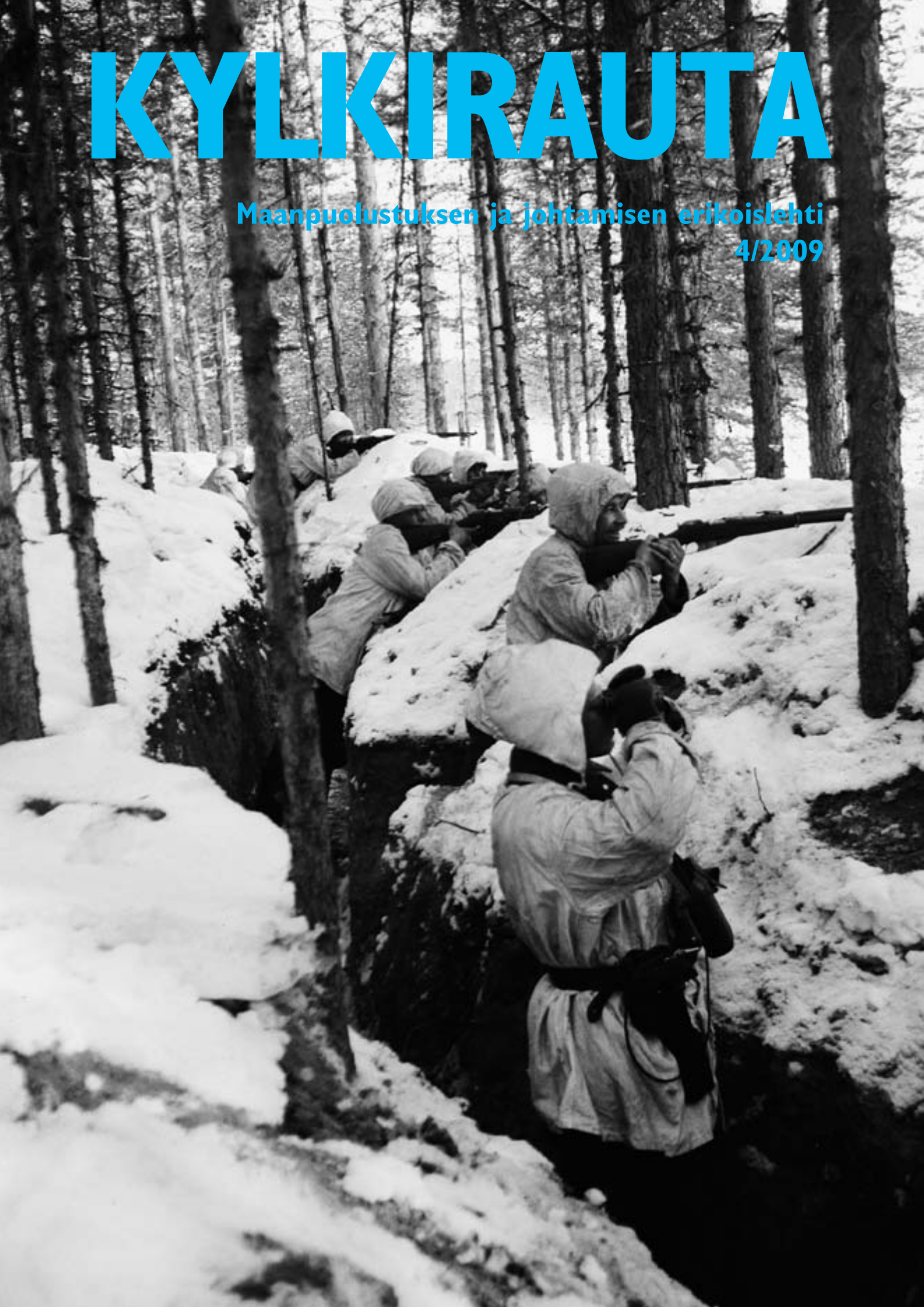

KYLKIRAUTA

Maanpuolustuksen ja johtamisen erikoislehti
4/2009

TALVISOTA

70 vuotta kunniamme päivistä

1.12.2009 - 30.9.2010

Avoinna ti-to 11-17, pe-su 11-16 ja ma suljettu

Puh. 0299 530259 avoinnaoloaikoina

Liput: 4/2, sotaveteraanit ilmaiseksi

SOTAMUSEO

Liisankatu 1, 00170 Helsinki

Talvisodan taakka

Talvisotaa on taas aika muistaa erityisesti siksi, että Neuvostoliiton hyökkäyksestä ja sodan alkamisesta on juuri tullut kuluneeksi 70 vuotta. Puna-armeijan alun perin parin viikon paraatimarssiksi suunniteltu operaatio muuttui kiusalliseksi ja paljon tappiota vaatineeksi katastrofiksi. Huonosti varustellut, mutta hengeltään yhtenäiset suomalaiset onnistuivat voimansa äärimmilleen ponnistaen torjumaan suurvalta-armeijan hyökkäykset yli kolmen kuukauden ajan. Talvisota muodostui nuoren kansakunnan todelliseksi itsenäisyystaisteluksi ja yhdisti sen rivit. Vaikka menetykset olivatkin kauden, 105 kunnian päivän vuoksi Suomi sai pitää itsenäisyytensä. Talvisodan hengestä tuli käsite, joka elää vieläkin.

Paitsi historiallinen fakta, talvisota on myös suomalaisen sotahistorian myyttinen sankaritarina. Myyttinä talvisota on toiminut suomalaisuuden rakennusaineena vahvistaen yhteenkuuluvaisuutta ja ohjaten ihmisten toimintaa. Myyttinä talvisota kuuluu samaan sarjaan saunan, sisun ja Sibeliuksen kanssa. Talvisodan myytti kertoo pienestä yksin jääneestä mutta yhtenäisestä kansasta, joka torjui ylivoimaisen Neuvostoliiton hyökkäykset jäätävän talven 1939 - 1940 aikana. Suomalainen korpisoturi näytti ylivoimaisuutensa kehnosta varustuksesta ja armeijan materiaalipulasta huolimatta. Talvisodan myytille oli käyttöä sodan jälkeisinä vuosikymmeninä kansakunnan toipuessa sodasta ja taiteillessa vaikeassa poliittisessä asetelmassa idän ja lännen välissä; kun talvisodastakin oli selvitty, pystyttäisiin tähänkin aikaan sopeutumaan.

Miten talvisodan myytti sitten toimii tänä päivänä? Ainakin minä olen välillä miettinyt, onko talvisodan myytistä tullut jonkinlainen taakka nyky-Suomelle ja sen puolustuskeskustelulle? Esimerkiksi julkisessa liittoutumiskeskustelussa olen ollut havaitsevanani puheenvuoroja, joissa ainakin rivien välistä voi ymmärtää, että liittoutumista vastustetaan vetoamalla siihen, että talvisodassakin pärjättiin ilman ulkoista apua. Ottamatta sen enempää kantaa liittoutumiseen totean vain, että yksin jääminen talvisodassa on osa myyttiä, ei historiallista totuutta. Suomessa taisteli myös ulkomaisia vapaaehtoisia, materiaaliapua saatiin ja sodan pikaiseen päättymiseen vaikutti Stalinin pelko siitä, että länsivallat sekaantuisivat tapahtumiin ja tämä johtaisi sotaan niiden ja Neuvostoliiton välillä. Myös maailman myötätunto oli Suomen puolella, vaikka tämä tuskin vaikutti paljonkaan silloiseen Kremlin valtiaaseen.

Kenraalien sanotaan käyvän aina edellistä sota. Joskus kuitenkin näyttää siltä, että vaikka sotilaat esittäisivätkin uusia ajatuksia siitä millainen sota nykypäivänä voisi olla, osa poliitikoista ja kansasta on edelleen talvisodan poteroissa. Sotaa kuvitellaan käytävän koko valtakunnan rajan kattavilla rintamilla ja kotiseudulla elämä jatkuisi suhteellisen norma-

lina. Tämä selittää varmasti myös osaltaan viimeaikaista miesvahvuuskeskustelua, jossa kauhistellaan esitettyjä sodan ajan vahvuuksien supistuksia. Ajatellaan ehkä, ettei sotilaita riitä jokaiselle rajametrille Isänmaata puolustamaan. Joskus tulee mieleen myös, että talvisodan materiaali- ja väkivälineillä perustellaan nykyisten puolustusbudjettien pienuutta - pärjättiinhan talvisodassakin kehnolla ja vähäisellä materiaalilla ja tukeuduttiin tilapäisvälineisiin sekä siihen mitä yhteiskunnasta oli saatavissa.

Suomi on tänä päivänä aivan erilainen yhteiskunta kuin 70 vuotta sitten. Maatalousvaltainen kansallisvaltio on muuttunut urbaaniksi osaksi Eurooppaa. Omavaraisuus monessa asiassa on men-

nyttä aikaa. Yhteiskunta on haavoittuvampi kuin ennen ja sen kriisinsietokyky on entisiä aikoja alempi. Myös ihminen on muuttunut monella tavoin. Kaupungistunut ihminen ei enää osaa sellaisia taitoja, joita 70 vuotta sitten pidettiin itsestään selvytensä ja joiden varaan talvisodan ihme osittain rakentui; monille nuorille hiihtäminen merkitsee nykyään laskettelua suurissa hiihtokeskuksissa ja tulen teko onnistuu ainoastaan kaasugrillillä. Fyysinen työ on vaihtunut tietotyöhön, paino on noussut ja kunto on rapistunut. Ehkä suomalainen identiteettikin on muuttunut, vaikka suomalaisille urheilijoille edelleen hurrataan. Ehkä voi ainakin esittää kysymyksen, olisiko nykypäivänä mahdollista saavuttaa talvisodan henki, vai murtuisiko kansan yhtenäisyys ja taistelutahto tosipaikan tullen?

Nykynuorille talvisota saattaa olla yhtä kaukainen asia kuin vaikkapa Suomen sota. Kosketus sotaan alkaa olla jo mennyttä, sillä välttämättä nykyvarusmiehen isoisä tai -äiti ei enää ole itse kokenut sota, edes lapsena. Tämä johtaa väistämättä siihen, että talvisodan kokemuksilla ei välttämättä enää kauan pystytä perustelemaan asevelvollisuutta. Tuoreen sosiologien tutkimuksen ”Tunnetut sotilaat” luettuani ainakin minä aloin miettiä talvisodan vaikutusta suomalaiseen asevelvollisuuteen ja asevelvollisten koulutukseen.

Vaikka talvisodan myytti on nykypäivänä koetuksella, ei itse sodan merkitystä historiallisena tapahtumana tarvitse edelleenkiän kiistää. Talvisota oli Suomen itsenäisyyden säilyttämisen vuoksi välttämätön. Sotaa ja sen sotureiden muistoa ei saa unohtaa. Se on tärkeä osa Suomen historiaa ja ilman sitä Suomi ei olisi sitä mitä se tänä päivänä on. Talvisodasta on otettavissa paljon nykypäiväänkin sopivaa oppia. Siitä huolimatta talvisodan myytistä on pystyttävä myös keskustelemaan kriittisesti. Talvisodan myyttiä ei saa päästää maanpuolustuksen taakaksi.

Marko Laaksonen

marko.laaksonen@mil.fi

*Vyötti miekan vyötärölle
kupeellensa Kylkiraudan.*

*Teiss on taiston tulta peistä
kylmyyttä myös Kylkiraudan.
(Eino Leino)*

Kadettikunta ry on itsenäisen Suomen kadettikouluissa (Kadettikoulu, Merisotakoulu, Ilmasotakoulu) tai Maanpuolustuskorkeakoulussa upseerin tutkinnon suorittaneiden upseerien (kadettien) maanpuolustusaatteellinen veljesjärjestö.

Sisältö

- 1 Talvisodan taakka
Marko Laaksonen
- 3 Tutkittua tietoa
Juha-Pekka Liikola
- 4 Kenraalimajuri Vesa Tynkkysen haastattelu
Marko Laaksonen & Arto Kotro
- 10 Kylmän sodan arviointia
Arto Kotro
- 13 Oliko Suomi valmis sotaan syksyllä 1939?
Anssi Vuorenmaa
- 18 Talvisodan merkitys
Antti Juutilainen
- 20 10 vuotta EU-turpoa
- 24 Afganistanin kuuma kesä 2009
Ahti Kurvinen
- 28 Rajavartiolaitos luottaa riskianalyysiin
Matti Pitkäniitty
- 32 Tutkittua tietoa sotilasjohtamisseminaarista
Risto Sinkko
- 36 Quo Vadis alueellinen puolustus?
Matti Honko & Mikael Salo
- 40 Sotatieteiden kandidaatin tutkinto
Mikko Salminen
- 44 Mielenpitoja
- 48 Pääsihteerin palsta
- 49 Tapahtumia, kurssien kuulumisia ja muuta ajankohtaista
- 76 Constantem Decorat Honor
- 79 Kolumni
- 80 In memoriam

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n jäsenlehti
vuodesta 1935, N:o 245, 4/2009
ilmestyy neljä kertaa vuodessa
painos 6200 kappaletta

Päätoimittaja

Marko Laaksonen
Komentajakapteeni, ST
Päasesikunta, suunnitteluosasto
PL 919, 00131 Helsinki
Puh. 0299 510523, 040 568 4986
marko.laaksonen@mil.fi

Tilaukset, osoitteen- muutokset ja laskutus

Sabina Krogars
Puh. 09-490 759, Fax. 09-446 262
sabina.krogars@kadettikunta.fi
Kadettikunnan toimisto
Eino Leinon katu 12 E 64, 00250 Helsinki

Kotisivut: www.kadettikunta.fi

Artikkelitoimittaja

Arto Kotro
Puh. 050-307 9454
arto.kotro@kadettikunta.fi

Toimitusneuvosto

Janne Rautiainen (pj), Juha Tammikivi (vpj),
Tapio Skog, Olli Vuorio, Jarno Limnell, Panu
Pokkinen, Marko Laaksonen, Arto Kotro,
Liisa Knudsen

Kuvatoimittaja

Liisa Knudsen
liisa.knudsen@kolumbus.fi
Umpiaidanpolku 4 D 20, 00840 Helsinki
Puh. 050-587 1318

Tilauhinnat

Vuosikerta 30,00 eur, Irtonro 10,00 eur

Kansikuva: Puolustusvoimat

Ulkoasu

Toimitussihteeri Sabina Krogars
sabina.krogars@kadettikunta.fi

Painopaikka

Kirjapaino Uusimaa, Porvoo 2009
ISSN 0454-7357

Seuraava numero

Seuraavaan numeroon tarkoitettun materiaalin on oltava päätoimittajalla 2.2. mennessä, kuvamateriaali 2.2. kuvatoimittajalla. Kuvat tulee toimittaa joko digitaalisessa muodossa tai paperikuvina, jos diginä niin resoluutio 300 dpi ja jpeg-muodossa. Ei internet-kuvia, kaavioita, taulukoita eikä powerpoint-kuvia.

Ilmoitushankinta

Pertti Kukkonen
ADspace Oy
Puh. 050-577 3177
pertti.kukkonen@kadettikunta.fi

Tutkittua tietoa

Tänä syksynä on julkistettu pari mielenkiintoista puolustusvoimia ja upseereita koskevaa tutkimusta. Toinen, kolmen sosiologin tekemä tutkimus tarkastelee asevelvollista sotilasta - varusmiestä - hänen jokapäiväistä elämäänsä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Tutkimus tehtiin mielenkiintoisella tavalla, havainnoimalla arkitodellisuutta joukon sisältä. Tutkijat panivat itsensä sananmukaisesti likoon lähtemällä sotilaksi sotilaiden joukkoon ja havainnoimalla ympäristöään. Tuloksena on kirjan muotoon painettu tutkimusraportti, johon upseereiden kannattaa tutustua.

Puolustusvoimat osoitti ihailtavaa avarakatseisuutta antaessaan mahdollisuuden kriittisen tutkimuksen tekemiseen. Tiedämme kyllä hyvin, että vain asioiden kriittinen tarkastelu luo mahdollisuuden kehitykselle. Tiedän, että varusmieskoulutuksesta vastuussa olevat pohtivat vakavasti miten tämänkin tutkimuksen tuloksia voitaisiin parhaiten hyödyntää puolustusvoimien tehtävien toteuttamiseksi nykyistä paremmin. Itselleni mediassa esiin tuodut asiat eivät ole sen enempää uusia kuin yllättäviäkään. Tarkempi perehtyminen tutkimusraporttiin tuo ehkä jotain uuttakin. Oleellinen päätelmä tutkimuksesta lienee, miten hyvät suunnitelmat saadaan jalautettua perusyksikön arkeen. Tätähän on tosissaan yritetty jo kymmenet vuodet. Ehkäpä muutosten toteuttamiseen ja perusyksikön toimintaedellytyksiin pitäisi paneutua nykyistä huolellisemmin.

Kaksi asiaa jäi kirjan uutisoinnista mietityttämään. Ensimmäinen on, kuinka vähän itse asiassa tiedämmekään varusmiesikäisten ajatuksista ja odotuksista. Kadettikunta aikoo paneutua tähän suuntaamalla seuraavan arvotutkimuksensa tuleviin varusmiesikäluokkiin. Aktiivisuus sosiaalisessa mediassa olisi varmaankin hyvä keino sivistää itseään nuorison ajatusmaailmasta. Toinen minut pysäyttänyt ajatus on, muistetaanko varmuudella, mihin varusmiehiä koulutetaan? Päämäärähän on pelkistetysti kouluttaa varusmiehestä sotilas, joka täyttää tehtävänsä taistelussa. Se on raskasta, kova, jopa raakaa ja sotilaan perustaidot on osattava auto-

maatietotasolla. Viimeisimmät kokemukset aseellisista yhteenotoista kriisinhallintaoperaatioissa vahvistavat tätä näkemystä. Toivottavasti sosiologien tutkimuksesta tehtävät johtopäätökset tukevat tämän päämäärän saavuttamista.

Kadettikunnan, Reserviupseeriliiton ja Maanpuolustuskorkeakoulun yhteisessä sotilasjohtamista koskettelleessa seminaarissa julkistettiin kyselytutkimus, joka paneutui suomalaisten käsityksiin johtajistaan. Tutkimuksen toteutti TNS Gallup ja se täyttää kyselytutkimuksien tieteelliset vaatimukset. Tämän mielipidemittauksen mukaan suomalaisten johtaja-arvioinneissa painottuvat ns. heroistiset kriteerit. Kyseisen sivistyssanan voisi melkein tulkita sanalla ”vanhanaikainen”. Kansalaisten mielipiteitä kysyttiin neljästä johtajatyypistä: poliitikko, yritysjohtaja, reserviupseeri ja kadettiupseeri. Poliitikkoa pidetään kapea-alaisena, yhden näkemyksen johtajana, joka jyrää tahtonsa läpi. Yritysjohtaja on joustavampi, mutta hän on heroistinen ja tuloksen tekeminen painottuu hänen toiminnassaan. Reserviupseeri on ”Koskela-tyyppinen” kansanjohdaja, joka neuvottelee ja johtaa esimerkillään. Kadettiupseeri on kyselytutkimuksen mukaan monipuolisin johtaja, jonka toiminnassa painottuvat yhteistyö ja palautteen vastaanottaminen. Vaikka kysymyksessä on vain yhden tutkimuksen esilletuoma kansalaisten mielikuva, voi hyvällä syyllä sanoa: ”ei paha”. On uskottava, että meidän kaikkien jokapäiväinen työemme synnyttää mielikuvan. Vaikka mielikuvilla ei kaikkea ratkaista, on niiden merkitys nykyisessä elämänmenossa arvaamattoman suuri.

Arvoisat lukijat. Vuosi lähestyy loppuaan ja Joulun on jo ovella. Kiitän yhteistyökumppaneita kuluneesta vuodesta. Toivotan kaikille Hyvää Joulua ja Onnellista Vuotta 2010!

Puheenjohtaja
Prikaatikenraali

J-P Liikola

Kehittyvä Maanpuolustuskorkeakoulu

Kenraalimajuri Vesa Tynkkysen haastattelu

Haastattelu: Marko Laaksonen & Arto Kotro

Yliopistotuksesta on hyötyä

Maanpuolustuskorkeakoulu on profiloitunut yliopistona yliopistojen joukossa eikä niinkään sotakouluna. Miksi yliopistotatus on niin tärkeää ja mitä puolustusvoimat siitä hyötyy?

On syytä katsoa hieman taaksepäin. Kun Maanpuolustuskorkeakoulua luotiin 1990-luvulla käytiin keskustelua siitä, halutaanko upseerin peruskoulutuksen olevan ammattikorkeakoulu- vai yliopistotasoinen. Upseerikoulutukselle ja upseerin tutkinnolle on kautta vuosikymmenten haettu yliopistollista statusta. Epäselvää oli ennen Maanpuolustuskorkeakoulun perustamista, onko upseerin tutkinto alempi vai ylempi korkeakoulututkinto ja milloin tutkinto saavuttaa yliopistollisen maisteritason. Puhuttiin esimerkiksi siitä, että vasta yleisesikuntaupseerin tutkinto olisi tätä tasoa. Mitään virallista päätöstä tasosta ei ollut.

Aikanaan tehtiin päätös yliopistollisen statuksen hakemisesta ja sille tielle lähtemisestä. Kysymys on luonnollisesti puolustusvoimien kannalta kilpailutilanteesta. Rekrytoinnin kannalta on olennaista se, haetaanko opiskelijoita niistä ylioppilaista, jotka hakeutuvat yliopistotasoiseen koulutukseen vai niistä, jotka pyrkivät ammattikorkeakoulutasolle. Puolustusvoimien kannalta on kysymys myös laadusta. Tämä ei tarkoita sitä, että ammattikorkeakouluihin menisi huonompaa ainesta.

Maanpuolustuskorkeakoulu on perustamisensa jälkeisten seitsemäntoista vuoden aikana kokenut jatkuvia muutoksia. Upseerien peruskoulutusta on tarkistettu useita kertoja. Kansainvälistyminen on tuonut opetukseen lisäpiirteitä. Keskeistä on sotilas- ja siviiliaineiden sekä toisaalta teorian ja käytännön painotuksen suhde.

Yliopistotasoisella opiskelulla on kuitenkin merkitystä oppimis- ja tulevan osaamisvalmiuden kannalta.

Tekemiemme päätösten perusteella olemme upseerien koulutuksessa eurooppalaisen kehityksen kärjessä. Muualla Euroopassa lähes kaikki sotilasopetuslaitokset ovat pyrkimässä samaan suuntaan, siis siihen, että upseerikoulutuksen tutkinnot olisivat suoraan rinnastettavissa yliopistojen tutkintoihin. Ne seuraavat perässämme käyttäen hyväksi meiltä saatuja kokemuksia siitä tiestä, jonka kautta asiassa on edetty. Voidaan tietysti esittää erilaisia näkemyksiä yliopistollisen aseman hyödyistä ja tärkeydestä puolustusvoimien kannalta. Kilpailukyvyyn säilyttäminen ja toisaalta eurooppalaisessa kärjessä meneminen ovat tässä asiassa ehkä ydinkysymyksiä.

Siviilien sotatieteiden maisterikoulutus alkamassa

Maanpuolustuskorkeakoulu on avannut maisteriohjelmansa myös

siviileille, jotka eivät välttämättä ole tai edes tule koskaan olemaan puolustushallinnon palveluksessa. Miksi tällaiseen on lähdetty?

Muutama vuosi sitten käytiin keskustelua siitä, että Maanpuolustuskorkeakoulun pitäisi näkyä enemmän ulospäin nykyisessä entistä laajemmassa turvallisuuskehityksessä. Puhdas perinteinen sotilaallinen kehys katsottiin jossain määrin liian kapeaksi. Uudentyyppinen sotatieteiden maisteriohjelma siviileille on yksi laajenevan ajattelun perustuote. Tarkoituksena on kouluttaa upseereiden rinnalla myös sotatieteiden maistereita, joita ei nimittettäisi upseerin virkoihin vaan jotka toimisivat niillä rajapinnoilla, joissa sotilaat ja siviilit ovat yhteistoiminnassa esimerkiksi siviilikriisinhallinnassa. Koko ajatusmalli hakee vielä muotoaan. Tämä on vielä eräänlainen kuriositeetti Maanpuolustuskorkeakoulun opintojen tarjonnassa, sillä opiskelijoita saattaa olla esimerkiksi vain viidestä kymmeneen. Nyt on kuitenkin tehty eräänlainen päänavaus ulospäin

Riittävä teorettinen pohja luo perustan tarkoituksenmukaiselle käytännön toiminnalle.

suuntautumiselle. Tässä on varmaankin enemmän voitettavaa kuin hävittävää. Tilausta siviilien maisteriohjelmalle on. Millaiseksi tämä lopulta muotoutuu, on vaikea sanoa.

Jos opiskelee siviilinä sotatieteiden maisterin tutkintoa, sen pitää johtaa työtehtäviin. On nähty erityisesti puolustus- ja ulkoasiainhallinnon tehtäviä ja samoin mahdollisesti joitakin turvallisuusalan toimijoiden tehtäviä. Maisterikoulutus on vielä kehittämissä vaiheissa. Käytännön kokemuksia ei vielä ole. Meillä ei ole vielä yhtään päätoimista opiskelijaa. Muutama on kyllä hyväksytty, mutta varsinaiset maisteriopinnot alkavat vasta vuoden kuluttua. Toistaiseksi joudutaan toimimaan enemmän näkemysten kuin kokemuksen perusteella.

Tavoitteena ennalta ehkäisevä puolustuskyky

Mihin tarvitaan korkeampaa upsee-

rikoulutusta, kun sota-akatemiaita käymättömät talebanin ja terroristijärjestöjen johtajat sekä merirosvot saavat suurvallat polvilleen?

Jos perinteiset armeijat käyvät sotaa, noudatetaan tiettyjä sääntöjä ja menettelytapoja. Jos vastustaja toimii täysin epäsymmetrisesti näistä säännöistä piittaamatta, voi suurvallankin armeija olla polvillaan. Ei sitä voi kieltää. Suurvalta-armeija kalliine ja pitkälle kehittyneine järjestelmineen ei pärjää kevyestikin varustettuja taistelijoita vastaan, jos nämä käyttävät laajasti mielikuvitusta ja toimivat suurvallalle vierailta menettelytavoilla. Kysymys on siitä olisiko suomalainen yhteiskunta valmis epäsymmetriseen sodankäyntiin, esimerkiksi pitkäaikaiseen sissisotaan. Tämä ei voi olla päämäärä.

Epäsymmetriseen sodankäyntiin valmistautuminen ei muodosta välttämättä kynnystä hyökkääjälle, koska

taistelu vihollista vastaan kaikkia keinoja käyttäen tapahtuu vihollisen ollessa jo valtakunnan alueella. Kun ajatellaan meidän arvojamme ja kuinka niitä puolustetaan, on vaikea ajatella puolustusjärjestelmää, joka poikkeaisi ratkaisevasti nykyisestä. Meidän upseerikoulutusjärjestelmässämme on tavoitteena luoda ennalta ehkäisevä puolustuskyky niin, että emme joudu hyökkäyksen kohteeksi.

Teoria ja käytäntö eivät ristiriidassa

Suurin epäluulo koulutusuudistuksia kohtaan on aina aikaisemmilla sukupolvilla. Kouluttaako Maanpuolustuskorkeakoulu teoreetikkoja vai käytännön osaajia?

On aika erikoista, että teoria ja käytäntö esitetään usein toistensa vastakohtina ikään kuin ne olisivat toistensa vihollisia. Se, joka vannoo käytännön

nimiin, ei välttämättä aina usko teorian merkitykseen. Älykäs ja tarkoituksenmukainen käytännön toiminta vaatii kuitenkin myös teoreettista taustaa ja osaamista. Maanpuolustuskorkeakoulussa koulutetaan upseereita, joilla on riittävä teoreettinen tausta, jota sitten sovelletaan käytäntöön. Kyseessä on siis älyllisesti viisasta käytännön osaamista.

On saattanut syntyä käsitys, että 1990-luvulla ja nyt 2000-luvulla, kun on haettu yliopistollista asemaa, ovat vanhat upseereille kuuluvat perinteiset käytännön taidot jääneet vähemmälle. Niistä ei ainakaan ole puhuttu niin paljon kuin aikaisemmin. Esillä ovat olleet enemmänkin sellaiset akateemiset asiat, joita ei ole ollut esimerkiksi 1970-luvun upseerikoulutuksessa. Se, kuinka upseereita koulutettiin aikaisempina vuosikymmeninä, ei varmaankaan sovellu erityisen hyvin nykyiseen upseereiden rekrytointikenttään. Ajat ovat muuttuneet. Nykyisin ihmiset haluavat tietää entistä enemmän perusteita, miksi jokin asia tehdään tietyllä tavalla. Käytännön toiminnan takana on usein teoreettisia lähtökohtia. Asioiden epäily on tervettä jo pelkästään kehittämisen kannalta.

Kun Maanpuolustuskorkeakoulussa alkoivat ensimmäiset maisteriopinnot, järjestettiin sekä opiskelun aloittaville luutnantteille että heidän esimiehilleen kysely siitä, kuinka sotatieteiden kandidaattikoulutuksen saaneet olivat pärjänneet ensimmäisissä työtehtävissään. Kouluttamistaito ja valmiudet perinteisten nuoren upseerin tehtävien hoitamiseen todettiin hyväksi myös esmiesten taholta. Hallinnon alalla saatu koulutus todettiin sen sijaan puutteelliseksi. Maanpuolustuskorkeakoulussa saatu opetus oli verraten teoreettista ja käytännön kysymykset tulivat esille vasta perusyksiköissä, joissa asioihin syvällisemmin perehtyminen varsinaisesti tapahtuikin. Hallinnon opetus on todellisuudessa tapahtunut näin jo vuosikymmenien ajan. Hallinnon osuutta on viime vuosina kuitenkin lisätty. Tämä ei tarkoita niinkään kandidaattikoulutusta, jossa tavoitteena on lähinnä ”jalat maassa” toimiva kouluttaja. Koulutuksessa joudutaan tekemään valintoja. Kolmessa vuodessa ei ole mahdollista saada aikaan täysin valmista upseeria. Rauhan ajan

suunnittelun kouluttaminen painottuu yleisesikuntaupseerikursseille.

Haettaessa Maanpuolustuskorkeakoulun statusta yliopistojen joukossa saatettiin mennä joissakin asioissa liiankin pitkälle akateemisuuden suuntaan. Epäilyksen sanoilla on luonnollisesti oikeutuksensa. Maanpuolustuskorkeakoulu pyrkii hälventämään epäilyt siitä, että valmistuneiden upseereiden käytännön valmiudet eivät ole riittävät. Kentältä saatu palaute on ollut myönteistä käytännön koulutuksen onnistumisen kannalta.

Eettiset arvot kunniaissa

Jotkut upseerit ovat olleet huolestuneita siitä, että kadettikoulutus ei enää tuota asenteeltaan oikeanlaisia upseereita. Onko upseerikasvatuksella enää sijaa nykyajan puolustusvoimissa?

Ne käyttäytymis- ja vaatimusmallit, joita upseerilta edellytetään, luodaan Kadettikoulussa. Joitakin vuosia sitten menttiin hieman liian pitkälle, kun sovellettiin eräitä akateemisen vapauden periaatteita upseerikoulutukseen. Muun muassa opiskelussa sovellettiin käytäntöön itseohjautuvuutta tavalla, joka ei soveltunut käytäntöön. Nyt on palattu jonkin verran takaisinpäin. Rajat on nyt katsottu. Ei palata vanhoihin aikoihin mutta ei myöskään sovelleta käytäntöön akateemista vapautta tavalla, joka ei ole tarkoituksenmukaista opiskelun ja kokonaisuuden kannalta. On otettu uudelleen käyttöön eräitä perinteisiä toimintatapamalleja. Viimeksi alkaneella kadettikurssilla on alkuvaiheessa jälleen omat joukkueenjohtajat. Lähin esimies on näin ollen joukkueenjohtaja eikä kurssinjohtaja, niin kuin oli käytäntö usean vuoden ajan. Tällä on paljon myönteisiä vaikutuksia. Upseerikasvatusta ei ole unohdettu. Kadettikoulun johtajan merkitys on tässä hyvin keskeinen. Kandidaattikoulutuksen aikana edellytetään kadettien omaksuvan eettiset arvot, käyttäytymistavat ja monet toimintatavat.

Maanpuolustuskorkeakoulu on sotatieteellinen yliopisto, jossa koulutetaan upseereita, joille kuuluvat määrätty eettiset arvot ja tapanormit. Ne on tarkoitus opettaa ja vaatia.

Kysymyksessä esitetyllä huolestumisella on sijansa, mutta korostan sitä, että tässä suhteessa on palattu oikeaan suuntaan.

Tutkintorakenne sopii rajaupseereille

Rajaupseerien koulutuksessa on vuosi vuodelta yhä enemmän eriytyvää Rajavartiolaitoksen tarpeiden mukaista koulutusta. Johtaako se lopulta siihen, että rajaupseeristö hankkii koulutuksensa kokonaan muualta.? Vai onko tie päinvastainen: näemmekö tulevaisuudessa Maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijoina myös poliisin tai pelastuslaitoksen päällystystä?

Rjavartiolaitoksen kanssa viime kuukausina käymieni keskustelujen perusteella voin todeta, että Rajavartiolaitos on sitoutunut nykyiseen tutkintojärjestelmään. Koulutus sopii hyvin Rajavartiolaitokselle. Tutkintorakenne soveltuu entistäkin paremmin Rajavartiolaitokselle erityisesti siitä syystä, että pääaineopinnot ja pitkät sivuaineopinnot mahdollistavat rajaupseerien erikoistumisen omalle alalleen eri vaiheissa sopivina kokonaisuuksina. Nyt luotu järjestelmä mahdollistaa sen, että rajaupseerien ei tarvitse kurssien jälkeen lähteä hankkimaan muun koulutuksen päälle heidän tarvitsemaansa erikoiskoulutusta, kun se voidaan toteuttaa jo kurssien aikana.

Sen sijaan en pidä todennäköisenä, että nähtävissä olevassa tulevaisuudessa poliisin tai muiden turvallisuusvoimien päällystöstä koulutettaisiin Maanpuolustuskorkeakoulussa. Se, että puolustusvoimien kakkostehtävä on yhteistoiminta muiden viranomaisien kanssa, edellyttää suunnittelua ja harjoittelua. Viranomaisien yhteistoimintaharjoituksia tulee edelleen kehittää.

Ye-koulutusta muutettu pienin askelein

Miten sodan kuvan muutos ja uudet tehtävät vaikuttavat ylemmän päällystön koulutukseen? Entä siviilioppien ja tehokkuusvaateiden tuleminen myös puolustushallintoon? Millaista jatkotutkintoa ja millaisia

yleisesikuntaupseereita me tarvitsemme?

Viimeisten viidentoista vuoden aikana on kandidaatti- ja maisteriopin-toja jatkuvasti muokattu. Sen sijaan yleisesikuntaupseerikoulutukseen ei ole esitetty merkittäviä muutoksia. Kehittämisessä on edetty pienin askelin. Tarkasteltaessa muutoksia kannattaa aikajänneeksi ottaa viisitoista vuotta. Eräs havainto on se, että Maanpuolustuskorkeakoulun alkuvuosina ei ollut

tästä jokin oppiaine. Vastaus on selvä. Kun opiskeluaikaa ei ole lisätty, on jouduttu tekemään kompromisseja. Tuntien lisääminen jollekin aineelle merkitsee vastaavasti vähennyksiä muualle. Tehdyt ratkaisut ovat olleet mahdollisia, koska sodan uhka on nykyisin olennaisesti pienempi kuin kylmän sodan aikana. Syvän rauhan tilan tehtävät painottuvat entistä enemmän.

On luonnollisesti tarkasteltava sitä, onko nykyinen sodan kuva aihe-

materiaalia hankitaan nykytekniikalla ympäri maailmaa.

”Talvisodan ihmeellä” useita taustatekijöitä

Olette suomalaisen sotataidon historian tutkija ja asiantuntija. Kuinka suomalaisen sotataidon kehitys 1920- ja 30-luvuilla mahdollisti ”talvisodan ihmeen”?

Suomalaiselle taktiikalle oli olennaista se, että ymmärrettiin liike alivoimaisen joukon keinona tasoittaa voimasuhteita. Puna-armeijalle tuli erityisesti Laatokan pohjoispuolella yllätyksenä suomalaisten alivoimaisen joukkojen hyökkäystoiminta. Puna-armeija oletti, että alivoimainen joukko ryhmittäisiin puolustukseen ja kaivautuisi mahdollisimman perusteellisesti. Karjalan kannas oli kapeutensa johdosta kokonaan toisenlainen operaatioalue. Puna-armeija joka tapauksessa yllättyi kokonaisuutena katsoen suomalaisten toiminnasta. Suomalaisten odotettiin toimivan pääasiassa defensiivisesti eikä niinkään aktiivisesti. Suomessa oli kuitenkin esimerkiksi 1930-luvun sotaharjoituksissa lähes aina ollut sama kaava: ensin lyhyt viivytys ja sen jälkeen päävoimien hyökkäys.

Toinen tekijä, joka vaikutti suomalaisten menestykseen, olivat Stalinin puhdistukset 1930-luvun lopulla. Suurin osa Neuvostoliiton upseeriston parhaimmistosta teloitettiin. Tämä oli suomalaisten onni.

Viime kädessä taistelut ratkeavat yksilön, ryhmän, joukkueen ja kompanian tasolla. Suomalainen kansanluonne oli taisteluissa usein ratkaiseva. Tämä tarkoitti oma-aloitteisuutta sekä myös ryhmähenkeä sen ohella, että koko kansa yhtenäistyi.

Taktiikkaa kehitettiin monipuolisesti 1920- ja 30-luvuilla. Sotakorkeakoulussa oli lukuisia hyvin päteviä opettajia, jotka samalla tutkivat taktiikkaa. Alan lehdissä oli runsaasti taktiikkaan liittyviä artikkeleita. Keskustelu oli avointa ja mielipide-eroja ei peitelty. Joitakin asioita oli luonnollisesti kielletty käsittelemästä julkisesti. Tällainen oli esimerkiksi sissitoiminta. Sotien jälkeen jotkut upseerit vielä kirjoittivat taktiikasta 1940-luvun lopussa ja 1950-luvun alussa. Pääesi-

lainkaan kansainvälistä koulutusta. Nykyisin sitä on ye-kurssilla viiden viikon opetuspaketti, jossa ollaan kahdessa harjoituksessa ulkomailla. Suomen puolustusvoimien näkyminen entistä enemmän ulkomailla on tuonut siis myös ye-koulutukseen uusia elementtejä. Koulutuksessa luodaan sellaisia valmiuksia, että voidaan lähteä suoraan kansainvälisiin tehtäviin käymättä erikseen lisäkursseja.

Toinen merkittävä kehittämisen kohde on ollut kaikki se, joka liittyy rauhan ajan suunnitteluun. Kylmän sodan vuosina opiskeltiin ja harjoitettiin pääasiassa operaatiotaitoa ja taktiikkaa sekä niihin liittyviä toimintoja. Rauhan ajan hallintoa, budjetointia ja materiaalihankintoja käsiteltiin vain vähän. Tavoitteena oli lähinnä sodan ajan valmiuksien luominen. Nykyisin painotetaan entistä huomattavasti enemmän rauhan ajan valmiuksia ja päämääränä ovatkin sekä-että valmiudet. Tietysti voidaan kysyä, kärsiikö

uttanut muutostarpeita ye-kurssin opetukseen. Kylmän sodan aikana sodan kuva oli verraten selvä. Nykyisin se on huomattavasti monimutkaisempi. Yleensä puhutaankin kriiseistä. Kansallista ajattelua vastaan tulee yhä enemmän kyseenalaistuksia muualta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi tietoa, näkemyksiä ja muutospaineita. Näiden vaikutusta seurataan ja otetaan tarvittaessa huomioon. Kansallinen puolustus on kuitenkin ehdottomasti tärkein tehtävämme. Sa-valmiudet ovat näin ollen täysin keskeisiä. Mitään suuria muutospaineita yleisesikuntaupseerikoulutukselle ei ole. Nykyisistä perinteisistä lähtökodista toteutetulla koulutuksella ja hankitulla ammattitaidolla pärjätään myös kansainvälisissä tehtävissä.

Itse käytännön opiskelussa on yksi merkittävä ero verrattuna esimerkiksi opiskeluun 25 vuotta sitten. Nykyisin huomattava osa oppimateriaalista on englanninkielistä. Parasta mahdollista

Kuva Puolustusvoimat.

kunta kuitenkin rajasi kirjoittamisen aiheita niin, että esimerkiksi prikaatista ja materiaalikysymyksistä ei saanut kirjoittaa. Vähitellen kirjoittelu hiipui eikä taktiikasta kirjoittelu ole enää herännyt henkiin. Melko kauan oli kuitenkin käytäntö, että Sotakorkeakoulun sovelletun taktiikan pääsykokeet käsiteltiin Sotilasaikakauslehdessä. Sotakorkeakouluun pyrkijät perehtyivät yleensä perusteellisesti aikaisempiin kokeisiin lehden välityksellä.

Nykyisin kirjoitetaan paljon materiaalista, koska se on helppoa ja kuvineen näyttävää. Sen sijaan puuttuu tuulettava keskustelu taktiikasta ja taistelutoiminnan johtamisesta. Se olisi syytä herättää henkiin tavalla tai toisella.

Arvomaailma perustuu kokemukseen

Väitetään, että kenraalit käyvät aina edellisiä sotia. Mitä vastaatte tähän suomalaisena kenraalina, sotataidon tutkijana ja sotilasyliopiston rehtorina?

Väite pitää varmaan ainakin osittain paikkansa. Se on kuitenkin hyvin inhimillistä. Sodan kokeneille veteraaneille tämä on selvää sotilasarvosta riippumatta. Palveluksessa olevalla kenraalilla se tavallaan näkyy ja kuuluu. Se siis tulee esiin selvästi. Ihmisen arvomaailma perustuu suureksi osaksi kokemukseen. Itse käyn tavallaan edestakaisin kylmää sotaa. Kun on riittävästi kokemusta ja ikää, tulee tuuliviirimuutoksille kyyniseksi. Helposti jää katsomaan, että tuottaakohan tuo muutos mitään etua lopun perin. Edellisen sodan eläminen ei ole varmaankaan pelkästään kenraalien asia. Se on kaikkien niiden rasite, jotka ovat sodan kokeneet. Se on hyvin inhimillinen piirre. Kyllä minä yritän päästä eroon tästä kylmän sodan veteraanin viitasta, vaikka eräältä yekursilta sain lahjaksi tiiliskiven, jonka toisella puolella luki east ja toisella west.

Palataan vielä siihen, ettei sotataidollisista asioista kirjoiteta. Yksi syy on varmaankin se, että kurseilla käsitellään lukuisia muita mielenkiintoisia

aiheita. Kysymys on vähän samasta asiasta kuin upseerina olemisesta. Kun kello on 16, tulee rinnalle ikään kuin kilpailevia toimintoja. Näitä ovat perheen ja lasten harrastukset, omat harrastukset jne. Taktiikasta keskustelemisen rinnalla on tarjolla muita aiheita, kuten kansainväliset kriisit, kansainvälinen politiikka, strategia, sotilaspedagogiikka jne. Pitkät opinnot mahdollistavat sen, että syntyy asiantuntijoita, jotka keskustelevat mielellään saman alan asiantuntijoiden kanssa.

Joskus unohdetaan, että Maanpuolustuskorkeakoulussa ei ole muiden yliopistojen tapaan tavoitteena kouluttaa erikoistuneita eri alojen asiantuntijoita vaan ennen kaikkea sodan ajan johtajia. Se on yhteiskunnan Maanpuolustuskorkeakoululle antama tehtävä. □

Liity jäseneksi MPKK:n Perinneyhdistykseen

Maanpuolustuskorkeakoulun Perinneyhdistys pyrkii ylläpitämään upseerikoulutukseen liittyviä perinteitä ja toimimaan yhdyslinkkinä korkeakoulun ja sieltä poissirtyneiden sekä Maanpuolustuskorkeakoulun perustamisen yhteydessä lakkautetuissa sotakouluissa palvelleiden välillä. Jäsenetuihin kuuluvat mm. Maanpuolustuskorkeakoulun lehti Defensor Patriae ja yhdistyksen muut julkaisut - tämä vain 10 €:n jäsenmaksulla. Lisätietoja saat sivustolta www.mppk.fi/henkilökunnalle/perinneyhdistys. Sieltä löytyy myös lomake jäsenhakemusta varten. Ota yhteyttä sähköpostilla: yhdistyksen puheenjohtaja stig-goran.gronberg@luukku.com tai sihteeri hilkka.palmu@mil.fi.

Tervetuloa mukaan perinneyhdistyksen toimintaan!

Puheenjohtaja
Kommodori

Stig-Göran Grönberg

Kylmän sodan arviointia

Teksti: Arto Kotro

Risto Hyvärinen oli jo talvisodassa 13-vuotiaana suojeluskuntatehtävissä. Jatkosotaan hän osallistui vapaaehtoisena Ilmatorjuntarykmentti 1:ssä Helsingissä sekä Kenttätukirykmentti 2:ssa Syvärillä ja Aunuksen kannaksella. Valmistutuaan 20. merikadettikurssilta vuonna 1948 hän toimi rannikotykistössä ja Merisotakoulussa kunnes siirtyi vuonna 1959 Pääesikuntaan. Sen jälkeen hän oli vuodesta 1964 lähtien maanpuolustuskurssien apulaisjohtajana ja Sotakorkeakoulun strategian opettajana. Vuonna 1965 Hyvärinen siirtyi ulkoasiainministeriön palvelukseen toimien muun muassa suurlähettiläänä Belgradissa, Delhissä, Pekingissä ja Budapestissa vuoteen 1992 asti.

Valtiotieteen maisteriksi Hyvärinen valmistui vuonna 1950, lisensiaatiksi 1953 ja tohtoriksi vuonna 1958. Yleisesikuntaupseerikurssin hän suoritti Ranskassa vuonna 1960.

Pääesikunnassa Berliinin kriisin ja noottikriisin aikana

Kapteeni Hyvärinen komennettiin vuonna 1960 toimistoupseeriksi Pääesikunnan tarkastusosastoon, joka käytännössä toimi tiedusteluosastona. Osastopäällikkönä oli everstiluutnantti Lauri Sutela, joka hallitsi asiansa perusteellisesti ja johti osastoaan rauhalliseen tyyliin.

Kansainvälisessä politiikassa elettiin Berliinin kriisin aikaa, ja tuo jännitys ulottui Suomeenkin vuonna 1961. Kapteeni Hyvärinen sai kesällä tehtäväkseen laatia tilannearvion, jonka keskeiset johtopäätökset esimiehet hyväksyivät perustaksi omille esityksilleen. Yleisesikunnan päällikkö kenraaliluutnantti T.V. Viljanen esitteli elokuun lopulla puolustusneuvostolle ja hallitukselle tiedusteluosaston laatiman muistion, jonka viimeisenä kohtana oli arvio, että Berliinin kriisin johdosta oli odotetta-

Suurlähettiläs, everstiluutnantti ja valtiotieteen tohtori Risto Hyvärinen ja dosentti, eversti Pekka Visuri tapasivat Kadettikunnan toimistossa aiheena kokemukset ja tutkimustulokset kylmän sodan ajoista 1960-luvulla ja 1970-luvun alkupuolella. Risto Hyvärinen toimi silloin aluksi Pääesikunnassa mutta siirtyi sitten ulkoasiainministeriön poliittisen osaston päälliköksi. Artikkelin perustuu tapaamisen yhteydessä käytyihin keskusteluihin.

vissa Suomelle neuvotteluvaatimuksia yya-sopimuksen pohjalta.

Muistion johtopäätös kulkeutui myös Moskovan päättäjien tietoon ja aiheutti hämminkiä. Vasta syksyllä 1992 paljasti Suomessa vierailututkija Anatoli Smirnov, että saadun tiedon johdosta peräti presidentti Leonid Brezhnevin vierailua Suomeen jouduttiin lykkäämään toista viikkoa asian pohtimiseksi. Brezhnev saapui sitten vierailulle ja kävi presidentti Urho Kekkosen kanssa salaisia keskusteluja, joissa selvitettiin Neuvostoliiton kantoja ennen Kekkosen pian alkavaa Amerikan matkaa.

Puolustusministeriö asetti lokakuussa toimikunnan tekemään tutkimuksen yhteistyö- ja avunantopuolituksen kriisin sattuessa edellyttämien neuvottelujen kysymyksistä. Sihteeriksi määrättiin kapteeni Hyvärinen, joka lähikuukausina laati useita muistioita. Ennen toimikunnan työn käynnistämistä alkoi kuitenkin jo ”noottikriisi”.

Kekkosen vierailu presidentti Kennedyn luo oli menestys, mutta sen päätösvaiheessa 30.10.1961 Suomi sai Moskovasta tiukkasävyisen nootin, johon sisältyi yya-sopimukseen viitaten esitys sotilaallisten neuvottelujen aloittamiseksi hyökkäyksen uhan torjumiseksi. Monien värikkäiden ja jännittävienkin vaiheiden jälkeen Neuvostoliitto kuitenkin luopui tuosta esityksestä.

Yhdysvaltojen rooli noottikriisin jälkipelin yhteydessä on jäänyt verraten epäselväksi. Neuvostoliiton Helsingin

suurlähetystön lähetystösihteeri loikkasi Yhdysvaltoihin, ja CIA luonnollisesti kuulusteli loikkaria. Tämän kertomuksia CIA välitti myös puolustusvoimien johdolle. Niiden mukaan Suomen poliittisessa ja sotilasjohdossa oli useita Neuvostoliiton agentteja, jotka vuosivat tietoja, mutta kun tarkennukset henkilöistä jäivät puuttumaan, puolustusvoimien johdolla oli aihetta suhtautua asiaan pidättyvästi.

Noottikriisin jälkipeliin vuonna 1962 kuului myös kamppailu Pariisin rauhansopimuksen tulkinnasta siten, että ilmatorjuntaohjusten hankinta sallittaisiin. Yhdysvallat vastusti ilmatorjuntaohjusten tuomista Suomeen, koska pommikoneiden ylilennot olisivat voineet vaarantua. Max Jakobson oli silloin keskeinen henkilö presidentti Kekkosen apuna Suomen kantoja esiteltäessä. Risto Hyvärinen tunsu Jakobsonin hyvin ja perehtyi myös ohjusongelmaan. Asiaa valaisee Jakobsonin syksyllä 1962 kirjoittama muistio, jonka mukaan Yhdysvaltojen ulkoministeri Dean Rusk teki selväksi, ettei Suomen ole edullista hankkia aseita, jotka suurvalta kokee itselleen uhkaaviksi.

Rauhansopimuksen allekirjoittamat suostuivat puolustukselliset ohjukset sallivaan tulkintaan, mutta ulkoministeri Ruskin antama opetus jäi Suomen valtiojohton mieleen. Ilmatorjuntaohjuksia hankittiin vasta 1970-luvun lopulla.

Hyvärisen raportti 1960-luvun puolivälissä

Käynnissä oli jatkuva kamppailu puolustusvoimien roolista ja rahoista. Risto Hyvärinen sai puolustusneuvostolta toimeksiannon tehdä tutkimus Suomen turvallisuuspoliittisesta ja strategisesta asemasta. Sen valmistuessa vuonna 1965 Suomen strateginen asema alkoi parantua merkittävästi, mutta sitä ei monikaan heti huomannut.

Hyvärisen laatima raportti oli perusteellinen. Siinä tarkasteltiin strategista kehitystä Berliinin ja Kuuban kriisien jälkeen, kun kansainvälinen jännitys alkoi lieentyä ja mannertenväliset ohjukset olivat tulossa tärkeimmiksi ydinaseiden kantolaitteiksi. Amerikkalaisilla ei ollut enää tarvetta ylläpitää mahdollisuutta lentää pommituskoneillaan Suomen yli Neuvostoliitossa oleviin kohteisiin. Neuvostoliitolla ei vastaavasti ollut enää tarvetta työntää ilmapuolustustaan mahdollisimman paljon länteen.

Risto Hyvärinen piti tästä aiheesta esitelmän suurlähettiläiden kokouksessa. Useat kuulijat ihmettelivät, mistä oikein oli kysymys, sillä heillä ei juuri ollut tilaisuuksia perehtyä strategian salaisuuksiin. Pääteesi puheessa oli se, että Suomen sotilaspoliittinen asema oli mainitun kehityksen myötä ratkaisevasti parantunut.

Hieman lievemässä muodossa Hyvärinen kirjoitti asiasta myös artikkelin Uuteen Suomeen. Tämä oli yllätys monille ”vanhan linjan” edustajille, jotka eivät uskoneet todeksi, että turvallisuuspoliittinen asema voi myös parantua merkittävästi. Oli totuttu viime sotien aikaisten käsitysten kestävyuteen ja siihen, että oli varauduttava uuteen, entistä tuhoisampaan sotaan. Kuitenkin ”uuden ajattelun” mukaan Pohjois-Euroopassa ei tulnaisi näkemään massoitain suurvaltojen joukkoja eikä laajoja maavoimien operaatioita, koska siihen ei täällä ollut tarvetta. Siksi Suomea ei uhannut ensisijaisesti laajojen maavoimien hyökkäys, jonka tavoitteena olisi maa-alueiden valtaus.

Hyvärinen ulkoministeriöön

Osaltaan tämä tutkimus aiheutti sen, että presidentti Kekkonen halusi Risto

Presidentti Kekkonen arvosti Risto Hyväristä toiminnastaan sekä Pääesikunnassa että ulkoasiainministeriön palveluksessa.

Hyvärisen siirtyvän ulkoministeriöön. Kekkonen katsoi, että Hyvärinen edusti modernia ja loogisesti pätevää ajattelua. Tämä näkyi myös niin sanotussa Norjan rajarauha-aloitteessa, jonka taustatyöhön ja jatkoselvittelyihin Hyvärinen osallistui. Norjalaisten ja ruotsalaisten ajatusten analysointi oli tässä yhteydessä tärkeää. Hyvärisen tehokas toiminta ja strateginen ajattelu oli Kekkonen mieleen.

Majuri Risto Hyvärinen siirtyi ulkoministeriön virkaan ja nimitettiin melko pian poliittisen osaston päälliköksi. Tämä herätti jonkin verran hämmästystä, ja myöhemmin 1970-luvulla ruvettiin puhumaan ”everstijuntasta, joka valtasi ulkoministeriön”. Hyvärinen oli ylennetty jo vuonna 1966 reservissä everstiluutnantiksi. Noihin aikoihin myös everstiluutnantti Aimo Pajunen toimi väliaikaisesti ulkoministeriön tehtävissä. Nimitys ”everstijuntta” oli tietysti liioittelua ja tullut tutuksi Kreikan sotilasvallankaappauksen yhteydessä.

Kekkonen hankki ulkoministeriöön modernia ajattelua edustavaa väkeä eri suunnista. Muun muassa Sosialidemokraattisesta puolueesta tuli eräitä nuoria, eteenpäin pyrkiviä henkilöitä. Kyseessä oli myös Kekkonen taktikointi, sillä vasemmistolla oli poliittista voimaa.

Kekkonen ei olisi ollut järkevää vastustaa vasemmistoa vaan ottaa sieltä liittolaisia. Tämä koski yhteiskuntaa laajemminkin.

Hyvärisellä oli tilaisuuksia perusteellisiin keskusteluihin presidentti Kekkonen kanssa. Hyväriselle jäi käsitys, että Kekkonen oli itsenäisyysmies mutta hän oli äärettömän varovainen. Kekkosella oli myös epäilyjä Neuvostoliiton suhteen. Oli myös otettava huomioon, että siellä oli useita päättäjiä, mutta Suomessa sitä ei aina ymmärretty.

Ulkopolitiikan aktivoituminen

Suomen ulkopolitiikka aktivoitui 1960-luvun lopulla, jolloin tehtiin monia aloitteita. Useat kysymykset koskivat Saksaa - etenkin Itä-Saksan tunnustamista - Tšekkoslovakian kriisin jälkivaikutuksia sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssia (ETYK:iä). Alkamassa oli suurvaltojen välinen liennytyt, vaikka käynnissä oli Vietnamin sota. Yhdysvallat ja Neuvostoliitto olivat jatkuvassa kontaktissa. Suomessa jäi vähälle huomiolle se, että noin kolmasosa Neuvostoliiton parhaisista asevoimista siirrettiin Kiinan rajalle.

Risto Hyvärisen ja Pekka Visurin vilkasta keskustelua.

Kiina oli vahvistumassa ja Yhdysvallat lähenty Kiinaa, joten Neuvostoliitto koki sen vuoksi heikkoutta. Varsovan liiton maissa alkoi hiljainen kapinointi Neuvostoliiton ylivaltaa vastaan. Tšekkoslovakian kriisin tapainen liikehdintä saattoi toistua. Tässä tilanteessa Neuvostoliitossa oli arvioitavana, kuinka tulisi suhtautua Suomeen.

Alkoi tulla sekä paineita että mahdollisuuksia. Keijo Korhonen käytti siitä vaiheesta nimitystä ”Suomen ulkopoliitiikan hirvittävä ralli”, kun 1970-luvun alussa suuri määrä aloitteita oli yhtäaikaan ajettavana.

Suomen asema muuttui myös Yhdysvaltojen kannalta. Suomesta tuli amerikkalaisille mielenkiintoinen ja tärkeä maa. Tšekkoslovakian kriisin 1968 jälkeen Yhdysvalloissa mietittiin, mitä tulee tehdä Euroopassa. Päädyttiin siihen, että ei pidä kiristää tilannetta, mutta ei toisaalta parane antaa liittolaisille kuvaa, että Yhdysvallat olisi irtautumassa Euroopasta tai pehmentämässä suhdetta Neuvostoliittoon. Oli siis oltava riittävän kova, mutta käytännössä tuli pyrkiä Neuvostoliiton kanssa sopimaan siitä, ettei ikuisesti jatketa tiukkaa vastakkainasettelua. Ydinaseiden rajoittamiseen tähdänneet ns. SALT-neuvottelut aloitettiin Helsingissä. Amerikkalaisien kannalta se oli turvallinen paikka, ja Suomi oli amerikkalaisystävällinen maa. Naapurimaassa Ruotsissa protestoitiiin voimakkaasti Vietnamin sotaa vastaan, jolloin Yhdysvallat veti suur-lähettiläänsä pois Tukholmasta.

Kohti ETYK:iä

Ulkoministeri Ahti Karjalaisella oli merkittävä rooli ETYK:in valmisteluissa. Yhdysvalloissa pääteltiin, että Karjalaisen kanssa on hyvä toimia. Hän oli Kekkonen luotettava apulainen. Karjalainen oli kolme viikkoa vuonna 1969 YK:n yleiskokouksessa ja käytti tämän ajan ajaakseen ETYK:in asiaa. Pekka Visuri löysi Yhdysvaltojen arkistoista tuolta ajalta useita myönteisiä arvioita Suomen politiikasta – varsinkin SALT-neuvottelujen järjestelyistä ja ETYK-hankeesta. Presidentti Kekkonen kutsuttiin kesällä 1970 valtiovierailulle

Yhdysvaltoihin. Osastopäällikkö Hyvärinen osallistui vierailuun, joka onnistui erinomaisesti. Siinä yhteydessä käytiin tärkeitä neuvotteluja, ja Yhdysvaltojen ulkoministeriössä laadituista muistioista paistaa tyytyväisyys Suomen kantoja ja aloitteita kohtaan.

Suomi oli siis hetken aikaa tärkeällä paikalla Euroopan ja osaksi myös maailmanpolitiikassa. Suomi saattoi toimia apuna Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton suhteiden lähentämisessä ja ydinaseuhan torjunnassa poliittisin keinoin. Valtiovierailuun liittyi mittava PR-offensiivi. Eihän suurvalta kutsu jonkin pienen valtion päämiestä vieraakseen, ellei ole tärkeää syytä. Kylmän sodan asetelmassa Eurooppa oli keskeinen, ja Suomi sijaitsi harmaalla vyöhykkeellä sotilasliittojen välissä. Kummankin osapuolen etu oli, ettei saavutettua tasapainoa järkytetty. Nykyisinhän tilanne on aivan toinen, sillä Eurooppa on rauhoittunut ja Yhdysvaltojen intressitkin ovat jo muualla.

Risto Hyvärisellä oli onni olla mukana Suomen turvallisuuspolitiikan ja samalla ulkoasiainministeriön suurissa hankkeissa 1960-luvulla ja 1970-luvun alkupuoliskolla. Kun monta projektia oli meneillään, ei tarvinnut miettiä, mitä tehdään. Se tuntui myös työskentelyilmapiirissä. Se oli toiminnan aikaa. □

Kadettikunnan pääsihteeri, eversti Juha Tammikivi luovutti Risto Hyväriselle *Kestävää Koristaa Kunnia* -kirjan.

Oliko Suomi valmis sotaan syksyllä 1939?

Teksti: Anssi Vuorenmaa

Talvisota 1939-1940 on meille suomalaisille eräänlainen pyhä sota. Sota ja sen päätyminen Moskovan pakkorauhaan 13.3.1940 ja elämän jatkumiseen tynkä-Suomessa osoitti lopputuloksesta huolimatta suomalaisten vapaudenrakkautta, joka ei sortunut sodan kurimuksessa. Ja kirjoittihan Frans Emil Sillanpää tunnetussa YH:n aikaisessa marssissaan, että ”mitä lieneekään aarteita Suomessa, toki kallehin on vapaus”.
Voisiko tuon paremmin ja kauniimmin ilmaista?

Artikkeli ei ole perusteellinen sotahistoriallinen tutkimus asiasta. Se on paremminkin tarkoitettu palauttamaan mieliin niitä henkisiä ja konkreettisia arvoja, jotka osaltaan auttoivat kansaamme kestämään talvisodan rasitukset. Nuo arvot luotiin jo ennen sota, ne täydentyivät YH:n aikana ja olivat kestävimmillään sodan aikana.

Saksan kansallissosialistinen ohjelma herätti pelkoa Moskovan hallituspiireissä 1930-luvun loppupuolella. Neuvostoliitto ryhtyiikin turvallisuuspoliittisiin ratkaisuihin luoteisella ja läntisellä rajallaan konkreettisin toimenpitein. Näin Suomi, Baltian valtiot ja Puola joutuivat mukaan tapahtumien vyöryyn.

Uhkaava tilanne noteerattiin meiläkin, ja vuosikymmen aikaisemmin aloitettuja linnoitustöitä jatkettiin uudelleen Karjalan kannaksella ja Jänisjokilinjalta Laatokan Karjalassa. Hallitus alkoi myöntää vuosikymmenen loppupuolella määrärahoja maanpuolustuksemme parantamiseksi: aseita pyrittiin hankkimaan ulkomailta ja valmistettiin kotimaassa. Ongelmaksi muodostui se, että kun samaan aikaan varustautui koko maailma, uudempia taisteluvälineitä

ei ollut juuri lainkaan ostettavissa, ja jos oli, niiden hinnat olivat kohonneet pilviin. Omat kotimaiset projektit kulkivat jälkijunassa, esimerkiksi panssarintorjuntakiväärin kaliiperista ei saatu yksimielistä ratkaisua ajoissa. Ase valmistuikin joukkojen käyttöön vasta jatkosodan alkaessa ja se oli silloin jo vanhenemassa. Oltiinpa hallituspiireissä jopa sitä mieltä, että oli onni, ettemme hankkineet varikoihimme aseita ruostumaan ja romuttumaan. Puolustusneuvoston puheenjohtaja sotamarsalkka Mannerheim kehotti hallitusta lainoituksiin sotamateriaalin hankintojen turvaamiseksi. Perushankintakomitea saatiinkin aikaan, mutta liian myöhään.

Aseistus

On aika yleinen käsitys, että lähdimme ”soitellen sotaan” suurvaltaa vastaan, mitä tulee aseistukseemme. Raskaita aseita, ilma- ja panssarintorjunta-aseita sekä lentokoneita oli todella niukalti. Sen sijaan jalkaväen aseita - kivääreitä ja konekivääreitä - oli tyydyttävästi ja patruunoita jopa runsaasti. Konepistooleita oli määrävahvuuksissa vain kaksi kappaletta jalkaväkijoukkuetta kohti. Asepukuja oli kerättävä siviilistä

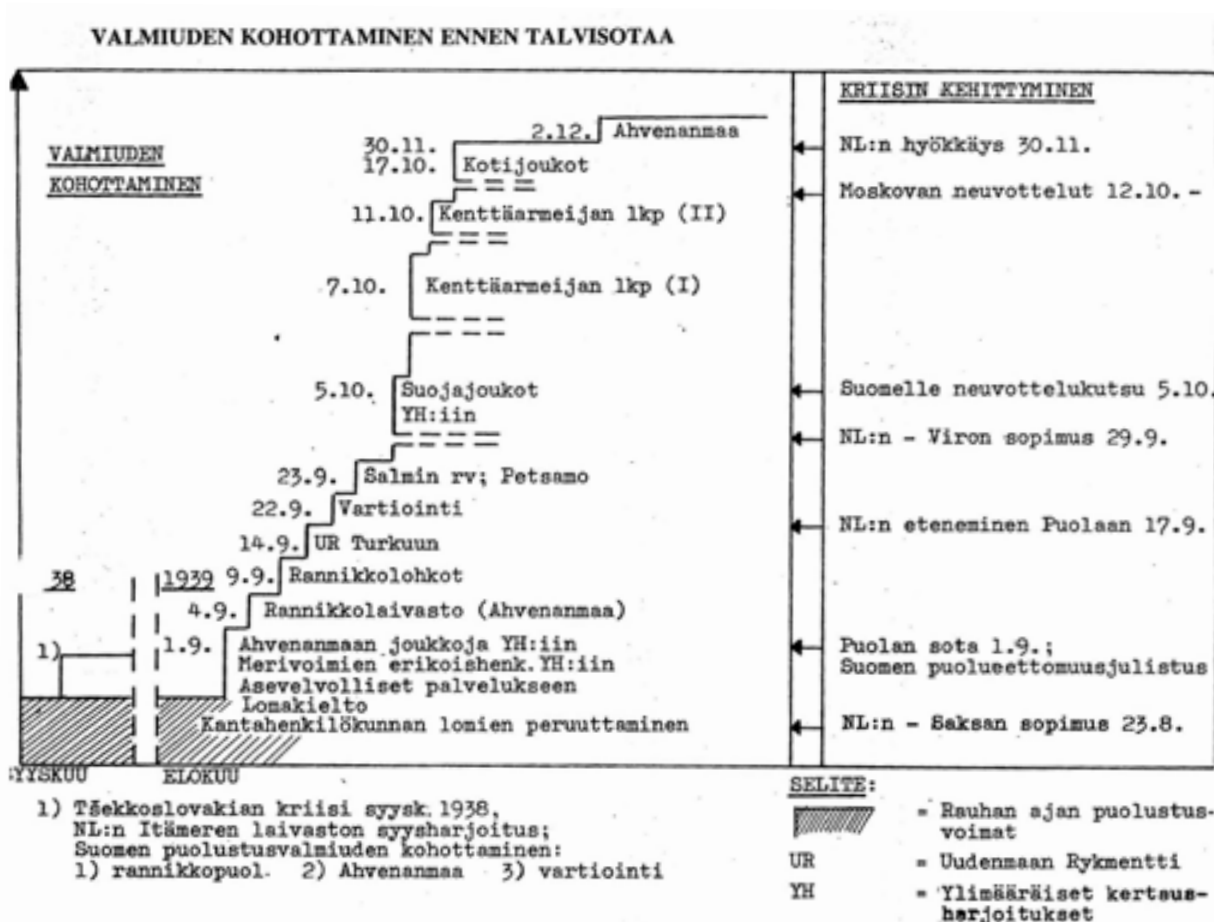

Anssi Vuorenmaa
Kadetti 3870

saaden aikaan kutsumanimen ”malli Cajander” - ase/ja kokardi siviilipäähineeseen.

Laskujen mukaan todettiin meidän ja sotavarustuksemme riittävän yhdeksän jalkaväkidiivisionaan (à noin 14 200 sotilasta) sekä eräiden ylijohdon joukkojen perustamiseen. Asekelpoisia miehiä oli enemmänkin, mutta varustus riitti vain näille. Lisäksi olimme jättäneet eri syistä kouluttamatta ennen sotaan liki satatuhatta miestä. Lailla puolustusvoimiin sidottu vapaaehtoinen suojeluskuntajärjestö antoi kenttäarmeijan käyttöön suuren määrän hyväkuntoista jalkaväen aseistusta, lähinnä kivääreitä. Omat tarpeensa oli myös ilma- ja merivoimilla.

Mainitut kenttäarmeijan divisiopot saivat siis suurin piirtein organisaationsa mukaisen aseistuksen ja varustuksen, joskin nimenomaan tykistön osalta ilmeni alusta alkaen

Valmiuden kohottaminen syksyllä 1939.

vajeita, joista tärkein oli ammusten - kranaattien - puute. Lisäksi liki 90 % tykkikalustostamme oli kevyttä, joten kranaatit vain ”tussahtivat” paksussa hangessa. Meillä oli muutamia ensimmäisen maailmansodan aikuisia Renault-panssarivaunuja, joita ei enää voitu käyttää taistelutoimintaan. Noin 30 uudempaa Vickers-vaunua olivat talvisodan alkaessa pääosin ilman aseistusta. Ilmavoimillamme oli 119 lentokonetta, joista 82 oli edes jollakin tavalla verrattavissa neuvostokoneisiin. Merivoimamme panssarilaivoineen ja sukellusveneineen eivät muutamaa kahakkaa lukuun ottamatta joutuneet taisteluun, sillä harvinaisen kova talvi esti tehokkaasti merelliset operaatiot.

Valmiuden kohottaminen - ylimääräiset kertausharjoitukset

Tässä yhteydessä ei tarkemmin tarkastella puolustusvoimien valmiuden kohottamista syksyllä 1939. Siitä esite-

tään kapteeni Antti Nummisen laatima taulukko (SAL 11/1979) ko. asiasta.

Kun Suomen hallitus sai lokakuun alussa kutsun Moskovaan keskustelemaan neuvostohallituksen kanssa ”konkreettisista poliittisista kysymyksistä, oli selvää, ettei tästä selvitä ilman aseellista yhteenottoa. Pelättiin Baltian kohtaloa Suomenlahden eteläpuolella. Niinpä ensimmäisenä suurena valmiustoimenpiteenä rauhan ajan armeijamme - palveluksessa olleet varusmiehet - keskitettiin kaakkoiselle rajalle estämään puna-armeijan mahdollinen yllätyshyökkäys. Lokakuun 10. päivänä kutsuttiin ”ylimääräisiin harjoituksiin” sotamarsalkka Mannerheimin aloitteesta kolmisen kenttäarmeijan divisioonaa ja kahta päivää myöhemmin tämä perusvalmius laajennettiin puolustusvoimiemme täydelliseksi liikekannallepanoksi. Joukot keskitettiin suunnitelmien mukaan siten, että ennakkoidulle pääsotänäyttämölle Karjalan kannakselle ryhmittyi viisi divisioonaa, Laatokan pohjoispuolelle kaksi, kahden

jäädessä ylipäällikön reserveiksi. Pitkälle itärajalle riitti vain erillisiä pataljoonia ja pattereita, koska silloisten arvioiden mukaan tuolla harvateisellä erämaa-alueella saattaisi hyökätä vain heikohkoja puna-armeijan osastoja.

Keskitysten jälkeen kenttäarmeijamme ryhmittäminen muodostui pääpiirtein seuraavaksi:

- uusimaalaisten 4.Divisioonaa ryhmittäytyi pääasemaan (Mannerheiminlinjaan) Koiviston suunnalle,
- varsinaissuomalaisten ja etelähämäläisten 5.D Summan-Perkjärven tasalle,
- kymenlaaksolaisten 11.D (Myöhemmältä numeroltaan 2.D) Muolaaseen,
- eteläpohjalaisten 8.D Vuokselle,
- keskisuomalaisten 10.D (7.D) Taipaleenjoelle, ja
- pohjoishämäläisten ja satakuntalaisten 6.D (3.D) oli ylipäällikön reservinä Karjalan kannaksen joukkojen takana Luumäen tienoilla, samoin pohjoissuomalaisten va-

jaavahvuinen 9.D Oulun-Kemin alueella.

Laatokan Karjalassa savolaisten 13.D otti rintamavastuun Laatokan rantamalla Salmin suunnalla ja karjalaisien 12.D ryhmittyi itärajan tuntumaan Suojärvelle. Itäraja aina Petsamoon asti oli erillisten pataljoonien ja pattereiden varassa.

Koulutus

YH:n aikana jalkaväen koulutus perustui joukoille määriteltyihin tehtäviin. Kannaksen joukkojen tuli toteuttaa tehtävänä puolustusluonteisesti nojautumalla kapeikkoihin ja linnoituslaitteisiin. Se tarkoitti valmiisiin ja/tai rakennettaviin aseisiin tukeutuvaa sitkeää puolustustaistelua. Muilla rintamalla komentajilla ja joukoilla oli suurempi toimintavapaus, mikä edellytti omaaloitteisuutta sekä joukoilta että johtajilta.

Joukot olivat toiminta-alueillaan muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta 20. lokakuuta mennessä, jolloin Päämaja jakoi joukoille koulutusohjeita. Jo olemassa olleiden ohjesääntöjen rinnalle jaettiin mm. Ohjeet

panssarintorjunnasta ja sulutuksesta, vähää myöhemmin tuli Ohjeet metsäpuolustuksesta, Sissitoimintaohjeet ja Sissioapas sekä Maavoimien ilmatorjuntaopas. Ennen sodan alkua joukoille jaettiin vielä Jalkaväkitykkijoukkueen koulutusopas sekä Talvisotaopas.

Ongelmaksi muodostui koulutuksen ja linnoitustöiden välinen suhde; haluttiin päästä asemien linnoittamisessa mahdollisimman tehokkaaseen valmiuteen, sillä luottamus linnoitettuun puolustusasemaan oli meillä voimakas ensimmäisen maailmansodan kokemusten myötä. Yleisesti ottaen rintamassa olleet joukot saattoivat käyttää neljänneksen tai kolmanneksen ajastaan koulutukseen ja erityisesti taistelukoulutukseen.

Myös kurin vaatiminen ja sen ylläpito olivat etusijalla. On sanottu, että niissä yksiköissä, joissa päällystö vaati tiukkaa sotilaallista järjestystä, miehistö oli selvästi tyytyväisempää, Eräs yksikönpäällikkö kirjoitti: ”He luottivat itseensä ja taitoonsa sekä tiesivät, että heihin luotetaan”.

Koulutuksen painopiste oli siis taistelukoulutuksessa. Taisteluharjoituksia oli pidettävä vahvistetun komppanian

sekä erityisesti pataljoonan ja patteriston puitteissa yhteistoiminnan kehittämiseksi. Huolimatta noin viiden viikon valmistautumisajasta ennen sotaa joukkojen koulutustaso saattoi olla epätasainen juuri linnoitustöiden takia, mutta myös siitä syystä, etteivät joukkueenjohtajina ja komppanianpäällikköinä toimineet reserviupseerit olleet saaneet kouluttajakoulutusta esimerkiksi suojeluskunnissa. He olivat ensi sijassa sodan ajan johtajia ja päälliköitä eivätkä rauhan ajan kouluttajia. Jääkäriupseerit olivat yleensä korkeammassa komentajatehtävissä ja kadettiupseerit rykmentin ja pataljoonan komentajina. Myös heidän johtamistaitonsa olisi kaihannut kokemusta, mutta ennen sotaa voitiin toimeenpanna vain kaksi suurta sotaharjoitusta.

Ylimääräisten harjoitusten merkitys kenttäarmeijalle

Talvisodan henki -termiä on käytetty maassamme eri tarkoituksiin, kun on haluttu ”puhaltaa yhteiseen hiileen” työelämässäkkin. Ehkä loppujen lopuksi kuitenkin sen sisältö on jäänyt eri määrittelyistä huolimatta ainakin

Kuva Puolustusvoimat.

Joukot keskitettiin tuleville toiminta-alueilleen YH:n aikana. Kuvassa JR 11:n eli ”stadilaisen” Ässärykmentin tykkikomppaniaa marssilla Johanneksen tiellä 16.10.1939.

jonkin verran hämäräksi. Yksinkertaisesti voitaneen se määrittellä siten, että 1930-luvun jälkimmäisellä puoliskolla suuren laman päätyttyä ja ilmeisen vaurauden kasvaessa yhteiskunnassamme vuonna 1918 itsenäistymistaistelussamme hävinneet totesivat, ettei tätä maata voida rakentaa ilman heidän panostaan. Ja kun tuon sodan voittajat tajusivat ja myönsivät saman asian, itsenäisen Suomen ensimmäinen ja kestävin konsensus oli syntynyt. Se syveni, mitä lähemmäksi vuosikymmenien vaihdetta tultiin ja mitä enemmän tiedostettiin Neuvostoliiton maaillemme aiheuttama todellinen tai luuloteltu uhka. Lopullisesti talvisodan henki

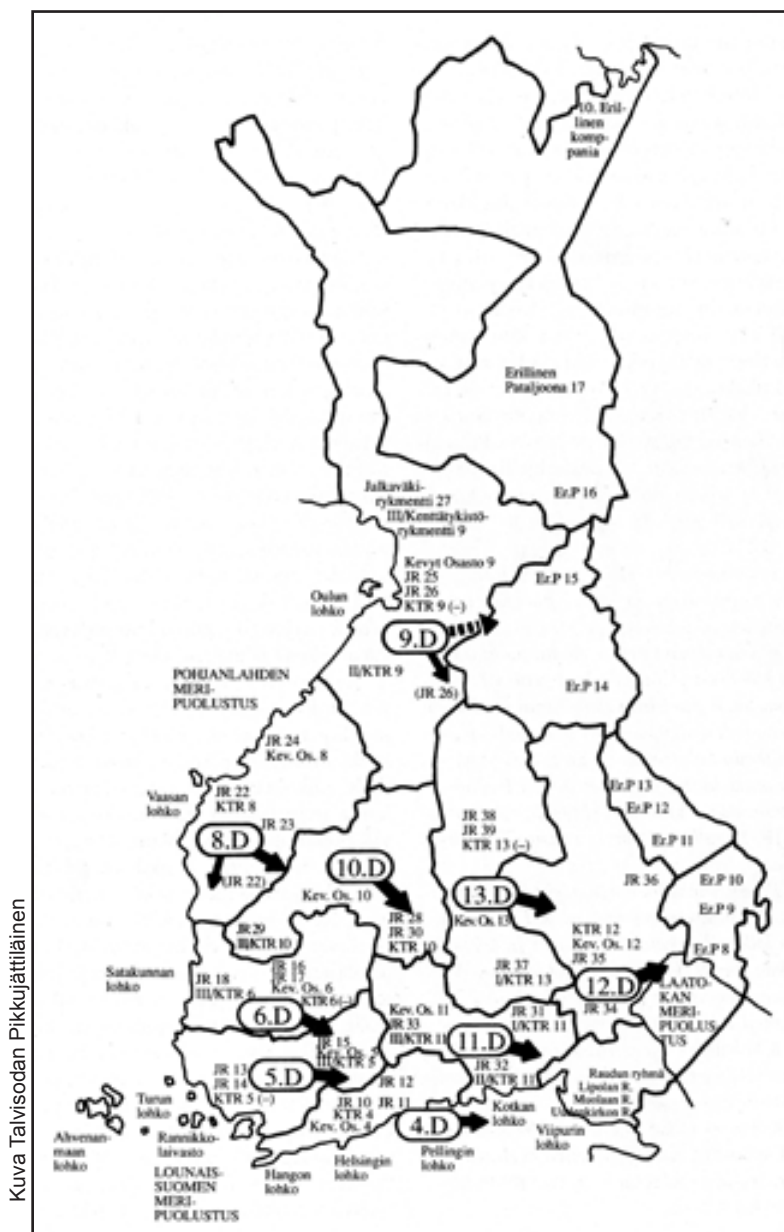
ilmeni sitten sodan aikana, mutta sen juuret johtavat selvästi aikaan ennen talvisotaa. Se syveni YH:n aikana.

YH:n aikaa kesti noin puolitoista kuukautta. Sen aikana joukot oppivat tuntemaan puolustusalueensa, miehet päällikkönsä ja nämä alaisensa. Tuleva taistelumaasto tuli tutuksi ja asemia paranneltiin ajan salliessa. Usein on unohdettu se yksinkertainen asia, että varsin pitkänä valmistautumisaikana miehet ehtivät vähäisinä vapaahetkinään perehtyä siihenkin, miksi he nyt ovat täällä. Tehtävän oikeutus tiedostettiin miesten keskuudessa niin voimakkaana, ettei kurinpidollisia ongelmia päässyt suuremmin syntymään. Va-

kaumukselliset kommunistitkin olivat valmiit puolustamaan maataan; heille oli suuri pettymys se, että sosialistinen suurvalta uhkasi asevoimin pientä naapuriaan vastoin ilmoituksiaan ja ideologiaan. Esimerkiksi kirjailija-runoilija Arvo Turtiaiselle talvisota oli puhdas puolustussota hyökkäystä vastaan. Hänen toimintansa komppanian päällikkönä erillisessä pataljoonassa Viipurinlahden suunnalla osoittaa, että hän oli täysin ymmärtänyt talvisodan epätoivoisen tilanteen ja oli selvästi huolissaan pataljoonansa puolustuksen kestävyydestä. Turtiainen tunsikin myös voimakasta vastenmielisyyttä neuvostopropagandaa kohtaan, varsinkin kun sitä toitotti Neuvostoliittoon siirtynyt suomalainen kommunisti Armas Äikiä.

Se on myönnettävä, ettei kaikki kuitenkaan aina ollut näin sopuisaa ja yksimielistä. Vuoden 1918 haamut vaeltelivat joidenkin mielissä. On kertomuksia siitä, ettei joukoille ja miehille jaettu kaikkia määrävahvuuksien mukaisia ampumatarvikkeita jo YH:n alkaessa. On myös mainintoja siitä, että joidenkin yksiköiden kaikkien kivääreiden tarkkuutuksen suorittivat muutamats luotettavat valioampujat, vaikka joukossa oli muitakin vähintään yhtä tarkkasilmäisiä. On sanottu, että näin haluttiin säästää vähäisiä patruunoita, vaikka kiväärin patruunoita oli maassa yli 150 miljoonaa. On myös esitetty, että vuoden 1918 muistot olivat vielä liian lähellä eli kuviteltiin, että jotkut haluaisivat kostaa silloin kärsimänsä tappion. Tämä pelko oli kuitenkin aivan turha, mutta kaikki eivät sitä tajunneet, esimerkiksi jotkut päälliköitehtäviin määrättyt. Tiedettiin, että suojeluskunta oli vielä kirosana monen vuonna 1918 hävinneen kielenkäytössä. Ehkä se pelotti.

Myös valtakunnan yleinen mielipide oli manipuloitu. Sotaa ei tule! Rajaseuduilta evakuoituiden tai evakuoituneiden alkoivat hiljalleen palata takaisin kotikommunilleen. Pitkä tapahtumaköyhyä YH-aika alkoi vaikuttaa kenttäarmeijaan, alkoi esiintyä lisääntyvää rintamaväsymystä, lomiamanottiin mitä ihmeellisimmin perustein ja puntattiin, jos lomia ei myönnetty.

Kuva Talvisodan Pikkujätkäläinen

Joukkojen perustamisalueet ja ryhmittäminen YH:n aikana.

Kuva Puolustusvoimat.

YH:n aikana suuri osa ajasta käytettiin koulutuksen ohella linnoittamiseen. Rakenteilla on komppanian päällikön ja komentoryhmän korsu Summan alueella, jossa oli myös betonikorsuja.

Olimmeko valmiit sotaan?

On toki myönnettävä, että jos materiaaliset puutteet jätetään huomioimatta, puolustusvoimamme eli kenttäarmeijamme oli varsin vahva - tietenkin suhteellisesti. Pääosa suomalaisista miehistä oli koulutettu ja kertausharjoituksia oli järjestetty runsaasti. Tässä suhteessa Euroopan keskiarvoista valtioista ehkä vain Tšekkoslovakia oli käyttänyt miesvoimavaroja yhtä tehokkaasti, joskaan se ei maata pelastanut Hitleriltä.

Suurvaltoihin nähden voimavaramme olivat tietenkin vähäiset. Kenttäarmeijamme keskitysten jälkeen Karjalan kannaksella oli noin 120 000 sotilasta, Laatokan Karjalassa 40 000, itärajalla aina Petsamoon asti 16 000, Päämajan reservejä 37 000, merivoimilla 33 000, ilmavoimilla 19 000, Ahvenanmaalla 5 000 ja kotijoukoissa 25 000 sotilasta ennen sodan alkamista. Joukkojen henki oli yleisesti ottaen vielä korkealla.

Mikä tai mitkä pitivät ylimääräisiin harjoituksiin kutsuttujen sotilaiden hengen niin korkealla, kuin sota sittem-

min osoitti? Mikä teki heterogeenisestä joukosta homogeenisen? Vaikka edellä on jo osoitettu eräitä sotilaalliselta kannalta oleellisia tekijöitä, muitakin tekijöitä oli. Yksi lienee suomalaisten perinteinen näkemys oikeudenmukaisuudesta; me emme olleet syyllisiä Euroopassa syntyneeseen tilanteeseen Saksan ja Neuvostoliiton ristipaineisissa. Toinen saattaisi olla uskonnollisuutemme, jolla oli vahva aseman kansan keskuudessa. Emme voi myöskään aliarvioida papistomme työtä rintamajoukkojen keskuudessa ja uskon luominen näihin; pahassa paikassa luotettiin Korkeimman apuun. Kolmas voisi olla naistemme kyky hoitaa perhe kotona miesten ollessa sotatöissä, lottien toiminnasta rintamalla ja sen takana puhumattakaan.

Puna-armeijan ensimmäiset keskitykset

Tiedustelumme oli varsin hyvin selvillä useiden puna-armeijan osastojen ilmestymisestä rajan pintaan. Tiedetään, että Moskova päätti viimeistään marraskuun puolivälissä aloittaa valmistelut hyökkäystä varten. Marraskuun lop-

puun mennessä puna-armeijan vahvuus oli jo noin 500 000 sotilasta tukenaan parituhatta tykkiä ja kranaatinheitintä ja ainakin saman verran lentokoneita ja hyökkäysvaunuja. Karjalan kannaksella oli etulinjassa 8-9 divisioonaa ja niiden takana toisessa portaassa 2-3 divisioonaa, ja näitä voimia tuki 5-6 hyökkäysvaunuprikaatia, 900 tykkiä ja kranaatinheitintä, yli 1 400 panssaroi-tua ajoneuvoa eli kaikkiaan noin 200 000 sotilasta vahvoista ilmavoimista puhumattakaan.

Puna-armeija oli valmis aloittamaan hyökkäyksen Suomeen.

Everstiluutnantti Anssi Vuoremaa on kokenut sotahistorioitsija ja tuoteliias sotahistorian kirjoittaja. Hän toimi sotilasuransa aikana monissa koulutus-, opetus- ja esikuntatehtävissä. Reserviin hän siirtyi vuonna 1989 Sotahistorian laitoksen sotahistorian toimiston päällikön tehtävästä. □

Talvisodan merkitys

Teksti: Antti Juutilainen

Teksti on vuodelta 1977

Yrjö Jylhä: Vuoksen vartio kokoomasta Kiirastuli

*Tänne me saavuimme rauhan
työstä,
liesien loimusta, metsien yöstä,
täällä me seisomme, tänne me
jäämme,
kunnes on murtunut taas idän
paine
tai tulilaine
lyö yli päämme.*

Sadanviiden kunnian päivän talvisota on maamme historian eräs kiistaton huippukohta. Tämän sodan tarkasteluun paneutuvalla on tarjolla laaja, todennäköisesti päättymätön koti- ja ulkomaisen kirjallisuuden vuo.

Kysymys siitä, mitä tämä sota meille suomalaisille merkitsi ja mitä se meille opetti, ei ole suurten erimielisyyksien kohteena niin kuin vapaussodan ja jatkosodan merkitys. Mitä se opetti vastustajalle – Neuvostoliitolle - ei kuulu varsinaisesti tämän tarkastelun piiriin. Kysymykseen siitä, olisiko talvisota voitu välttää toisenlaisella ulkopoliittikalla ennen vuotta 1939 sekä menetellen toisin syksyn 1939 neuvotteluissa, ei tässä yhteydessä puututa. Suomen 1930-luvulla harjoittamaa ulkopoliittikkaa arvostellessamme on syytä muistaa, ettei yhdeltäkään Neuvostoliiton eurooppalaiselta reunavaltiolta onnistunut eläminen Stalinin aikaisen Neuvostoliiton naapurina. Jos katsomme taaksepäin muutamia vuosikymmeniä, on meidän toki tunnustettava, että se onnistui maaltamme paremmin kuin muilta reunavaltioilta.

Talvisodan henkistä merkitystä arvioidessamme tulee aluksi todeta, että joutuminen sotaan syksyllä 1939 oli suurelle yleisölle ja myös osalle valtiojohtoa lamauttava yllätys. Yllätys sitäkin suuremmassa mitassa, kun maa joutui yksin taistelemaan suurvaltaa vastaan. Vaikka Neuvostoliitossa arvioitiinkin toisin, osoittivat jo ylimääräisten harjoitusten päivät ja sitten talvisota, että kansa oli henkisesti luja ja yksimielinen. Tuon yksimielisyyden - talvisodan hengen -

syntyminen ei kuitenkaan ajoitu myöhäisyksyyn, vaan se syntyi jo alkusyksyllä tai paremminkin se puhkesi silloin esiin aikansa kypsyttyään.

Puna-armeijan ylitettyä rajan hallitus ja eduskunta sekä sen takana seisova kansa valitsivat yksimielisinä taistelun tien. Mieliälä säilyi sodan aikana lujana, mutta siitä huolimatta radiota ja lehdistöä käytettiin yksimielisyyden tunteen ylläpitämiseen. Yksimielisyyttä oli omiaan lisäämään Kuusisen hallituksen muodostaminen, joka osoitti jokaiselle, että kyseessä oli kansallinen itsemääräisoikeus.

Sodan päättymisen sotilaiden ja vastuullisen valtiojohtoon kannattamaan rauhaan osoitti, että mielialojen ohjailu sodan aikana oli osunut oikeaan. Antautumisen puolesta ei sodan aikana ääniä kuulunut, mutta ratkaisua sodan ja rauhan välillä tehtäessä oltiin valmiit hyväksymään ankarakin rauha, kunhan itsenäisyys säilytettäisiin. Kieltämättä pieni vähemmistö katsoi taistelun jatkamisen edullisemmaksi kuin suuria uhrauksia vaativan rauhan, mutta näidenkin mielipiteitten esiintuojat ymmärsivät jääneensä vähemmistöön eivätkä heidän mielipiteensä levinneet niiden esittämisperiiriä laajemmalle. Täten ei syntynyt sellaista rauhanteolle vahingollista yleistä keskustelua kuin runsaat neljä vuotta myöhemmin siitä, millä ehdoin rauhaan olisi suostuttava. Kansa seisoi johtajiansa takana ja otti surren ja vakavana vastaan ankarankin rauhan.

Sodan yksimielisyyden päivinä unohtettiin tai painuivat taka-alalle monet maata aiempina vuosina repineet riidat. Kieliriita, joka oli jakanut maata kahtia 1920- ja 1930-luvuilla, väistyi. Vaikka se heräsi uudelleen vielä talvisodankin jälkeen kysymyksenä siitä, mikä merkitys Lähteen lohkon murtumiseen oli ollut sitä viime vaiheessa puolustaneen pataljoonan äidinkielellä, oltiin jo kasvamassa tietoisuuteen kaksikielisyydestä kansallisena rikkautena. Kieliriitaan rinnastettava ilmiö koettiin heimojen välillä sodan aikana ja sen jälkeen karjalaisväestöä asutettaessa, jolloin tämä kovia kokenut heimo sai kuulla katkeria sanoja. Ken-

Antti Juutilainen
Kadetti 3750

ties kaikkialla kotiseudulla yksimielisyys ja pulaan joutuneen auttaminen ei ollut kirkastunut siinä määrin kuin on yleensä haluttu uskoa. Hyvänä esimerkkinä kansan yhdistymisestä oli ammattiyhdistysliikkeen ja suojeluskuntajärjestön molemminpuolinen sovinto.

Talvisota antoi aikanaan ja tarjoaa edelleenkin esimerkin kaikille pienille maille siitä, ettei suurvalta voi voimakeinoilla uhaten lannistaa pienempäänsä. Lukumääräiset voimasuhteet eivät yksin ratkaise sodan lopputulosta eivätkä ne tule koskaan antamaan kuin sen määrittävän pohjan, johon kokemuksiemme mukaan tulee lisätä joukkojen ja kansan taistelutahto ja henki. Pintapuolinen toteamus, että me tai jokin muu kansa voi tulevaisuudessakin rakentaa puolustuksensa tuon lähes neljäkymmentä vuotta sitten oikeaksi havaitun tosiasian varaan, on väärä. Taisteluun ryhtymisellä uhkaaminen ei sinänsä riitä - kansakunnan tulee olla valmis torjumaan hyökkäys yhtenä asiansa oikeutukseen uskovana taistelurintamana.

Taistelevalla armeijalla talvisota opetti vastustajan kunnioittamisen taidon.

Vaikka kotiseudun lehdistö pyrki aliarviomaan neuvostosotilasta, rintamajoukot oppivat kunnioittamaan neuvostosotilaiden kestävyyttä ja peräänantamattomuutta. Myös heidän katsottiin taistelleen talvisotansa oman kunniansa ja oman isänmaansa puolesta.

Talvisota oli kansallemme suuri sotilaallinen koe. Suomalainen sotilasaines osoittautui odotetun kaltaiseksi ja koulutuksen suuntaaminen yksittäistaistelijoiden kasvattamiseen oikeaan osuneeksi. Talvisodan tapahtumia tarkastellessamme meidän tulee kuitenkin nähdä kaksi sotaa edeltäneenä kautena tehtyä suurta virhetä. Taistelijat eivät tunteneet vastustajan sodankäyntivälinettä eikä kaikkia asekuntoisia miehiä ollut koulutettu. Vastuullisella taholla todettiin talvisodan jälkeen, että sitä edeltänyt koulutusajka oli noin vuoden mittaisena ollut liian lyhyt ja se pidennettiin kahteen vuoteen. Vain täten katsottiin voitavan edelleen korvata lukumäärä laadullisella paremmuudella.

Talvisodan aikaista sotataloudellista tilannetta on usein pidetty hyvin huonona. Jos vertaamme varustustasoamme sen aikaiseen kansainväliseen tasoon muissa pienissä maissa, täytyy meidän kuitenkin todeta, että paljon oli saatu aikaan, vaikka paljon oli vielä tehtävissä. Sodan paineessa pystyttiin vielä luomaan uutta ja jopa parantamaan tilannetta eräillä aloilla. Tulokset tulivat valitettavasti esiin monilla aloilla vasta taistelujen jo päätyttyä. Saavutetut tulokset eivät kuitenkaan saa johtaa ajatukseen, että uhrimieli ja improvisaatio korvaisivat rauhanaikaiset laiminlyönnit. Paremmiin varustautuneena maa ei olisi toki yltänyt voittoon, mutta kenties olisi päästy edullisempaan rauhaan pienemmin tappioiden. Ulkomaisista hankinnoista todettiin jälleen kerran, ettei myötätunto riitä silloin, kun kaikki kansat valmistautuvat puolustamaan vapauttaan.

Kuten edellä on todettu, sota osoitti kouriintuntuvasti tehdyt laiminlyönnit, mutta se myös osoitti valitun taktiikan oikeellisuuden. Se osoitti sodan muodostuvan pikkupiirteiseksi taisteluksi kaapeikoissa yllättävien iskujen ratkaistessa kamppailun. Aktiivisuuden ja liikkeen lisäksi tuli esille myös keskitetyn tulen tarve sekä linnoitusten merkitys suojan ja levon tarjoajina sekä runkona, johon tukeutuen iskut suoritettiin. Talvitaistelutaktiikan kehittämiseksi antoi sota paljon herätteitä, voidaanhan perustellusti sanoa sen olleen maailman ensimmäinen arkti-

nen sota.

Säästöt maksettiin sodan aikana verellä ja sen jälkeen alueluovutuksin. Maan toiseksi suurin kaupunki Viipuri menetettiin, jotta Neuvostoliiton toiseksi suurin kaupunki olisi saatu turvatuksi. Luovutettavan alueen myötä menetettiin kymmenesosa peltoalasta sekä vauraita teollisuusyhdyskuntia. Karjalaisen heimon siirtyminen uusille asuinsijoille keskelle muita heimoja merkitsi ajanoloon myös karjalaisuuden ja ortodoksisuuden osittaista tappiota.

Kaiken kaikkiaan talvisota oli osoitus siitä, miten pieni kansa taisteli kunnian ja isänmaan puolesta. Meille tärkeintä oli, että rauha tehtiin aikanaan kahden suvereenin valtion välillä. Luottamuksen ensimmäinen edellytys - toistensa kunnioittaminen oli saavutettavissa. Rauhan

myötä ei tätä edellytystä kuitenkaan saavutettu, koska tappiolle joutuneen näkökohdat saivat usein väistyä voittajan mielipiteitten edessä. Talvisodan suurin merkitys tuli olemaan siinä, että vasta sen aikana Suomen kansa löysi itsensä ja itsekunnioituksensa sekä lunasti lopullisesti paikkansa maailman vapaiden kansakuntien joukossa. Täten perustellen on ymmärrettävissä, että talvisota suomalaisten mielessä on edelleen taistelu, jonka voittivat vapaudenrakkaus ja kansallinen yksimielisyys.

Everstiluutnantti Antti Juutilainen on kokenut sotahistorioitsija ja tuottelias sotakirjailija. Talvisodasta hän on kirjoittanut muun muassa kirjan "Mottien maa", josta on juuri ilmestynyt uusi täydennetty laitos. □

Kuva Puolustusvoimat.

Suuri virhe tehtiin 1920- ja 30-luvuilla, kun paljon asekuntoisia miehiä jätettiin kouluttamatta. Oikealla pikakoulutettuja täydennysmiehiä Kollaanjoeilla.

Kuva Puolustusvoimat.

Sodan päättymisen tuoma helpotus näkyy rintamalta palaavissa joukoissa. Rauhanehdot olivat kuitenkin ankarat.

Kymmenen vuotta Euroopan unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa

Katsaus sotilasrakenteiden näkökulmasta

Teksti: Esa Pulkkinen & Kaija Vanonen & Pekka Holopainen & Gustav Öller & Kjell Törner & Karri Heikinheimo

Euroopan unionin yhteistyö on vuosikymmenten saatossa syventynyt ja jäsenmaiden määrä kasvanut. EU:n taloudellinen vetovoima on lisääntynyt eritoten toimivien sisämarkkinoiden ansiosta. Saavutettua menestystä haluttiin hyödyntää luomalla lisää välineitä unionin käyttöön. Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pelisäännöt määritettiin vuonna 1992 Maastrichtin sopimuksessa. Linjaukset ovat jalostuneet muun muassa Balkanin kriisien vaikutuksesta. Yhteiselle turvallisuus- ja puolustuspolitiikalle oli tilausta tilanteessa, jossa Euroopan takapihalla käytiin sotia, mutta omassa komennossa olevia välineitä ei unionin mailla ollut. Kölnin ja Helsingin EU-huippukokoukset vuonna 1999 olivat lähtölaukaus EU:n sotilaalliselle ulottuvuudelle.

Mihin tarvitaan eurooppalaista turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa

Vuonna 1999 moni oli epäilevä arvioissaan ETPP:n tulevaisuudesta. Käsitystä tuki pelko siitä, että oltaisiin luomassa kilpailijaa, joka johtaisi EU-jäsenmaiden sotilaallisten resurssien päällekkäisyyteen Naton kanssa. Epäilyt ovat osoittautuneet turhiksi ja ETPP elinvoimaiseksi. EU on vuodesta 2003 toimeenpannut 23 operaatiota - sekä sotilaallisia kriisinhallintaoperaatioita että siviilikriisinhallintamissioita. Yhteensä näihin on osallistunut 70 000 sotilasta

Euroopan unionin turvallisuus - ja puolustuspolitiikka (ETPP) on saavuttanut kymmenen vuoden iän.

Onko turvallisuuden ja puolustuksen saralla tilausta itsenäiselle eurooppalaiselle toimijalle? Mikä on unionin sotilaallisten rakenteiden tehtävä? Asiaa puntaroivat seuraavassa artikkelissa Euroopan unionin sotilasesikunnassa työskentelevät suomalaiset.

ja siviiliä.

Euroopan unionin operaatiot ovat täydentäneet kriisinhallinnan keinovälikoimaa. Unioni on tarjonnut vaihtoehdon, joka on joissain tilanteissa ollut poliittisesti helpompi hyväksyä. Georgian kriisi on tästä oiva esimerkki. EU on lisäksi tukenut merkittävällä tavalla YK:n rauhanturvaamistoimintaa esimerkiksi Kongon demokraattisen tasavallan presidentinvaalien turvaamisessa vuonna 2006. Tshadin MINURCAT-operaatiota EU tuki asettamalla yli 3500 taistelijan osaston alueelle vuodeksi, jotta YK ehti valmistella oman operaationsa käynnistämisen. Sotilasoperaatioita EU:lla on käynnissä kaksi; Bosnia ja Hertsegovinassa toimiva operaatio EUFOR ALTHEA ja Somalian rannikon tuntumassa toimiva operaatio EUFOR ATALANTA, joka on samalla EU:n ensimmäinen merioperaatio. Menestyksekkään operaation mandaattia valmistaudutaan jatkamaan vuoden 2010 loppuun.

Vaikka ETPP on vasta kymmenen vuoden ikäinen, on EU:lla käytössään kaikki tarvittavat poliittis-sotilaalliset rakenteet suunnittelua ja päätöksentekoa

varten. Ainakin teoriassa nämä mahdollistavat myös kokonaisvaltaisen lähestymistavan (comprehensive approach) toteuttamisen EU:n sisällä.

Tämä on erityinen lisäarvo EU:lle, koska yli 500 miljoonan kansalaisen yhteisönä EU on merkittävä vaikuttaja kansainvälisen politiikan alueella. Erityisesti komissio on jo tällä hetkellä suuri itsenäinen toimija kriisinhallinnan kokonaisuudessa, onhan sillä edustus yli 130 maassa ja kansainvälisessä organisaatiossa. Haasteena EU:lle onkin kytkeä komissio ja hallitusten välinen toiminta tiiviimmäksi kokonaisuudeksi.

EU:n sotilasrakenteet

EU:n Sotilaskomitea (EUMC, EU Military Committee) edustaa Brysselissä jäsenmaiden puolustusvoimien komentajia. Viikoittain Brysselissä kokoontuva komitea koostuu sotilasedustajista, jotka ovat pääsääntöisesti kenraaliluutnantteja tai -majureita. Suurin osa sotilasedustajista on nk. kaksoishatutettuja eli he toimivat samassa tehtävässä myös Naton sotilaskomiteassa. Marraskuusta lähtien puheenjohtajana on toiminut Ruotsin

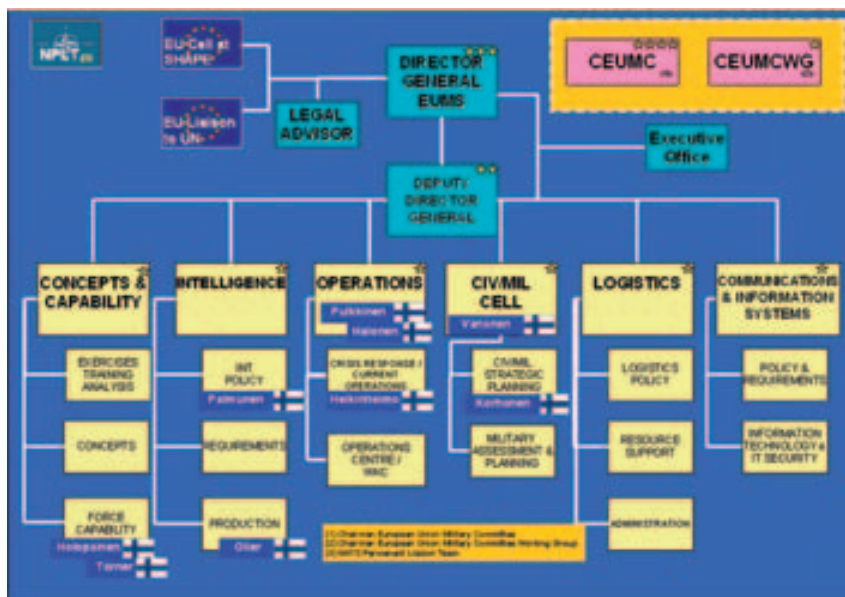
edellinen puolustusvoimien komentaja kenraali Håkan Syrén. Mainittakoon, että kenraali Gustav Hägglund oli laatu- ja ensimmäinen komitean puheenjohtaja vuosina 2001–2004. Komitea toimii korkean tason sotilaallisen asiantuntumuksen organisaationa. Sen keskeisin tehtävä on antaa asiantuntijalausunto eli sotilaallinen neuvo turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevassa päätöksenteossa.

Euroopan Unionin Sotilasesikunta (EUMS, EU Military Staff) on jäsenmaiden sotilaista ja siviileistä koostuva organisaatio, joka työskentelee EU:n Korkean edustajan alaisuudessa. Sotilasesikunnan henkilöstö kuuluu Euroopan unionin neuvoston sihteeristöön. Esikunnan toiminnallinen ohjaus tulee EUMC:ltä, ja keskeisimmät tehtävät liittyvät EU:n tilannetietoisuuden ylläpitämiseen ja asiantuntijasuunnitteluun, mikä koskee niin voimavaratyötä, toimintamalleja kuin operaatioitakin.

EUMS:n toiminnan ydinalue on EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan suunnittelu poliittis-strategisella tasolla. Suunnitelmat laaditaan yleensä kriisinhallintakonseptin muotoon. Jos ja kun jäsenmaat tekevät päätöksen EU:n kriisinhallintatoimien käynnistämiseksi, työstää Sotilasesikunta kriisinhallintakonseptin strategiseksi vaihtoehdoiksi, jotka lopulta jalostuvat EU-operaation komentajalle annettavaksi suunniteluohjeeksi (IMD, Initiating Military Directive). Käynnissä olevien operaatioiden osalta EUMS tukee operaatioesikunnan toimintaa. Varsinainen operatiivinen johtorooli Sotilasesikunnalla on vain siinä tapauksessa, että Sotilasesikunnan operaatiokeskus aktivoidaan EU-vetoisen operaation johtoesikunnaksi..

EU:n sotilasarakenteet ovat kooltaan varsin pienet. Osin tämä heijastaa EU:n perinteistä luonnetta. Unioni on ollut toimija, joka enemminkin tarjoaa taloudellisia porkkanoita sotilaallisen kepin sijaan. Sotilasesikunnassa työskentelee noin 200 henkilöä eri EU-jäsenmaista. Suomalaisia näistä on kaiken kaikkiaan 11, joista sotilaita seitsemän. Vertailun vuoksi mainittakoon, että Naton sotilasarakenteissa työskentelee noin 13 000 henkilöä.

EU:ssa komentotie poliittiselta tasolta operaatioiden johtoon on erittäin lyhyt. EU:n vuonna 2000 perustettu

Euroopan Unionin Sotilasesikunnan (EUMS:n) organisaatio ja siinä oleva suomalaisedustus.

poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea (PSC) johtaa ja valvoo EU:n kriisinhallintatehtävien toteuttamista. Tämä komitea valmistele myös tärkeimmät kriisinhallintaa koskevat asiakokonaisuudet Euroopan unionin neuvoston eli ministerineuvoston päätettäväksi. EU:n kriisinhallintaoperaation komentajalla on suora linkki poliittisiin päätöksentekijöihin. EUMC, EUMS ja neuvoston sihteeristö tukevat tätä yhteydenpitoa kumpaankin suuntaan.

Tilannetietoisuus ja ennakkovaroitus

EU:n päätöksenteon perustana tulee olla yhteinen käsitys ja tietoisuus Euroopan unionin turvallisuusstrategiassa määritetyistä turvallisuusuhkista sekä niiden mahdollisesta kehittymisestä. Nämä uhkat saattavat muodostaa sellaisen riskin, että niiden torjumiseksi käynnistetään unionin kriisinhallintatoimenpiteitä.

Ennakkovaroituksen ja tilannetietoisuuden muodostamiseksi strategisella tasolla on EU:n neuvoston sihteeristön alaisiin tiedustelurakenteisiin kehitetty ainutlaatuinen järjestely. Kaikki jäsenmaat voivat asettaa omat kansalliset asiantuntijat neuvoston sihteeristön Tilannekeskukseen (EU SITCEN) ja Sotilasesikunnan tiedusteludirektoraattiin. Tällä järjestelyllä on luotu mahdollisuus suoraan yhteyteen eri jäsenmaiden tie-

dusteluorganisaatioiden ja unionin siviili- ja sotilastiedustelun yhteisen analyysikyvyn (Single Intelligence Analysis Capacity, SIAC) välille.

EU:ssa analyysikyvyn ylläpitämisestä vastaavat yhteisesti neuvoston sihteeristön EU SITCEN ja Sotilasesikunnan tiedusteludirektoraatti. Nämä seuraavat maailmantilannetta ja erityisesti hyväksytylle varoitusluettelolle (Watch List) listattuja alueita ja kriisejä. Varoitusluettelon kohdealueet ja aiheet on valittu niiden arvioitujen todennäköisyyden ja unionille aiheutuvien seurausten vakavuuden perusteella. Lisäksi seurataan ylikansallisia uhkia, kuten terrorismia ja joukkotuhoaseita sekä niiden leviämistä. Muita alan toimijoita ovat EU:n satelliitti-keskus, Rajaturvallisuusvirasto (Frontex) ja EUROPOL.

Unionin käynnissä olevia siviilimissioita ja sotilasoperaatioiden tuetaan tiedustelutuotteilla. Vastaavasti näiden operaatioiden keräämät tiedot saatetaan unionin päätöksenteon pohjaksi. Unionin Tilannekeskus ja Sotilasesikunnan operatiivisen osaston alaisuudessa toimivat tilannevalvojat seuraavat tilannetta ympäri vuorokauden.

Unionin Korkea edustaja, poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea ja Sotilaskomitea pidetään jatkuvasti ajan tasalla unionin yhteisen analyysikyvyn tilannearvioilla ja riskianalyysillä. Neuvoston sihteeristön, komission ja Sotilasesikunnan suunnittelijoita varten

EU:n sotilaita Kinshasassa elokuussa 2006.

tilannekeskus ja sotilasesikunta jakavat lisäksi perusteita ja tietoja päätösten valmistelun tueksi. Euroopan unionissa toteutettava jäsenmaiden yhteinen päätöksenteko on luonnollisesti suhteellisen aikaa vievä ja joskus kankeakin prosessi, joka asettaa omat haasteensa tilannetietoisuuden ja ennakkovaroituksen välittämiseksi kaikille tarvitsijoille.

EU:n sotilaalliset kyvyt ja niiden kehittäminen

Vuonna 2003 hyväksytty Euroopan turvallisuusstrategia antoi lisäperusteita EU:n sotilaallisten voimavarojen ja suorituskykyjen kehittämiseksi. Tämän strategian sotilaalliset tavoitteet täsmennettiin Headline Goal 2010 (HLG 2010) –ohjelmassa. HLG 2010 sisältää monta eri osatavoitetta, joista voimavarojen puolelta esimerkkeinä mainittakoon Euroopan puolustusviraston perustaminen (EDA) ja EUMS:n vahvistaminen siviili-sotilasyksiköllä (CIVMIL CELL) sekä koko nopean toiminnan konseptin ml. EU:n taisteluosastojen kehittäminen. Nämä voimavaratavoitteet on kaikki saavutettu.

Suorituskykyjen saralla HLG 2010 tähtää siihen, että EU:lla olisi käytössään sellaiset suorituskyvyt, joilla pystyttäisiin toteuttamaan laaja kirjo erilaisia kriisinhallintaoperaatioita humanitäärisen kriisin avustamisesta sotivien osapuolten erottamiseen toisistaan. Tätä työtä varten perustettiin

EU:n Sotilaskomitean alaisuuteen suorituskykyryhmä Headline Goal Task Force (HTF).

Suorituskykytyön tavoitteena on määrittää millaisiin sotilaallisiin kriisinhallintatoimiin EU vuonna 2010 pystyisi ottaen huomioon käytössä olevat voimavarat ja kriisinhallintatehtävien laaja kirjo. Jotta valtavaan urakkaan saatiin jännevyyttä, jaettiin työ vaiheisiin. Ensiksi määritettiin joukkojen suorituskykyvaatimukset kriisinhallintaoperaatioissa. Tämän jälkeen jäsenvaltiot ilmoittavat ne joukot, jotka olisivat mahdollisesti käytettävissä operaatioihin vuodesta 2010 alkaen. Vertaamalla vaatimusluetteloa joukko-
luetteloihin pystytään arvioimaan mihin

EUNAVFOR estää merirosvojen kaappauksen.

EU kykenee sotilaallisesti kriisinhallinnan saralla.

Arviointityöhön kytetään myös EU:n kriisinhallintaoperaatioista saadut kokemukset. Tämän EUMC:n johtaman suorituskykytyön tulokset on kanavoitu Euroopan puolustusviraston ja jäsenmaiden vuonna 2008 käynnistämään kehittämissuunnitelmaan (CDP, Capability Development Plan), jonka tavoitteena on eri projektien ja ohjelmien avulla poistaa tunnistetut suorituskykypuutteet. Suunnitelma sisältää lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteet aina vuoteen 2025 asti.

EU:n voimavara- ja suorituskykytyö on osittain päällekkäistä Naton:n puolustusstrategian kanssa. Asiantilaa on johtanut siihen, että erityisesti ne valtiot, jotka kuuluvat molempiin organisaatioihin, ovat joutuneet suunnittelemaan ja antamaan vastauksensa samasta asiasta eri muodoissa eri organisaatiolle. Tästä on EU:n puolella otettu opiksi. Mahdolliseen seuraavaan suunnittelukierrokseen ollaan ottamassa käyttöön työkalu (the Toolbox), joka luo yhden ja saman formaatin EUMC:n, EDA:n ja Naton joukkoilmoituksille ja pienentää näin jäsenmaiden taakkaa.

Kokonaisvaltaisen suunnittelun haasteet EU:ssa - siviili-sotilas yhteistyö EU:n sotilasarakenteissa

EU on yksi niistä harvoista kansainvälisistä toimijoista, jolla on käytettävissään

laaja kirjo keinoja kansainvälisten kriisien hallintaan ja jälkihoitoon. Yksikään nykyisistä uhkista ei ole pelkästään sotilaallinen, eikä niitä näin ollen voida hoitaa yksinomaan sotilaallisin keinoin. Toimintakyvyttömissä valtioissa saataan tarvittaessa sotilaallisia välineitä järjestyksen palauttamiseksi ja humanitaarisia toimia välittömän kriisin hoitamiseen, mutta useimmat konfliktit vaativat myös poliittisia ja pidempikestoisia taloudellisia tukitoimia.

Tammikuussa 2005 EU:n Sotilas-esikunnassa aloitti toimintansa siviilisotilasyksikkö, joka pyrkii osaltaan parantamaan EU:n valmiuksia kriisinhallinnan kokonaisvaltaisessa suunnittelussa. CIVMIL CELL koostuu kahdesta suunnitteluajoksesta, joista toinen keskittyy strategisen tason siviili-sotilas-suunnitteluun ja toinen sotilaalliseen ennakkosuunnitteluun.

Yksikön erityisvastaavalla on varmistaa, että sotilassuunnittelun kaikissa vaiheissa otetaan huomioon EU:n mahdolliset muut toimet toiminta-alueella. Tähän tehtävään yksiköllä on käytettävissä siviilisuunnittelijoita ja Euroopan komission virkamiehiä. Koska siviilisotilasyksikön tehtäviin kuuluu myös siviilikriisinhallinnan operaatioiden tukeminen, toimivat yksikön siviili- ja sotilasasiantuntijat jatkuvasti läheisessä yhteistyössä neuvoston sihteeristön siviilikriisinhallinnan toimijoiden kanssa.

EU:n strategisen tason suunnittelun suurin haaste on toimijoiden suuri lukumäärä. Suunnittelua tehdään useassa paikassa. EU:n neuvosto on keskeinen toimija Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan piiriin kuuluvan sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan osalta, mutta Euroopan komission rooli on keskeisin humanitaarisen avun ja pitkän aikavälin taloudellisten tukitoimien osalta. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot osallistuvat kansainvälisten kriisien hallintaan kansallisin toimin. Toinen keskeinen haaste on sotilaiden ja siviilien erilainen toimintakulttuuri. Sitä mitä ei tunneta, ei osata myöskään aina ottaa huomioon. Siviilien ja sotilaiden toimiminen yhdessä suunnittelutiimeissä on kuitenkin tehokkain tapa edistää keskinäistä ymmärrystä ja vähentää tarpeettomia ennakkoluuloja. EU:n sotilasesikunnan siviili-sotilasyksikkö on ollut vain pieni askel parempaan siviili-sotilas-yhteistyöhön EU:n sisällä, mutta

EUNAVFOR saattaa kuljetusta.

tehdyillä järjestelyillä on kuitenkin pystytty parantamaan yhteistyötä, jonka tarkoituksena on varmistaa, että EU:n kriisinhallinnan toimet ovat koordinoituja ja pyrkivät samaan tavoitteeseen. Lissabonin sopimuksen voimaantulo kehittää edelleen EU:n rakenteita tehokkaampaan suuntaan turvaten myös paremman yhteistyön kriisinhallinnan strategisen suunnittelun osalta.

Tulevat suuntalinjat

Tarvitseeko EU:n kaltainen ”soft power” sotilaita ja yleensä omaa sotilaallista ulottuvuutta. Lyhyt katsaus lähimenneisyyteen vastaa tähän kysymykseen positiivisesti. Oman itsenäisen päätöksentekokykynsä ja poliittisen uskottavuutensa tueksi EU tarvitsee omat sotilasarakenteet. Nato ei tätä tehtävää voi EU:n puolesta täyttää.

EU ja Nato eivät kuitenkaan ole toistensa kilpailijoita, eikä sellainen olisi hyväksyttävääkään ottaen huomioon kuinka moni eurooppalainen valtio on täysivaltaisena jäsenenä kummassakin organisaatiossa. Nato on sotilasliitto, jonka varaan monet eurooppalaiset valtiot puolustuksensa uskottavuuden rakentavat. EU:n ja Naton neuvottelema nk. Berlin+ järjestely mahdollistaa sen, että EU kykenee tukeutumaan Naton voimavaroihin, erityisesti suunnittelu- ja johtamiskykyyn, kun siitä erikseen päätetään. On myös huomattava,

että Euroopan Unionin sotilaallinen ulottuvuus on tarkoitettu ETPP:n kriisinhallintaoperaatioihin, ei yhteiseen aluepuolustukseen.

EU:n uusi perussopimus, Lissabonin sopimus, on tullut voimaan. Tällä sopimuksella on suoria vaikutuksia myös EU:n kriisinhallintakykyyn ja -rakenteisiin, sotilaat mukaan lukien. Uuden nk. EU:n ”ulkoministerin” ja osin myös ”presidentin” tueksi rakennetaan EU:n ulkosuhdehallinto, joka koostuu komission ja neuvoston sihteeristön (sotilaat ml) virkamiehistä sekä jäsenmaiden lähettämistä asiantuntijoista. Tämä, ainakin teoriassa, tulee kehittämään EU:n kykyä jännevään ja kokonaisvaltaiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Sotilasesikunta liitetään muiden neuvoston sihteeristön ETPP-toimijoiden kanssa sellaisenaan uuteen hallintoon. Tämä tulee toivottavasti entisestään parantamaan sotilaallisten näkökohtien huomioon ottamista EU:n turvallisuus - ja puolustuspolitiikassa.

Kirjoittajat prikaatikenraali Esa Pulkkinen, eversti Pekka Holopainen, kommodori Gustav Öller, everstiluutnantti Kjell Törner, everstiluutnantti Karri Heikkinen ja Deputy Director Kaija Vanonen palvelevat Euroopan Unionin Sotilasesikunnassa. □

Afganistanin kuuma kesä 2009

Teksti: Ahti Kurvinen

Vaihtaessamme helmikuun Suomen upeat hiihtokelit Afganistanin lämpöön harva meistä lähtijöistä tiesi mitä tuleva kriisinhallintakomennuksemme toisi tullessaan. Olimme toki rotaatiokoulutuksen aikana keskustelleet Afganistanin alati heikentyneestä turvallisuustilanteesta. Meistä oli luonnollista sitoutua operatiivisten vaatimusten edellyttämään tinkimättömään toimintaan jo Säkylässä. Tiesimme osaamisen olevan henkivakuutuksemme kentällä.

Menomatka alueelle kesti yhdeksän päivää. Välillä palasimme takaisin Suomeen odottamaan parempia lentosäitä. Afganistanin ilmasto ei ollut kovin otollinen lentotoiminnalle juuri loppupalvesta. Meitä kouluttamaan jäänyt edellisen rotaation osasto teki kovan työn pyörittäessään toimintaa muutamalla sotilaalla sinä aikana, kun me odotimme ilmaan pääsyä milloin Turkissa, milloin Pakistanissa.

Otin Afganistanissa olevan Suomen kriisinhallintajoukon (SKJA) komentajan tehtävät vastaan 23. helmikuuta. Sain johdettavakseni hyvän joukon. Komentajan vaihtumisen myötä aina jotain muuttuu ja niin kävi varmaan nytkin. Parhaiten muutoksen huomasivat alueelle jääneet puolen sataa edellisen rotaation sotilasta. Yhtenäiseksi kriisinhallintajoukoksi muokkauimme ensimmäisten kuukausien aikana.

Lisääntynyt kapinallistoiminta muutti toimintatapojamme

Turvallisuustilanne Afganistanissa kehittyi kuluvan vuoden aikana huonoon

suuntaan. Kaikilla mittareilla mitattuna tilanne Pohjois-Afganistanissa oli keuhalla huonompi kuin koskaan ISAF-operaation aikana. Kapinallisten ja rikollisten toiminta kiihtyi erityisesti aivan vastuualueemme länsiosassa sekä Mazar-e Sharifistä noin 40 kilometriä länteen olevalla alueella. Näillä kahdella rajoitetulla alueella käytiin kaikki ne tulitaistelut, joissa me suomalaiset olimme mukana. Muualla laajalla vastuualueellamme tilanne säilyi suhteellisen rauhallisena.

Turvallisuustilanteen vaikeutuessa muutimme Provincial Reconstruction Team Mazar-e Sharif:n (PRT MeS) joukkojen käyttöperiaatteita ja toimintatapoja. Keväästä alkaen lisäsimme yhteispartiointia paikallisten turvallisuusviranomaisten kanssa. Samalla aiemmin käytetty Mobile Observation Team (MOT) partiointi perinteisessä muodossaan jäi vähemmälle. Tavoitteenamme oli partioida mahdollisimman paljon yhdessä joko Afganistanin armeijan tai poliisin tai molempien kanssa.

Toisen keskeinen muutoksen teimme huhtikuussa, jolloin PRT MeS:n joukkojen käyttöperiaatteisiin lisättiin kohta, jonka mukaan partiom-

Ahti Kurvinen
Kadetti 7360

me pyrkivät vastaisuudessa vaikuttamaan takaisin hyökkääviin kapinallisiin ja rikollisiin. Aiemmin oli tapana, että partiomme jatkoivat matkaansa pysähtymättä ja vaikuttamatta millään tavoin hyökkääjiin. Tämä kasvatti vastustajan taistelumoraalia, koska pääsääntöisesti heidän toimintaansa ei vaikeutettu tai häiritty iskujen aikana. Vastustajan kannalta onnistuneiden iskujen jälkeen oli helppo rekrytoida lisää väkeä toimintaan, koska ISAF-joukoilta ei odotettu vastatoimia.

Pommi-iskut käynnistivät kiireisen kesän

Juhannusviikolla Sheberghanin alueella polkupyörään asennettu pommi konkretisoi kriisinhallintatehtävämme ikävemmän puolen. Suomalaiset

rauhanturvaajat olivat jo jonkin aikaa selvinneet maailmalla kohtaamatta suoria iskuja. Nyt illuusio särkyi kertaheitolla. Pari viikkoa tästä itsemurhapommiautoilija valitsi taas kohteekseen suomalaiset. X-factor oli puolellamme sekunnin tai sen osien turvin. Selvisimme taas ainoastaan materiaalitappioilla. Henkisen puolen edes tilapäisiin menetyksiin olimme varautuneet. Räjähdeiskun jälkeen osaton kaikki miehet jatkoivat tehtävän suoritusta, kunnes lisäjoukot vapauttivat heidät tehtävästä. Kentälle palattiin heti jälkipuinnin jälkeen. Kovia miehiä, uskallan sanoa.

Vaalivahvennusjoukot saapuivat alueelle heinäkuussa ja saavuttivat operatiivisen valmiutensa heinäkuun puolenvälin jälkeen. Lisäjoukot antoivat komentajalle mahdollisuuden lisätä yhteispartioita paikallisten turvallisuusviranomaisten kanssa. Tarve oli ilmeinen, sillä afgaaniviranomaiset halusivat taata äänestysmahdollisuuden kaikille äänestyskelpoisille kansalaisilleen. Onnistuimmekin pitämään kaikki vastualueellamme olleet äänestyspaikat auki vaalipäivänä.

Aktiivinen toimintamme yhdessä

afgaanien kanssa lisäsi myös riskejä. Partioimme kesän aikana alueille, missä aikaisemmin emme olleet käyneet. Meidän ja kapinallisten joukkojen aktiivisuuden lisääntyessä ei ollut vaikea arvioida kohtaamismahdollisuuksiemme kasvavan. Seuraavan kuu-kauden aikana suomalais-ruotsalaiset joukot olivat laukausten vaihdossa rikkollis- tai kapinallisjoukkojen kanssa noin kymmenen kertaa. Jossain edellä mainituista tapauksista tulitaistelutermin sopii paremmin.

Kriisinhallintajoukkomme toimi erinomaisesti meitä vastaan tehdyissä iskuissa. Toimintamme oli yksinkertaista ja perustui käytettävissä olevan materiaalin tehokkaaseen käyttöön. Siten toimittiin kuin oli harjoiteltu. Taktisen tason toimintatapoja ei tarvinnut muuttaa iskujen vuoksi.

Joukkojen käyttöperiaatteita kehitettiin jatkuvasti. Liikuimme alku-kesästä lähtien vain panssaroidulla ajoneuvoilla. Etukäteen tiedossa olevilla vaikeilla alueilla käytimme suurempia joukkokokonaisuuksia. Arvioimme koko ajan ympäristöä ja siinä tapahtuvia turvallisuusmuutoksia.

Meillä oli hyvä kyky reagoida nopeasti kehittyviin uhkiin ja tehdä tarvittavia toimintatavan muutoksia.

Materiaalitalanne meillä oli hyvä koko ajan. Turvallisuustilanteen muuttumisen myötä kalustoamme täydennettiin tarpeittemme mukaisesti. Kotimaan tuki oli kaikilla tasoilla varauksetonta.

One team - one mission

Johdettavanani oli hyvin erilaisia sotilaita ja suorituskykyjä. SKJA:n perusrunko oli puoliksi reserviläisiä ja puoliksi puolustusvoimien henkilökuntaa. Rotatointi näihin tehtäviin oli tehty normaalin menettelyn mukaisesti. Ryhmäkoonpanot muodostettiin joko rotaatiokoulutuksen aikana tai vasta alueella. Vaalivahvennusosasto muodostui kahdesta erilaisesta joukosta. Force Protection Platoon (FPP) oli Porin Prikaatin kansainvälisen koulutuskoneiston tuottama vastikään varusmiespalveluksesta kotiutunut joukko. Liaison and Monitoring Detachment (LMD) koostui taas Utin Jääkärirykmentin erikoisjääkäreistä ja muusta

Kuva S/JKA

Afganistanin toimintaympäristöä.

henkilökunnasta sekä merivoimien sukeltajista.

Erilaisista koulutustaustoista huolimatta joukkomme hitsautui nopeasti yhdeksi kokonaisuudeksi. Siitä kiitos kuuluu meille kaikille. Suhtautuminen toiseen sotilaaseen oli kunnioittava. Kaikki ymmärsivät myös joukkojen käyttöperiaatteet. Vaikeimmilla alueilla käytettiin parhaiten koulutettuja joukkoa. Tämän periaatteen noudattaminen kuormitti erityisesti LMD:n sotilaita.

Yhteistyö ruotsalaisen kanssa sujui hyvin. Eversti Olof Grananderilla oli PRT:n komentajana keskeinen rooli koko PRT:n yhteishengen muodostumiseen. Hyvä henki kaikkien sotilaiden välillä kansallisuuteen katsomatta on tärkeää myös joukon turvallisuuden vuoksi.

Suomalaisilla sotilailla hyvät valmiudet kriisinhallintaoperaatioon

Suomalainen upseeri pärjäsi hyvin Afganistanissa. Erityisesti huomasin nuorten sotatieteen kandidaattien ja maistereiden korkean ammattitaidon. Päivittäisten havaintojen perusteella uskallan väittää koulutusjärjestelmääm-

me toimivaksi myös kansainvälisten tarpeiden näkökulmasta. Suomalaisen upseerin työpanos kansainvälisissä esikunnissa ja joukoissa oli merkittävä ja työn jälki oli erinomainen. Vastavuoroisesti jokainen meistä sai paljon kokemusta ja oppia tulevaisuuden varalle. Voin vain arvioida kuinka positiivinen vaikutus Afganistanin kokemuksilla tulee olemaan meidän kahdelle Porin Prikaatin nuorelle maisterille heidän toimiessaan joukkueensa johtajana ja varajohtajana erityisen vaativissa tilanteissa.

Komentajan tehtävissäni korostuivat ihmisten johtaminen ja operaatiotaito. Etukäteen ajattelin, että johtaminen veisi suurimman osan ajastani. Näin varman olikin, joskin kiivaimpaan aikaan suuri osa päivästäni kului kartan ääressä erilaisia toimintavaihtoja pohiessa. Tiivis raportointi sekä muut yhteydenotot varmistivat kotimaan eri johtoportaiden oikean tilannekuvan erityisesti vaativien tilanteiden aikana. Myös media vaati oman aikansa. Pidin tärkeänä, että eri tiedostusvälineillä oli oikea käsitys joukkomme tilanteesta ja tapahtumien kuluista. Tällä vältettiin kotimaassa olevien läheistemme turha huolestuminen. Luonnollisesti operaatioturvallisuus rajoitti viestinnän mah-

dollisuuksia.

Kriisinhallintatehtäviin annettava koulutus on mielestäni ajan tasalla. Tulevaisuudessa koulutusta voisi kuitenkin kehittää muun muassa yhdistämällä voimavaroja ruotsalaisten kanssa. Näin päästäisiin harjoittelemaan kansainvälistä yhteistoimintaa todenteolla jo ennen alueelle menoa. Samalla voisi olla mahdollisuus konkretisoida koulutusta enemmän toimialuetta vastaavaksi. Yhteiskoulutusta voisi olla erityisesti viestikeskusten, tilannekeskusten ja esikuntien henkilöstön kesken.

Porin Prikaatin antama valmiusjoukkokoulutus on mielestäni erinomaisella tasolla. Uskallan sanoa tämän siksi, että nuorten porilaisten miesten muodostaman vaalivahvennuskoukon toiminta oli heti alusta alkaen ammattimaista ja korkeatasoista. Tämä on mielestäni seurausta hyvästä koulutuksesta ja pitkän yhdessäoloajan muodostamassa joukkokiinteydestä.

Erikoisjääkärikonsepti oli toimiva. LMD:n käyttö kriisinhallintatehtävissä oli maamme poliittiselta johdolta erinomainen päätös. Joukon korkea koulutustaso mahdollisti koko osaston ajoittain hyvin kuluttavan käytön vaikeissa operaatioissa. Näillä takti-

Kuva S.J.K.A

Yhteistoimintaa paikallisten viranomaisten kanssa.

Kuva SKJA

Yhteistoimintaa afgaanien kanssa.

sen tason operaatioilla saavutimme operatiivisen tason tulokset. Tällaista suorituskykyä on helppo suositella käytettäväksi myös tulevaisuudessa eri kriisinhallintaoperaatioissa. Osaston nopea toimeenpanokyky ja kyky mukautua muuttuviin olosuhteisiin antavat mahdollisuuden käyttää joukkoa esimerkiksi rajoitetun ajan vahvennusosastona.

Jokainen hoiti oman ruutunsa

Afganistanin komennuksen jälkeen suuntasin Suomessa marraskuisena aamuna juoksulenkkini meren äärelle kuten niin usein aiemminkin. Mietin juoksun aikana mitä kirjoittaisin tähän artikkeliin. Tunteet kesän tapahtumista olivat vielä pinnassa, vaikka paluustani oli kulunut jo puolitoista kuukautta. Yksi syy herkkyyteen oli varmaan Säkylässä pidetty SKJA:n palautetilaisuus, johon meitä kokoontui liki 80 sotilasta. Tilaisuus oli hyvin järjestetty ja tuntui tarpeelliselta. Erityisen mukava oli nähdä tuttuja miehiä. Pian tapaisin myös LMD:n sotilaita.

Syyskuun viimeisellä viikolla harmitti lähteä pois Afganistanista, kun osa alaisistani jäi keskeneräisen työn

pariin. Nyt, kun vaalivahvennusjoukotkin ovat palanneet, alueella on enää reilut 50 tuttua kasvoa ja nimeä. Varmaan ensi helmikuussa fiilikseni paranee entisestään kun ”oma joukkoni” on kokonaisuudessaan kotimaassa.

Päätin kirjoittaa tämän artikkelin tunnepohjalta. Tällä kertaa en tehnyt jäsentelyä paperille etukäteen. Helposti ajatukseni palasivat kaikkein vaikeimpiin tilanteisiin, joissa joukkomme oli. Taistelukuvausta en kuitenkaan halunnut tehdä, sillä ajanjaksoon mahtui myös paljon rentoja ja iloisia tapahtumia.

Kaiken kaikkiaan kesä 2009 oli Afganistanissa kuuma, eikä siis vain ilmaston vuoksi. Raskas operaatio se oli meille kaikille, tehtävään katsomatta. Selvisimme erinomaisesti vaikeistakin tilanteista. Meillä oli koossa upea joukko viimeistä miestä myöden. Jokaisen Afganistanissa palvelevan sotilaan tehtävä oli tärkeä. Jokainen hoiti oman ruutunsa niin hyvin kuin osasi. Kaverista pidettiin huolta. Joukollamme oli erinomainen henki ja korkea moraali.

Mielestäni puolustusvoimien kaikki tehtävät kuuluvat meille kaikille ammattisotilaille. Afganistanin eritasoiset ja haastavat kriisinhallintatehtävät an-

tavat hyvät perusteet kehittyä entistä ammattitaitoisemmaksi upseeriksi. Kriisinhallintatehtävät palvelevat joka tasolla myös kansallisen puolustuksen tarpeita.

Suomen kriisinhallintajoukon komentajuus Afganistanissa oli minulle mieluinen tehtävä.

Kuluneisiin seitsemään kuukautteen mahtui paljon tapahtumia, jotka kehittivät minua ihmisenä ja johtajana. Varmasti tämän vuoden kokemukset pysyvät muistissani ja mukanani koko elämäni.

Oman arvioni mukaan turvallisuustilanne Afganistanissa ei tule parantumaan aivan lähitulevaisuudessa. Uskon, että pian alkava talvi vähentää kapinallisten ja rikollisten aktiviteetteja joksikin aikaa. Ensi vuonna pidettävään parlamenttivaalit tulevat jälleen haastamaan Afganistanin omat turvallisuusviranomaiset ja tietenkin myös ISAF-joukot. Työtä turvallisemman Afganistanin eteen on vielä paljon edessä.

Everstiluutnantti Ahti Kurvinen toimi Suomen kriisinhallintajoukkojen (SKJA:n) komentajana vuonna 2009. Tällä hetkellä hän palvelee puolustusministeriössä. □

Rajavartiolaitos luottaa riskianalyysiin

Teksti: Matti Pitkäniitty

Riskianalyysi on keskeinen toiminnan suunnittelun apuväline Rajavartiolaitoksessa. Sen avulla eri johtoportaat ennakoivat lakisääteisten tehtävien hoitamiseen kohdistuvia haitallisia tapahtumia ja varmistavat, että olemassa oleva valvontajärjestelmä tuottaa riittävän paljastumisuhan rikollisille. Yksittäisen menetelmän sijasta riskianalyysillä tarkoitetaan Rajavartiolaitoksessa kattavaa analyysiperhettä, joka yhdistää tiedon käytön rajaturvallisuusjohtamiseen.

Matti Pitkäniitty
Kadetti 8505

Laaja tehtäväkenttä

Rajavartiolaitos valvoo Suomen rajoja vuoden jokaisena päivänä. Maastorajan valvonnassa painopiste on 1 340 kilometriä pitkällä itärajalla. Vuosittain suoritetaan myös rajatarkastuksia yli 11 miljoonalle Schengenin ulkorajat ylittävälle matkustajalle, toteutetaan yli tuhat meripelastustehtävää sekä osallistutaan muun muassa kiireellisten, yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavien rikosten torjuntaan, unohtamatta sotilaallista maanpuolustusta. Kaikkeen tähän on käytössä alle 3 000 henkilöä ja rajallinen määrä muita resursseja. Johtajan haasteena on tehtävien priorisointi ja painopisteen luominen.

Resurssien suunnittelu ja tehtävien määrittäminen perustuvat riskianalyysiin. Sillä ei Rajavartiolaitoksessa tarkoiteta vain tapahtumien todennäköisyyden ja haitallisuuden tarkasteluun perustuvaa analyysia, vaan kyse

Heinäkuun 4. päivä vuonna 2009 kääntyi iltaan Kaakkois-Suomessa. Mikään ei viitanut siihen, että kolmen afgaanin ryhmä eteni maastoitse kohti Suomen rajaa. Matkalle oli lähdetty Moskovasta ja tavoitteena oli päästä joko Suomeen tai jopa syvemmälle Eurooppaan. Pietarista seurue jatkoi kohti Viipuria, mistä alkoi matkan haasteellisin vaihe. Tarkoitus oli kiertää Suomen ja Venäjän välinen rajavalvonta metsiä pitkin.

Kello 22.07 Kaakkois-Suomen rajavartioston tilannekeskuspäivystäjä kuittasi maarajojen teknisen valvontajärjestelmän antaman hälytyksen. Tiedot välitettiin työvuorossa olevalle kenttäjohtajalle, joka suuntasi alueella olevat partiot tehtävään. Partioiden siirtyessä kohdealueelle tilannekeskuksessa käytiin läpi maastossa olevien kameroiden tallenteita. Vähän myöhemmin kaikille partioille ilmoitettiin kohteena olevien henkilöiden tuntomerkit. Havainnosta oli kulunut 51 minuuttia, kun kello 22.58 partio otti kiinni kolme mieshenkilöä. Moskovasta alkanut matka sai yhden välietapin lappeenrantalaisessa metsässä.

Edellä kuvattu tapahtuma näyttää nopeasti katsottuna onnistuneelta

taktisen tason toiminnalta, ja sitä se epäilemättä onkin. Johtamisen näkökulmasta tapahtuma sisältää kuitenkin monia haasteellisia elementtejä. Kaikki on lähtenyt liikkeelle valvontatarpeen määrittelystä. Johtamisprosessin tuloksena juuri tuo alue on määritetty niin kriittiseksi, että sinne rakennettiin 24 tuntia vuorokaudessa aluetta valvova tekninen valvontajärjestelmä. Jokainen valvontajärjestelmäkilometri maksaa verraten paljon, joten sitä ei voida rakentaa kaikkialle. Korkeiden kustannusten vastapainona on lähes täydellinen valvonta. Tekninen valvonta ei kuitenkaan ratkaise rajatapahtumia. Havaitsemisen jälkeen tarvitaan vielä resursseja, joilla kyetään kiinni ottoon ja tapahtuman esitutkintaan. Kaakkois-Suomen tiheällä tiestöllä aikaa ei voida hukata, vaan partiot on saatava paikalle minuuttien kuluessa hälytyksestä, niin että kohteet eivät katoa asutuksen ja liikenteen sekaan. Heinäkuun 4. päivän iltana kaikki nämä edellytykset täyttyivät Lappeenrannan alueella. Lyhyesti sanottuna; joku oli arvannut, että juuri tuona päivänä, juuri tuolla tavalla, juuri tuosta kohdasta tulisi rajan yli laittomia maahantulijoita, jotka tuli kyetä ottamaan kiinni. Oliko se puhdasta sattumaa?

on kattavasta analyysiperheestä, jonka avulla tuetaan eri tasoilla työskentelevien johtajien päätöksentekoa. Tavoitteena on luoda edellytykset hyvien päätösten tekemiselle yhdistämällä päätöksentekoon systemaattinen tiedon hankinta ja analysointi.

Johtajien tietotarpeet vaihtelevat tehtävien mukaan, eikä yksi menetelmä kata kaikkia tarpeita. Tästä syystä riskianalyysi jaetaan perinteisen kolmi- jaon mukaan taktiseen, operatiiviseen ja strategiseen tasoon. Taktisen tason riskianalyysit palvelevat raja- ja merivartioiden johtoa sekä rajatarkastustehtäviä suorittavia rajavartiomiehiä. Kyse on eräänlaisesta riskianalyysistä ja tulevaisuudentutkimusta yhdistävästä analyysistä, joka lähtee ilmiön torjunnasta. Yhdistämällä alueelliset historiatiedot ja organisaation ulkopuolelta saadut tiedot voidaan arvioida erilaisten tapahtumien todennäköisyyksiä. Talven pakkaset ja paksu lumipeite muodostavat maastorajalle luonnollisen esteen. Luvattomia rajanylityksiä ei todennäköisesti tapahdu, ja työaika kannattaa käyttää koulutukseen tai vaikka maastoliikenteen valvontaan. Kesällä kaikki on toisin. Yksinkertaisimmillaan kyse on siis työsuunnittelun tukemisesta. Riskianalyysi kertoo yhden näkemyksen siitä missä valvonnan tulisi tapahtua.

Rajatarkastuksissa tavoitellaan sekä kustannustehokkuutta että korkeaa paljastamistodennäköisyyttä. Me lakeja ja sääntöjä noudattavat rajanylittäjät emme nauti rajatarkastuksiin kuluva ajasta. Meille on tärkeintä rajanylityksen helppous ja sujuvuus. Veronmaksajina odotamme myös, että Rajavartiolaitos paljastaa liikennevirrasta ei-toivotut yksilöt ja laittomuudet. Kyse on intressien ristiriidasta, jota hallitaan riskianalyysillä. Rajatarkastuksiin liittyvä taktinen riskianalyysi eli profilointi muistuttaa etäisesti rikosprofilointia. Poliisitoiminnassa analyysi alkaa tapahtuneesta teosta eli rikoksesta. Profiloinnin avulla pyritään rajaamaan sitä joukkoa, johon aktiiviset tutkintatoimenpiteet kohdistetaan. Rajatarkastuksien profilointi lähtee puolestaan teosta, joka ei ole vielä tapahtunut. Kyse on eräänlaisen stereo- tai prototyypin luomisesta. Vertaamalla suurta tapausjoukkoa tilastollisesti voidaan havaita, että laittomuuksissa esiintyy usein tiettyjä tekoon tai tekijään liittyviä seikkoja. Yksittäisiä

piirteitä kutsutaan riski-indikaattoreiksi ja niistä syntyvää, esimerkiksi laittoman maahantulon järjestäjän stereotyyppiä, profiiliksi tai riskiprofiiliksi. Profiilien avulla pääosa matkustajista kulkee sujuvasti läpi, toivottavasti ystävällisen hymyn saattelemana, mutta aina silloin tällöin joku matkustaja tarkastetaan muita huolellisemmin. Kyse on todennäköisesti havainnosta tai satunnaisotannasta, jolla täydennetään riskianalyysin epävarmuuksia. Sattumaa

Kuva Rajavartiolaitos

Valvontakameran kuva.

tarvitaan, sillä paraskaan riskianalyysi ei ole aukoton.

Logiikan näkökulmasta taktinen riskianalyysi perustuu induktiiviseen päättelyyn. Johdamme rajallisesta määrästä yksittäistapauksia yleisen säännön. Tässä menetelmässä on puutteita, jotka koskevat kaikkea inhimillistä toimintaa koskevaa päättelyä. Ensinnäkin riskianalyysissä voidaan tehdä johtopäätöksiä vain havaituista tapahtumista. On mahdollista, ainakin teoriassa, että on rikollisia ilmiöitä, joista viranomaisilla ei ole havaintoja. Huonosta valvonnasta seuraa puutteellisia tietoaineistoja, joista seuraa puutteellisia analyyseja. Yhdysvaltojen kiistelty entinen puolustusministeri Donald Rumsfeld onkin todennut viisaasti, mutta monimutkaisesti, että: "...as we know, there are known knowns; there are things we know we know. We also know there are known unknowns; that is to say we know there

are some things we do not know. But there are also unknown unknowns -- the ones we don't know we don't know." Tietopuutteiden lisäksi elämä sisältää myös yllätyksiä ja poikkeuksia. Taloustieteilijä Nassim Nicholas Taleb käyttää ongelmasta nimitystä musta joutsen. Määritelmä tulee johtopäätöksestä, johon suurin osa suomalaisista päätyy induktiivisen päättelyn avulla. Kaikki näkemämme joutsenet ovat olleet valkoisia eli johtopäätös on, että

kaikki joutsenet ovat valkoisia. Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että Australiassa elää myös mustia joutsenia. Vierailu toiselle mantereelle saattaa romuttaa koko maailmankuvamme. Rajavartiolaitoksessa tiedolliset puutteet ja induktiivisen päättelyn haasteet tarkoittavat sitä, että jokaisen päätöksentekijän on kyettävä itsenäiseen toimintaan myös yllättävissä tilanteissa.

Vartiostot panostavat resurssisuunnitteluun

Operatiivisella tasolla eli raja- ja merivartiostoissa riskianalyysillä ei enää ohjata yksittäisiä partioita tai rajatarkastajia, vaan kyse on ennen kaikkea resurssijaon suunnittelusta. Riskianalyysillä varmistetaan, että vartiostossa on oikea tilannekuva, eikä valvontajärjestelmässä ole suuria aukkoja. Olemassa olevista resursseista pyritään muodostamaan kat-

tava järjestelmä, jolla saadaan aikaan korkea paljastumisuhka laittomuksien tekijöille myös lähitulevaisuudessa. Puutteet korjataan toiminnan ja talouden suunnittelujärjestelmän kautta.

Operatiivinen riskianalyysi on pääosin yksinkertaista matematiikkaa, jolla haastetaan johtajien tilannekuva ja osoitetaan mahdollisia tiedollisia puutteita. Esimerkkinä voidaan käyttää alussa esitettyä afgaanitapausta. Jos tekninen valvontajärjestelmä havaitsee vuodessa yhdeksän vastaavaa tapausta ja syystä tai toisesta se on rikki noin kymmenesosan vuodesta, niin se paljastaa 90 %:n käyttöajalla yhdeksän tapausta. Monimutkaisessa tilanteessa likiarvoilla toimiva päätöksentekijä saattaa arvioida, että koska järjestelmä oli päällä lähes koko ajan, niin se paljasti kaiken. Tilastotiede antaa konkretiaa ja todennäköisyyksiä epämääräisten sanojen tueksi. Riskianalyysi esittää, että todellisten tapausten määrä on todennäköisesti 10 tapausta.

Operatiivinen riskianalyysi voidaan tarkastaa neliportaisen rajaturvallisuusmallin avulla. Laittomuksien tekijät eivät tule tyhjästä, eivätkä he katoa avaruuteen valvontajärjestelmän läpäisyn jälkeen. Vertailemalla eri tasojen, Suomen edustustoverkon, naapurimaiden viranomaisten, Rajavartiolaitoksen ja muiden viranomaisten tietoja, voidaan muodostaa kattava ja laadukas tilannekuva, jonka tulisi vastata riskianalyysia. Analyttinen johtamismalli korostaakin tietojenvaihdon ja tilannekuvayhteis-

työn merkitystä.

Operatiivinen riskianalyysi ei korvaa vartioston komentajaa. Se antaa yhden kuvan todellisuudesta ja haastaa komentajan näkemyksiä. Viimekädessä komentaja kuitenkin tekee subjektiivisen ratkaisun hänelle annettujen tietojen perusteella. Kyse on tilannetietoisuudesta ja epävarmojen tulevaisuuksien punnitsemisesta.

Rajavartiolaitoksen johto luo edellytyksiä

Rajavartiolaitoksen esikunta muodostaa strategisen johtamistason, joka luo organisaatiolle toimintaedellytyksiä ja valmiuksia. Strategisen tason toiminta on hidasta ja tästä syystä myös strategisen riskianalyysin perspektiivi on kaikkein pisin. Se ulottuu vuosien päähän ja kertoo miten maailma muuttuu, sekä miten Rajavartiolaitoksen resurssit kehittyvät. Muutoksesta voidaan johtaa esimerkiksi uusia toimivaltatarpeita, jotka on valmisteltava ja saatettava voimaan lainsäätämisyjärjestyksessä. Yksittäinen toimivaltuus ei kuitenkaan riitä, vaan tarvitaan myös henkilöstöä, joka osaa käyttää sitä. Strategisen tason riskianalyysin tuleekin hallita kokonaisuuksia. Se yhdistää resurssitarpeet ja maailman muutoksen.

Strateginen riskianalyysi perustuu tulevaisuudentutkimukseen, jossa eräänlaisen älyllisen kurittomuuden avulla luodaan mahdollisia kehityskulkuja. Toimintaympäristön muutosta

kuvaavat skenaariot ovat pääsääntöisesti tutkivia eli eksploratiivisia. Ne etenevät nykyhetkestä kohti tulevaisuutta ja luovat kuvan maailmasta vuonna 20XX. Tämän jälkeen arvioidaan Rajavartiolaitoksen suorituskykytarpeita tuossa hetkessä. Uusien valmiuksien luominen suunnitellaan normatiivisten skenaarioiden avulla eli lähtemällä tulevaisuuden tavoitetilasta askel askeleelta kohti nykyhetkeä. Näin rakennettu riskianalyysi osoittaa vaihtoehtoja ja tukee päätöksentekoa. Moninaiisiin uhkakuviin sekä tiivistyvään viranomaisyhteistyöhön voidaan vastata esimerkiksi kehittämällä ulkovartiolaivakonseptia, jossa Rajavartiolaitoksen alukset eivät palvele vain rajojen valvontaa, vaan ne ovat moniviranomaislavetteja, jotka tekevät päätyönään meripelastus- ja rajavalvontatehtäviä.

Rajavartiolaitoksen strateginen tulevaisuus ei synny tyhjiössä. Viimekädessä eduskunta ja maan hallitus määrittävät Rajavartiolaitoksen kehittämissuunnan antamalla sille resursseja. Tästä syystä strategisella tasolla riskianalyysien tulokset eivät voi olla yksiselitteisesti salaisia. Hypoteettisina tulevaisuuskuvin niiden paikka on poliittisen keskustelun areenalla, esimerkiksi laitoksen strategiassa.

Luolamiehet päättäjinä

Edellä on esitetty yksinkertaistettu ja varsin idealisoitu kuva Rajavartiolaitoksen riskianalyysijärjestelmästä. Esikuntien ja eri johtoportaiden hektisenä sykkivä todellisuus on tavallisesti kaikkea muuta kuin viileää analyttisuutta. Toimintaympäristö elää jatkuvasti, yllätyksiä tulee ja päätöksiä joudutaan tekemään selkäytimestä. Miksi me sitten panostamme päätöksenteon tukijärjestelmiin?

Ongelma ei ole toimintaympäristössä tai organisaatiossa vaan yksilöissä. Rajavartiolaitoksen päätöksentekijät on varustettu luolamiesten kognitiivisilla kyvyillä. Kyse on evoluution hitaudesta, ei huonosta rekrytoinnista. Johtajia ympäröivän tiedon määrä kasvaa paljon nopeammin kuin heidän kykynsä analysoida tietoa. Kognitiopsykologisissa tutkimuksissa on havaittu, että ihminen kykenee varastoimaan työmuistiinsa vain noin neljä asiaa. Tämä muistin osa on päätöksentekohetkellä aktiivi-

Kuva Rajavartiolaitos

Ajoneuvon tietoja verrataan profiileihin.

sessä tilassa ja pitää yllä tekeillä olevaa toimintaa. Lisäksi ihminen kykenee kohdistamaan tarkkaavaisuutensa vain yhteen asiaan kerrallaan. Puutteellisista kyvyistä piittaamatta ympäröimme päätöksentekijät kännyköillä, sähköpostilla, papereilla, radioilla ja sanomalehdillä. Lisäksi lähes jokainen esittelijä höpöittää asiaansa samalla, kun esimies yrittää syventyä esiteltävään asiakirjaan. Monikanavaista viestintää tukevassa maailmassa tarvitaan päätöksenteon tukea, joka analysoi kokonaisuutta systemaattisesti.

Analyysillä tarkoitetaan prosessia, joka etenee yksityisseikoista kokonaisuuksiin. Päätöksentekijän kannalta keskeistä on se miten analytiikko saavuttaa esittämänsä johtopäätökset. Hyviin tuloksiin ei päästä ilman systemaattista prosessia ja järjestelmällistä lähteiden käyttöä. Pahimmillaan analytiikko valikoi tiedostamattaan lähteiksi sellaisia seikkoja, jotka tukevat hänen omaa arvomaailmaansa ja näkökulmaansa. Eräs menetelmä huomaamattomien puutteiden karsimiseksi on jäsenetty ja tarkka prosessi, kuten esimerkiksi FINGOP. Hyvän analyysin tunnistaa siitä, että se on toistettavissa. Tämä tarkoittaa sitä, että kaksi saman koulutustaustan ja suurin piirtein saman elämäkokemuksen omaavaa analytiikkaa päätyvät samasta aineistosta suunnilleen samoihin johtopäätöksiin. Tarkan dokumentoinnin avulla analyysiprosessi saadaan läpinäkyväksi ja myös ulkopuoliset voivat arvioida sen hyvyyttä. Lisäksi dokumentaatio tarjoaa välineen riskianalyysin kehittämiseksi ja jälkikäteen tapahtuvalle tarkastukselle. Olisiko meidän oikeasti pitänyt päätellä, että Neuvostoliitto romahtaa?

Kehitettävää riittää

Alun esimerkin perusteella näyttäisi siltä, että Rajavartiolaitos on edistynyt pitkälle riskiensä analysoinnissa. Joku oli jo analysoinut, että juuri tuona kesäiltana joukko ihmisiä, tässä tapauksessa afgaaneja, saapuisi rajan yli Suomeen juuri tuosta kohdasta. Analyysi ei ole kuitenkaan aukoton. Lokakuun loppuun mennessä lähes 30 henkeä on ylittänyt maastorajan luvatta Venäjältä Suomeen, eivätkä kaikki ole osuneet tekniseen valvontaan. Maailma voi myös muuttua nopeasti. Vuosi sitten mikään ei viitannut

Kuva Rajavartiolaitos

Valvonta suunnataan taktisen riskianalyysin perusteella.

siihen, että juuri afgaanit lähtisivät liikkeelle. Lama yllätti. Juuri yllättävyys, musta joutsen, jättää tilaa johtajille ja johtamiselle.

Riskianalyysien teoriapohjan lujuus muodostaa keskeisen haasteen analytisoiminnalle. Hyvä teoria tarvitsee tutkimusta, joka noudattaa tieteellisiä laatukriteereitä. Viranomaisanalyysiin kohdistuva tutkimustoiminta paljastaa usein konkreettisia seikkoja valvonnasta, ja ne joudutaan leimaamaan turvaluokitelluksi materiaaliksi. Sir Popperin falsifikaatioperiaatteen toteutumiseksi ei anneta edes kunnollista mahdollisuutta. Vain hyvin harvat tietävät salaisista teorioista, ja on lähes mahdotonta kumota jotain mistä ei saa keskustella. Tutkimustoimintaan liittyy myös toinen ongelma. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan näkökulmasta Rajavartiolaitos on marginaaliryhmä, joka joutuu itse viemään eteenpäin oman alansa tutkimusta. Tämä on luonut vahvan itsetekemisen kulttuurin. Yhtenä tulevaisuuden haasteena onkin entistä vahvempi tukeutuminen eri tieteissä kehitettyihin teorioihin sekä entistä avoimempi vuoropuhelu tiedeyhteisön kanssa riskianalyysin heikkouksien löytämiseksi. Lisäksi riskianalytikoitten

koulutukseen on panostettava, sillä he eivät kykene tuottamaan laadukasta analyysia, elleivät he tunne menetelmiä syvällisesti. Tässäkin suhteessa paine kohdistuu Raja- ja merivartiokouluun.

Lopuksi on syytä palata siihen mistä riskianalyysi lähtee eli päätöksenteon tukemiseen. Riskianalytiikko ei tee laadukasta analyysia tyhjästä. Johtajan tehtävänä on tavoitteen asettaminen riskianalyysille. Esimerkiksi rajavartiolaitosasematasolla taktisen riskianalyysin on kerrottava mihin ilmiöihin valvonta tulisi kohdentaa ajanjaksona Z sekä miten, missä ja milloin nuo ilmiöt esiintyvät. Näihin kysymyksiin riskianalytiikko etsii vastauksen, joka esitetään päätöksentekijälle. Tuloksia tarkasteltaessa on tärkeä arvioida myös niitä menetelmiä, joilla tulokset on tuotettu. Ne ovat riskianalyysin laadun takeita. Ilmeisesti ainakin Kaakkois-Suomessa analyysit ovat onnistuneet, kysykää vaikka kolmelta afgaanilta.

Majuri Matti Pitkäniitty palvelee Kaakkois-Suomen Rajavartiolaitoksen Esi-kunnassa. □

Tutkittua tietoa sotilasjohtamisseminaarissa

Teksti: Risto Sinkko

Kansalaiset ovat kertoneet mielipiteitään poliitikoista, yritysjohtajista, kadettiupseereista ja reserviupseereista. Yllättäviäkin eroja löytyi ja kansalaisten voidaan päätellä arvostavan kadettiupseereiden monipuolista johtajakoulutusta. Seminaaria varten tutkittiin myös kansalaisten mielipiteitä kertausharjoituksista.

Riittäkö johtajalla notkeutta vastata muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin

Maanpuolustuskorkeakoululla 16.10.2009 pidetyn suomalaisen sotilasjohtamisen seminaarin yhtenä ideana oli hankkia mielipidetutkimuksella tietoa kansalaisten näkemyksistä tämän hetken johtamisen tilasta. Tavatonta ei ole se, että julkisessa keskustelussa väitetään milloin minkäkin laitoksen tai hankkeen epäonnistuvan huonon johtamisen vuoksi. Johtamisen tutkijat näkevät asian niin, että johtamiselle asetetaan nykyään aivan uusia joustavuuden ja notkeuden (agility) vaatimuksia. Olosuhteet ja toimintaympäristöt muuttuvat ja joskus aikaisemmin toimineet johtamisen mallit eivät päde.

Amerikkalaiset tutkijat ja johtamiskonsultit Bill Joiner ja Stephen Josephs ovat lähteneet hahmottamaan johtamisen notkeuden ongelmaa siten, että he ovat kategorisoineet johtamistyyliä ja johtajatyypit viiteen luokkaan ja nämä luokat he ovat vielä yhdistäneet kahteen tyyppiin, heroistiseen johtamiseen ja post-heroistiseen johtamiseen.

Joinerin ja Josephsin heroistiset tyypit ovat asiantuntija (expert) ja suo-

rittaja (achiever). Oma tulkintani näistä kuvailevista nimityksistä on se, että kirjoittajat tyypilliseen kohteliaaseen amerikkalaiseen tapaan eivät halua erityisesti aliarvostaa ketään. On kuitenkin todettava, että kysymys on suppeasti ymmärretystä asiantuntijuudesta ja suorittamisesta. Suppea asiantuntija on yhden asian asiantuntija ja suppeasti toimiva suorittaja panostaa yhteen ainoaan asiaan, yrityksensä tai organisaationsa maksimaaliseen suoritukseen määritetyn tavoitteen puitteissa.

Saksalainen tutkija Dirk Baecker kuvaa heroistisen kaavan mukaan ajattelevan johtajan tapaa argumentoida seuraavasti: ”Jos te ette tiedä, minä tiedän; jos te ette osaa, minä osaan; jos te ette tee, minä teen.”. Joiner ja Josephs tarkastelevat johtajien toimintaa neljästä eri näkökulmasta, jotka ovat johtamistyyli, tapa johtaa organisaation muutosta, tapa johtaa tiimejä ja tapa käydä keskustelua olennaisista asioista. Näiden perusteella he muotoilevat post-heroististen johtajien kolme tyyppiä: katalysoija, (catalyst), yhdessä tekijä, (cocreator) sekä kokoaja, (synergist).

Tässä ei ole mahdollista laajasti kuvata kaikkia viittä tyyppiä, mutta perusidea on siis se, että johtajan joustavuus ja notkeus kasvavat siirryttäessä asiantuntijasta synergistiin. Kuvauksen mukaan asiantuntijat ja suorittajat ovat tyypillisiä ”lattiatason” johtajia. Malli

Risto Sinkko

sisältää ajatuksen siitä, että kehityksessään ja koulutuksen myötä johtaja siirtyy asteikolla ylöspäin, heroistiset johtajat vähintään katalysoijan tasolle. Synergistin johtajakuvaan sisältyy eniten kokoavaa näkemystä, visiointia.

Kansalaiset arvioivat johtajiaan

Tutkimuksessamme ei kuitenkaan tutkittu johtajia itseään, vaan kansalaisten näkemyksiä heistä. Kysely kohdistui neljään johtajaryhmään: yritysjohtajat, johtavassa tehtävässä olevat poliitikot, kadettiupseerit ja reserviupseerit. Amerikkalaisten alkuperäisartikkelin perusteella jokaisesta ryhmästä kysyttiin 20 kuvausta, sopiiko se kyseiseen johtajaryhmään vai ei. Kuvaukset olivat lauseen tai virkkeen mittaisia, ja ne olivat Suomeen sovitettuja käänöksiä

ja lyhennelmiä alkuperäisistä kuvauksista. Ne pyrittiin sovittamaan kyselytutkimuksessa toimiviksi, ja teimme ne yhdessä tutkimuksen toisen tutkijan, TNS-Gallupin tutkimusjohtajan Sakari Nurmelan kanssa.

Tutkimuksen tietojenkeruu toteutettiin GallupKanavalla syyskuun puolessa välissä 2009. Vastaajia oli yhteensä 686 ja he edustavat Suomen 15-74 -vuotiasta väestöä poisluettuna Ahvenanmaa. Tietokoneavusteinen järjestelmä mahdollistaa kysymysten esittämisen vastaajille vaihtelevassa järjestyksessä, jolla pyritään vähentämään vastaamisväsymystä. Näin samaa johtajaryhmää koskevia kysymyksiä ei siis aina esitetty ensimmäisinä tai viimeisinä. Myös esitettyjen kysymysten eli luonnehdintojen järjestystä vaihdeltiin.

Tässä ei ole mahdollisuutta tulosten yksityiskohtaiseen läpikäyntiin, vaan tarkastelen tuloksia yhteenvotaulukon perusteella. Taulukkoon on laskettu vastaajien eri ominaisuuksien sopivuudesta antamien mainintojen lukumäärien keskiarvot. Vastaajat saivat yhdestä ominaisuusryhmästä valita useitakin ominaisuuksia sopiviksi.

Taulukossa vihreällä värillä on korostettu suurimpia keskiarvoja eri johtajaryhmissä. Tuloksen perusteella ääripäinä voidaan nähdä poliitikot ja toisaalta kadettiupseerit. Poliitikoiden johtamistavassa korostuu asiantuntijan rooli, jota kuvaa mm. seuraava luonnehdinta: ”Puolustaa voimakkaasti omia mielipiteitään tai pitää kiinni niistä mukauttaakseen toisia, välttää palautteen antamista tai pyytämistä”. 59 % poliitikkoja arvioinneista vastaajista katsoi tämän sopivaksi luonnehdinnaksi.

Kansalaisten ajatus poliitikoista johtajina näyttää menevän niin, että heidät on valittu ajamaan läpi omaa ja oman puolueensa näkemystä, ja näin he tekevät – tietyistä kapeista lähtökohdista. Poliitikkoja ei nähdä joustavina toiset näkökulmat ja toiset ryhmät huomioon ottavina päätöksentekijöinä. Kun tietty vaalivoitto ja sen tuoma asema on saavutettu ymmärtävät kansalaiset sen, että sitten ajetaan läpi voittaneita näkemyksiä. Johtamisen kannalta tässä on ilmeinen vaara, kun poliitikoilla ei ole mahdollisuutta – tai ehkä haluakaan – joustavaan joh-

tamiseen tilanteiden ja olosuhteiden muuttuessa. Julkisessa keskustelussa onkin jo esitetty, että nykyinen hallitusohjelmajärjestelmä alkaa muistuttaa suunnittelulouksien viisivuotissuunnitelmia nelivuotiseen vaalikauteen sovellettuna.

Kadettiupseereiden arvioinneissa korostuvat muita johtajatyyppejä enemmän yhdessä tekeminen ja kokoavan johtajan rooli. Joinerin ja Josephsin mukaan nämä johtajatyypit ovat

johtajat nähdään joustavampina kuin poliitikot. Kuitenkin heidän johtamisessaan korostuu tuloksen saavuttaminen. Luonnehdinta: ”Suuntautunut ensisijaisesti tuloksen saavuttamiseen.” 65 % yritysjohtajia arvioinneista vastaajista on valinnut tämän vaihtoehdon. Kannattaa kuitenkin huomata se, että katalysoivaan johtamistyyliin liittyviä mainintoja yritysjohtajat ovat saaneet enemmän kuin poliitikot tai kadettiupseerit. Yritysjohtajille ja poliitikoille

Johtajatyypimainintakertojen keskiarvot

	Yritysjohtajat	Poliitikot	Kadettiupseerit	Reserviupseerit	
Asiantuntija	1,36	1,55	1,31	1,17	Herois-tinen
Suorittaja	1,46	1,46	1,05	1,01	
Katalysoija	0,75	0,47	0,67	0,79	Post-herois-tinen
Yhdessä tekijä	0,70	0,49	0,92	0,83	
Kokoaja	0,75	0,53	0,86	0,79	

 Opinon

joustavimpia ja notkeimpia. Ennalta olisi saattanut ajatella, että kansalaiset näkisivät kadettiupseerin johtajana aivan toisinkin. Toisaalta voidaan arvioida, että kansalaisten silmissä kadettiupseereilla on laajin johtajakoulutus joka mahdollistaa toiminnan erilaisissa toimintaympäristöissä.

Muita johtajaryhmiä enemmän kadettiupseereille annetaan seuraavia luonnehdintoja: ”Pyrkii ensisijaisesti yhteistyöhön ja saavuttamaan tarkoituksen, joka on yhteisesti ymmärretty.” 27 % vastaajista sanoo näin. ”Pystyy ylläpitämään kaikki läsnäolijat huomioon ottavaa toimintatapaa, jossa keskusteluyhteys on vahva ja ulkoinen palaute läsnä.” (26 %). Kyky vastaanottaa palautetta erottaa kadettiupseerit poliitikoista.

Yritysjohtajat asettuvat vastausten perusteella profiililtaan poliitikoiden ja kadettiupseereiden väliin. Yritys-

yhteisesti näyttää olevan tyypillistä aloitteellisuuden painottuminen omaan organisaatioon.

Yritysjohtajien arviointiin näyttää liittyvän se, millainen arvioija itse on. Tutkimuksessa käytetyn vastaajan vasemmisto-oikeisto -ulottuvuuden mukaan vasemmistolaisena itseään pitävä arvioija näkee yritysjohtamisen jäykempänä kuin oikeistolaisena itseään pitävä arvioija. Varmaankin on todellisuudessa niin, että erilaiset ja eri tehtävissä toimivat ihmiset kohtaavat erilaista johtamista. Näin he arvioivat johtamista yleensäkin eri tavoin.

Vaikeimpia arvioitavia tutkimuksen vastaajille ovat olleet reserviupseerit. Alle puolet tutkimuksen kaikista vastaajista on arvioinut heitä. Kysymys saattaa olla siitä, että reserviupseereiden rooli ei ole näkyvä tämän päivän yhteiskunnassa. Reserviupseerikoulutuksen saanut johtaja, päällikkö, työ-

Kuva Puolustusvoimat.

Sotilasjohtamisseminaari 16.10.2009 Maanpuolustuskorkeakoululla.

Kuva Puolustusvoimat.

Kadettiupseereilla on laaja johtajakoulutus, joka mahdollistaa toiminnan erilaisissa toimintaympäristöissä. Reserviupseerien johtamisessa korostuu neuvotteleva johtaminen, eräänlainen kansanomainen johtaminen.

toveri tai sukulainen ei sitä välttämättä korosta arkipäivän toimissaan. Reserviupseerit eivät juuri mediassakaan esiinny. Vastauksia oli kuitenkin riittävästi myös reserviupseereiden profiilin kuvailemiseksi.

Lähinnä reserviupseerit muistuttavat kansalaisten näkemyksissä kadettiupseereita, ja korostuvin piirre muihin verrattuna on katalysoiva johtajuus. Heroistiseen johtamistapaan liittyviä mainintoja reserviupseereilla on vähiten. Post-heroistisesta johtamistavasta korostuu yhdessä tekijä -johtajuus. Luonnehdinnoista erottuvat muihin ryhmiin verrattuna seuraavat: ”Suuntautunut ensisijaisesti ongelmien ratkaisemiseen.” (27 % vastaajista maininnut) ja ”Pyrkii johtamisessaan työn helpottamiseen ja luomaan vahvasti osallistuvan tiimin, hyväksyy avoimen näkemysten vaihdon vaikeissa tilanteissa.” (25 %).

Reserviupseereiden johtamisessa korostuu siis tietyllä tavalla neuvotteleva johtaminen, mikä toisaalta voidaan tulkita kansanomaiseksi johtamiseksi. Seminaarissa tulikin esiin reserviupseerin luonnehdinta ”yhtenä vertaisensa joukossa”. Kansalaisten näkemys reserviupseereista voidaan pitää perinteisenä, mikä tarjoaakin haastetta Reserviupseeriliitolle.

Kansalaiset kannattavat kertausharjoitusten järjestämistä

Erikseen tutkimuksen yhteydessä kysyttiin kansalaisten mielipidettä kertausharjoitusten järjestämisestä. Esitetty kysymys oli: ”Pitäisikö nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa reservin kertausharjoituksia mielestäsi...? Vastausvaihtoehdot olivat Lisätä, Vähentää, Pitää nykyisellä tasollaan ja En osaa sanoa.

Aikaisemmissa vastaavissa kyselyissä kansalaiset ovat antaneet tukensa kertausharjoitusten järjestämiselle ja he ovat pitäneet niitä tärkeinä. Vuosi sitten Sakari Nurmelan kanssa tekemässämme Puolustusvoimien maine -tutkimuksessa kertausharjoitusten järjestämistä koskeva tulos viittasi kuitenkin siihen, että kertausharjoitusten maine tai arvostus ei ollut paras mahdollinen. Vähintäänkin se voitiin tulkita

kehittämiskohteeksi. Puolustusvoimain komentajan amiraali Juhani Kaskealan mukaan kertausharjoituslykkäysten siertoraja on ylitetty.

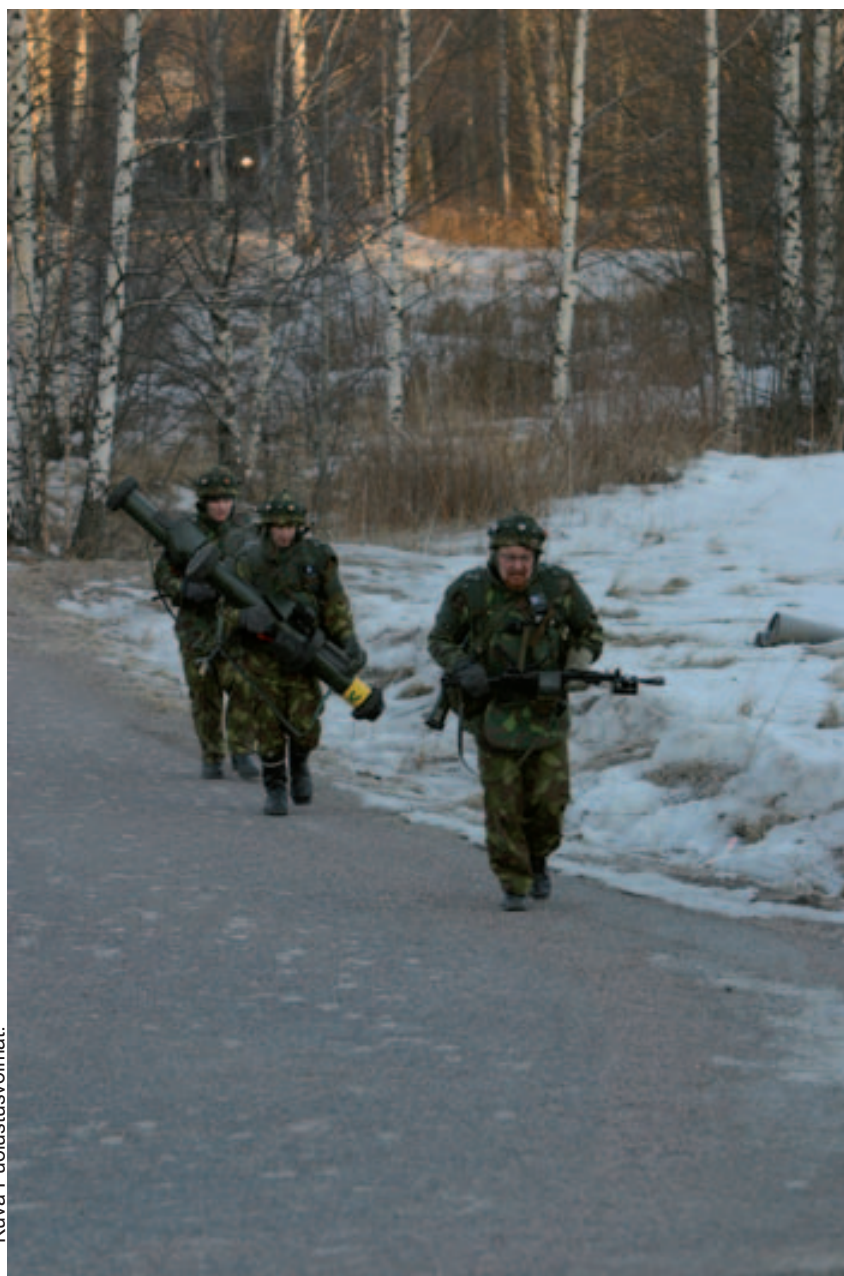
Tuloksen mukaan kansalaiset antavat tukensa harjoituksille, sillä vastajista 52 % haluaa säilyttää harjoitusten määrän nykyisellään ja 20 % kannattaa niiden lisäämistä. Harjoituksia haluaisi vähentää 14 % vastanneista, ja 13 % ei ottanut asiaan kantaa. Tutkimuksessa ei ollut muita kertausharjoituksiin liittyviä kysymyksiä, ja niinpä tässä yhteydessä jää ilman laajempaa selvitystä se, kuinka tämä yleinen tuki kertausharjoituksille todella realisoituisi asevelvollisten aktiiviseksi osallistumiseksi harjoituksiin.

Kansalaisten ajattelun eri suuntia

Tässä käsitelty mielipidetutkimus on suppea ja tarkoitettu lähinnä keskustelun herättäjäksi seminaarissa. Näidenkin tulosten perusteella on nähtävissä, että kansalaisten johtamis- ja maanpuolustusajattelu ei ole yhtenäistä. Kyseilyaineiston erittelyssä taustatekijöiden mukaan nähdään, että taustatekijät vetävät ajattelua eri suuntiin. Johtamisen kokeminen on ehkä sukupolviasia, vanhimmat ikäryhmät näkevät johtamisen enemmän heroistisena tai jopa autoritaarisena. Naisten kokemus johtamisesta ja johtajista on erilainen kuin miesten, he painottavat johtamisen post-heroistisia puolia ja varmaan myös havaitsevat niitä eri johtajaryhmissä enemmän. Miehet ovat johtamisenäkemyksissään perinteisempiä.

Edellä jo viitattiin poliittisen vassemmisto-oikeisto ulottuvuuden yhteyksiin johtajanäkemyksissä. Tämä voi selittyä sillä, että tyypillisissä työnteekijäammateissa johtamisen kokeminen koostuu erilaisista tekijöistä kuin ylempänä organisaatiohierarkiassa olevien toimihenkilöiden tai itse johtajina toimivien kokemuksissa.

Yllättävänä ei voi pitää sitä, että kiistanalaisissa kysymyksissä kansalaisten mielipiteet eroavat jyrkimmin. Joka tapauksessa tämä kuvastaa sitä, että suomalaisten näkemykset maanpuolustukseen liittyvistä asioista eivät ole niin yhtenevät kuin esimerkiksi MTS:n toistuvat maanpuolustustahtotutkimukset kertovat. Erilaisia opposi-

Kuva Puolustusvoimat.

Kansalaisista valtaosa haluaa pitää kertausharjoitusten määrän nykyisellään tai lisätä harjoituksia.

tiomielipiteitä esiintyy ja keskustelulle ryhtiä antavaa maan johdon perusteltua näkemystä tarvitaan ja sitä on myös johdonmukaisesti puolustettava.

YTM, majuri res Risto Sinkko valmistelelee sotatieteellistä väitöskirjaa maanpuolustustahtodosta. □

Quo Vadis

alueellinen puolustus?

Teksti: Matti Honko & Mikael Salo

Suomen puolustusjärjestelmään vaikuttaneet muutosvoimat

Suomen puolustuspolitiikkaan vaikutti merkittävästi kylmän sodan päättyminen, jolloin Suomi pääsi sotilaspoliittisesti Neuvostoliiton vaikutuspiiristä osaksi läntistä puolustusyhteistyötä. Suomettuminen vaihtui jo vuonna 1994 PfP-toimintaan ja vuonna 1995 EU-jäsenyyteen. EU-jäsenyys tehtiin suurelta osin turvallisuussyistä, vaikka perustelut painottivatkin taloudellisia tekijöitä.

Uhkakuvien muutokseen vaikutti merkittävästi kylmän sodan kahtiajalon poistuminen. Hetkellinen uhaton kausi muuttui nopeasti laaja-alaisten turvallisuuskysymysten kautta moninaiseksi turvattomuuden tunteeksi. Alkuvaiheessa Human Security, yhteiskunnallinen turvallisuus ja kansallinen turvallisuus menivät poliittisessa

Sotilasopetuslaitoksissa opinnot ja oppitunnit innoittavat jopa kiihkeisiin keskusteluihin hyvinkin monenlaisista aiheista. Yksi usein esille nousut aihe on ollut se, miten ja missä Suomea puolustetaan. Tässä artikkelissa kaksi yleisesikuntaupseerikurssin suorittanutta majuria käsittelee puolustusjärjestelmän kehittämisen muutosvoimia sekä puolustuskonseptimme tulevaisuuden osatekijöitä.

keskustelussa ja uutisoinnissa iloisesti sekaisin. Mediasota toi kaukaiset kriisit olohuoneisiin ja sai globaalit uhat tuntumaan läheisiltä. Siten Suomesakin saatiin mm. jauhokirjeet akuuteiksi turvallisuusuhkiksi. Vielä nyt Valtioneuvoston selonteko 09 linjaa kansainvälisiä turvallisuuspoliittisia uhkia, kuten terrorismi, joukkotuhoaseiden leviäminen, alueelliset kriisit tai heikot valtiot, jotka ovat Suomen puolustusjärjestelmän näkökulmasta varsin epärelevanttejä uhkia, jos painopiste on Suomen itsenäisyyden ja

alueen puolustamisessa.

Sodan kuva sen sijaan muuttui jo ennen kylmän sodan loppumista. Vietnamin sota, Yom Kippur 1973 ja AirLand Battle doktriini 1982 veivät asevoimia kulutussodasta liikesotaan ja massasta laatuun. Vietnam negatiivisena esimerkkinä osoitti massaan perustuvan sotakoneiston toimimattomuuden uusissa tilanteissa ja epäsymmetrisissä sodissa. Lopulta Persianlahden sota vuonna 1991 aiheutti sodankäynnin vallankumouksen informaatioteknologian, täsmäiskujen ja reaaliaikaisen johtamisen osoittaututtua ylivoimaiseksi perinteistä armeijaa vastaan. USA-vetoinen teknologiapainotteisuus aiheutti muutoksia länsimaiden asevoimissa, jotka halusivat ottaa oppia sotilaallisesta johtovaltiosta. Koska teknologia on kallista ja haavoittuvaa, maiden välinen yhteistoiminta ja liittoutumisen merkitys korostuivat kustannusten pitämiseksi aisoissa. Toisaalta suurten sotamahtien asema säilyi tai jopa vahvistui pienten maiden edelleen pienentäessä asevoimiaan.

Terrorismi ja 9/11 muuttivat kaiken sotilasretoriikassa. Yhdysvallat tarttui tilaisuuteensa ja määritteli ja tulkitsi uudelleen sotilaalliset uhat, sodan kuvan sekä uskottavan asevoiman tehtävät ja toimintatavat. Tähän uudelleentulkintaan on Suomen ollut

Persianlahden sodassa vuonna 1991 korostui ylivoimaisen teknologian merkitys.

vaikea sovittaa itseään, vaikka kuinka olemme sitä yrittäneet, muun muassa kriisinhallinnan ja valmiusprikaatien avulla. Kriisit ovat yhä epäsymmetrisempiä, kokonaisvaltaisempia ja yhä kauempana vaatien expeditionary-kykyjä sekä koko ajan entistä ammattimaisempaa otetta. Rikollisuuden militarisointi, maiden sisäisten asioiden ratkaisuyritykset länsimaisin keinoin, yksityisfirmojen käyttö ja kriisien monimutkaistuminen ovat haastaneet kriisinhallinnan suunnittelun ja toteutuksen. Operaatiot vaativat yhä useammin rauhaan pakottamista, kun taas perinteisempiä rauhanturvaamisoperaatiota on yhä vähemmän.

Verkottunut kansainvälinen talous ja kansainvälinen yhteistyö ovat joltaneet tilanteeseen, jossa missä päin maailmaa tahansa syttyvällä vakavalla kriisillä voi olla merkittäviä vaikutuksia myös kotimaassa. Vaikka turvallisuusympäristömme vaikuttaa-kin EU:n ja Naton laajenemisen myötä olevan vakaampi ja rauhallisempi, on se kuitenkin sirpaloitunut useiksi eri toimijoiksi ja muuttujiksi, joilla on keskinäisiä riippuvuussuhteita. Kaikki globaalit uhkat eivät ole turvallisuuspoliittisia uhkia, mutta ne ovat kuitenkin tulleet jäädäkseen erityisesti globaalien talouden, politiikan ja viestinnän takia.

Missä Suomi siis lepää tässä uudessa uljaassa keskinäisriippuvuuden maailmassa? Yhä edelleen ollaan siellä missä ennenkin; pieni valtio suurvaltan kainalossa. Suomalainen nuoralatanssi idän ja lännen välillä jatkuu. Vaikka kaikki tuntuukin muuttuneen, on perustilanne edelleen sama. Tärkein muuttuja geopolittisesti ja sotilaallisesti lähialueillamme on Venäjä, tärkein ulko- ja turvallisuuspoliittinen vaikuttaja lähialueillamme on Venäjä ja tärkein taloudellinen tekijä lähialueillamme on edelleen Venäjä.

Yhteenvetona puolustusjärjestelmän kehittämiseen vaikuttavista ulkopuolisista tekijöistä voidaan nostaa esille seuraavat: 1) teknologian ja laadun vaatimus asevoimien uskottavuuden edellytyksenä, 2) terrorismi, jonka kohteeksi suomalaiset voivat joutua lähinnä kansainvälisten operaatioiden myötä, 3) kriisinhallinnan merkityksen nousu eniten puhutuksi puolustusvoimien tehtäväksi sekä 4) lähialueen sotilaspoliittinen kehitys;

Matti Honko
Kadetti 8461

erityisesti Ruotsin asevoimien alasajo, Naton laajeneminen Baltiaan, Itämeren merkityksen kasvu Venäjälle sekä arktisen alueen, lähinnä Jäämeren, merkityksen kasvu.

Puolustuskonseptin tulevaisuuden näkymiä

Puolustusvoimien kehittämistä ohjaa kaksi toisistaan poikkeavaa logiikkaa. Länsimaat ovat Suomen tärkein sidosryhmä ja Suomi haluaa sitoutua niihin ja profiloitua läntiseksi valtioksi. Edelleen Suomen geopoliittinen sijainti Venäjän vaikutuspiirissä vaikuttaa Suomen puolustusratkaisuihin. Suomi onkin vaikean tilanteen edessä laatiessaan puolustuksellista doktriiniaan. Jotta doktriini voisi olla länsimaiden silmissä uskottava, tulisi sen mukailla verkostojattelu ja liikeseodankäynnin ideologiaa. Toisaalta, jotta doktriini olisi naapurimaiden silmissä uskottava, tulisi sen perustua vahvaan laaja-alaiseen puolustukseen. Tämä enemmän kulutussodankäynnin ideologiaa mukaileva ajatusmalli nähdään läntisissä maissa vanhentuneena. Uskottavasta puolustuksesta puhuttaessa voidaan kysyä, kenelle haluamme olla uskottavia ja onko mahdollista olla uskottava joka suuntaan? Uskottavuusnäkökulmasta tarkasteltuna valtakunnan puolustaminen on tehtävä, jonka

Mikael Salo
Kadetti 8519

avulla ollaan uskottavia Venäjälle, viranomaisten tukeminen lisää uskottavuutta valtionhallinnon ja kansalaisten suuntaa ja lopulta osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan on näyteikkuna, jonka kautta lisäämme uskottavuuttamme länsimaihin.

Suomen puolustamisen näkökulma pitäytyy edelleen viisaasti perinteisen turvallisuuskonseptin realiteeteissa, minkä perusteella puolustusjärjestelmä mitoitetaan pahimman vaikkakin epätodennäköisen uhkan mukaan. VNS09 linjaakin puolustuksemme ”pilareiksi” alueellisen puolustuksen, yleisen asevelvollisuuden, vahvan maanpuolustustahdon ja kansainvälisen yhteistyön. Näistä kolme ensimmäistä edustaa pysyvyyttä ja viimeinen muutosta tai paremminkin toimintatapaa muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Vaikka selontekotasolla tilanne on vakaa, silti pinnan alla tapahtuu asteittaista muutosta. Yhteensopivuuden korostus on ajanut hankkeet yhä teknologisemmiksi ja kalliimmiksi. Joukkojen määrää vähennetään kustannus- ja uskottavuussyistä. Henkilöstön ammattimaisuutta ja osaamista korostetaan yhä enemmän. Asevelvollisuudessa väläytetään aika ajoin valikoivampia ratkaisuja. Kriisinhallintakyvystä on tullut yhä tärkeämpi osa puolustuskyvyn osoittamista.

Seuraava sotilaallinen kriisi Suomen alueella (esimerkiksi 100

Terrorismi on vaikuttanut merkittävästi uhkien määrittelyyn.

vuoden kuluttua) liittyy todennäköisimmin laajempaan eurooppalaiseen tai jopa maailmanlaajuiseen konfliktiin. Tämän tyyppisessä tilanteessa mahdolliset liittolaisetkin ovat konfliktin osapuolia, mikä tarkoittaa sitä, että oletettavasti suuri osa heidän voimavaroistaan on sidottu oman maan etujen ajamiseen ja puolustamiseen. Näin ollen puolustusjärjestelmämme pitää pystyä toimimaan kaikissa tilanteissa tarvittaessa yksin, vaikka olisimmekin liittoutuneita. Tästä syystä Suomen puolustamisen peruselementti on uskottava, itsenäinen puolustuskyky, joka tulee säilymään tulevaisuudessakin tärkeimpänä tekijänä.

Kansallisessa puolustuksessa painotamme laajaa ”karvalakkireserviä”!

Taistelutilan laajentuessa on hyödynnettävä epäsymmetristen menetelmien käyttöä. Valmiusyhtymät ovat operointikykyisiä hyökkäyksiköitä. Karvalakkireservit sen sijaan sitoutuvat tietylle alueelle joko torjumaan tai kulluttamaan vihollista. Tälle suurelle joukolla hankitaan kalusto sieltä, mistä sen saa kustannustehokkaimmalla tavalla. Näiden joukkojen ei edes tarvitse olla kansainvälisesti yhteensopivia, koska joukot sitoutuvat tietylle rajatulle alueelle toimimaan kulutuksellisin tai epäsymmetrisin menetelmin. Joukoille koulutetaan epäsymmetrisen sodankäynnin taistelutekniikat ja sissitoiminnan perusteet, joita vastaan minkä tahansa asevoiman on erittäin vaikea taistella menestyksellisesti. Yleisen asevelvollisuuden ja mahdolli-

simman halvan kaluston ansiosta myös tulevaisuuden kustannuspaineissa pysytään hyödyntämään maa-alueen koko ja rikkonaisuus sekä reservin määrä Suomen puolustamiseksi.

Karvalakkireserviämme, valmiusjoukkojamme ja yhteisiä suorituskykyjamme yhdistävä ja niiden yhteistoiminnan mahdollistava tekijä on verkostopuolustus, jonka avulla on mahdollista muodostaa riittävä tilannekuva voimavarojen suuntaamiseksi. Tulevaisuudessa kännyköiden ja linkkien laaja-alainen käyttö voi tukea myös suppeasti varustettujen joukkojen toimintaa. Koko järjestelmää tukee kokonaisuutensa puolustus, joka mahdollistaa yhä haavoittuvamman yhteiskunnan selviytymisen kriisistä tehokkaan varautumisen ja yhteistoiminnan ansiosta.

Kehittämissuunnitelmien ja hankkeiden toteuttamiseksi täytyy päättäjille pystyä perustelevaan, miksi joillakin alueilla vihollisen mahdollinen hyökkäys estetään jäykän torjuvasti rannikon rikkonaisuus, peitteinen ja vaikeakulkuinen maasto sekä järvi- ja suoalueet hyödyntäen. Suhteellisen paikallaan tapahtuva taistelu torjuntataisteluvyöhykkeellä ei tarvitse hyvää liikkuvuutta, tilannekuvaa tai nykyaikaista kalustoa läheskään kaikille joukoille. Tästä syystä kulutussodankäynnin yksiköt varustetaan edullisilla miinoilla, pst-aseilla, ilmatorjuntaohjuksilla sekä otto-ajoneuvoilla eli näille joukoille hankitaan edelleen varusteita mahdollisimman edullisesti mahdollisimman paljon. Yllätyksellisyys, aktiivisuus ja aloite ylläpidetään yhteisten suorituskykyjen käytön avulla sekä liikkuvien ja tulivoimaisten yhtymien vastahyökkäyksillä.

Kriisinhallintaoperaatioihin osallistuminen sekä kansainvälinen sotilaallinen yhteistyö mahdollistavat Suomen vaikutusvallan vahvistamisen, turvatakuiden saavuttamisen, keskinäisriippuvuuden syventämisen sekä länsimaisen identiteetin ja uskottavuuden osoittamisen. Valmiusyhtymien joukot sekä erityisesti meri- ja ilmavoimien osastot ovat kansainväliset lippulaivamme, joita näytämme ulospäin sekä koulutamme järjestelmällisesti haastavissa olosuhteissa eri operaatioissa.

Hornet-tankkaus kansainvälisessä harjoituksessa Pirkkalassa toukokuussa 2009.

Lopuksi

Tulevaisuudessa puolustuskonseptin kehittämistyöllä voi olla kaksi toisiaan täydentävää operaatiolinjaa: a) yhteisoperaatiokykyisyyden kehittäminen erikois-, tiedustelu-, ilmapuolustus- ja meripuolustusjoukkojen sekä valmiusyhtymien välillä sekä b) vastarinnan kouluttaminen kulutussotaa varten, jotta taisteluita on mahdollista jatkaa, vaikka vihollinen pääsee joukoillaan valtakunnallisesti tärkeille alueille. Näillä kahdella osa-alueella on hyvin erityyppinen tilannekuva, johtaminen, operaation nopeus sekä logistiikan tarve. Rinnakkain tapahtuvan puolustuskonseptin kehittämisen avulla puolustusvoimien suorituskyvyistä ja Suomen maantieteellisistä erityispiirteistä saadaan tulevaisuudessakin kaikki irti Suomen ja sen etujen puolustamiseksi.

Majuri Matti Honko ja majuri Mikael Salo palvelevat osastoiesiupseereina Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunnassa. □

Suomalaisten ja ruotsalaisten yhteisharjoitus (Finswe) toukokuussa 2009.

Sotatieteiden kandidaatin tutkinto suorittajan näkökulmasta

Teksti: Mikko Salminen

Sotatieteiden kandidaatin tutkinto on rakenteiltaan yhtenäistetty muiden suomalaisten ja eurooppalaisten korkeakoulututkintojen kanssa ja on muuttunut merkittävästi. Upseerikoulutuksen 230-vuotisen historian vuoksi tutkinnon suorittaminen eroaa edelleen muista tutkinnoista. Opiskelu on kadetin näkökulmasta kiinnostava yhdistelmä akateemisia ja ammatillisia opintoja, perinteitä, arvoja ja yhteenkuuluvuutta.

Upseereiden koulutusohjelma on muuttunut jatkuvasti ja nykyiset opinnot on rakennettu eurooppalaisen mallin mukaisesti. Koulutusohjelman rakenteista, tutkintovaatimuksista ja asetuksista kirjoitetaan paljon, mutta millaiselta uudistettujen opintojen suorittaminen tuntuu käytännössä? Miten akateeminen vapaus, sotilasammattilliset opinnot, kadettikasvatus ja perinteet sekä kansainvälisyys sopivat käytännössä yhteen?

Kolme erilaista vuotta

Opinnot kuljettavat sotatieteiden ylioppilasta ympäri Suomea opiskelujen vaiheesta riippuen. Kadettikurssi alkaa yhteisillä opinnoilla Santahaminassa. Niiden aikana myös muiden puolustushaarojen kadetit tulevat tutuksi ja kurssihenki alkaa muodostua. Ensimmäisenä opiskeluvuonna suoritettavat opinnot ovat kaikille yhteisiä ja koostuvat yleisistä opinnoista, kieli- ja viestintäopinnoista sekä eri oppiaineiden perusopinnoista. Kokonaisuus on yleissivistävä ja antaa perusteet eri oppi-

aineiden opiskeluun jatkossa. Opiskelu on käytännössä luennoille osallistumista ja niihin liittyvien oppimistehtävien laatimista. ”Keskusnukuttamo” tulee tutuksi ja osa alkaa jo hiljalleen epäillä tullessa opiskelemaan väärään paikkaan. Ensimmäinen kevät ja kesä vietetään puolustushaarakouluilla. Tässä vaiheessa pääsevät enemmän käytäntöön suuntautuneet omaan elementtiinsä. Tavoitteena on perehtyä oman puolustushaaran taktiikkaan ja koulutustaitoon, joten harjoituksissa vietetään paljon aikaa.

Toinen vuosi opiskellaan kokonaisuudessaan Santahaminassa ja sen keskeistä sisältöä ovat pää- ja sivuaineen aineopintojen suorittaminen. Merkittävä osa toisesta opiskeluvuodesta vietetään ainevalintojen mukaisiin ryhmiin jakautuneena. Ryhmät ovat siten pienempiä ja aineopintoihin liittyvät kurssit ovat sisällöltään mielenkiintoisia ja käytännönläheisempiä. Tutkimuskoulutuksen ja kandidaatintyön laatimisen myötä itsenäisyys ja omatoimisuus korostuvat opinnoissa ensimmäistä vuotta enemmän. Toisen opiskeluvuoden jälkeen merkittävä osa tutkintoon kuuluvista

Mikko Salminen

akateemisista opinnoista on suoritettu. Monen mielestä toinen opiskeluvuosi on tutkinnon raskain. Tämä johtuu varmasti eri opintojaksojen ja luento-opetuksen suuresta määrästä sekä kandidaatintyön asettamista paineista.

Puolustushaara- ja aselajikouluilla opiskeltava kolmas vuosi antaa aselajin erikoisosaamisen ja opiskelu perustuu vahvasti käytäntöön. Viimeisenä opiskeluvuonna harjaannutaan erityisesti niissä asioissa, jotka ovat merkittäviä ensimmäisten työtehtävien kannalta. Opinnot ovat varmasti juuri sitä, mitä suurin osa kadeteista on alun perin tullut opiskelemaan.

Akateeminen ja ammatillinen

Parhaimmillaan sotatieteiden kandidaatintutkinnossa teoria ja käytäntö yhdistetään siten, että tutkinto tukee kriittisen ja teoreettisen ajattelun liittymistä käytäntöön ja ammatilliseen osaamiseen. Sotilasammattilliset opinnot perustuvat teoriaan ja käytännön kokemuksiin voidaan käyttää teorian muodostamiseen. Ammatillisen osaamisen ja akateemisten opintojen yhdistelmän ansiosta monet kadetit kokevat opiskelun mielenkiintoiseksi ja helposti lähestyttäväksi. Opinnoissa korostuu vahvasti moni- ja poikkitieteellisyys sekä soveltaminen, koska tutkintoon sisältyviä sotatieteiden aloja on useita.

Tutkinnon lisäksi suoritettavat sotilasammattilliset opinnot täydentävät tutkintoon kuuluvia opintoja ja niitä kertyy runsaasti. Kadetin opiskelu jakautuu kahteen osatavoitteeseen, jotka ovat tutkintoon kuuluvien akateemisten opintojen suorittaminen ja samalla oman ammattitaidon kannalta keskeisten asioiden oppiminen. Moni kokee mahdollisimman hyvän ammatillisen osaamisen kartuttamisen kunnia-asiaksi, vaikka ammatillisista opinnoista ei arvostanoja jaetakaan. Tämä näkyy vaikkapa ampumaleireillä todellisena paneutumisenä ammuntojen suunnitteluun ja johtamiseen.

Mahdollisuus vaikuttaa opintojen sisältöön

Sotatieteissä opiskelijat valitsevat tietyin rajoituksin pää- ja sivuaineensa Maanpuolustuskorkeakoulun tarjonnasta. Valinta vaikuttaa myös maisterivaiheen opintojen sisältöön, joten se on opiskelijan näkökulmasta tärkeä ratkaisu. Myös sivuaine on valittava sotatieteiden alalta, joten aivan samankaltaista mahdollisuutta toisen tieteenalan opiskeluun ei ole niin kuin useissa muissa yliopistoissa. Operaatiotaito ja taktiikka sekä johtaminen ovat olleet suosittuja valintoja viime vuosina. Pakollisten opintojen lisäksi kadeteilla on mahdollisuus opiskella iltaisin kieliä vapaaehtoisilla kursseilla, joiden luennot ovat yhteisiä kaikkien vuosikurssien kadeteille. Kieliryhmät ovat ainakin vielä melko pieniä, mikä johtuu varmasti osaltaan opetuksen myöhäisestä ajankohdasta.

Opintojen alkaessa laaditaan kaikissa yliopistoissa yleisesti henkilökohtainen opintosuunnitelma. Opintojen suorittaminen edellyttää entistä enemmän vastuuta myös kadeteilta, koska opiskelija itse vastaa opintokokonaisuusien suorittamisesta ja suoritusmerkintöjen kirjautumisesta. Tästä syystä opintojen etenemistä on itse tarkkailtava tietojärjestelmästä ahkerasti, jotta voi varmistua niiden kirjautumisesta. Pelkkiä viikko-ohjelmia seuraamalla selviää auttavasti opintojen suunnittelusta, mutta opinto-oppaaseen tutustuminen ei tekisi välillä pahaa. Näin opintojen kokonaisuudet hahmottuvat entistä paremmin.

Sotatieteiden kandidaatin tutkintoon voi teoriassa lisätä muissa korkeakouluissa suoritettuja opintoja joustavalla opinto-oikeudella, mutta tiukan opiskelutahdin vuoksi nämä jäävät aktiivisimmillakin opiskelijoilla perusopintojen tasolle. Kiinnostusta tuntuu olevan, mutta lähiopetukseen osallistuminen kaatuu järjestelyjen mahdottomuuteen ja etäopiskeluun ei tunnu löytyvän aikaa juuri silloin, kun sitä tarvitsisi. Tietyissä aselajioopinnoissa hyödynnetään nykyisin myös muiden korkeakoulujen tarjoamia kursseja, jotka sisällytetään viikko-ohjelmiin ja tutkintoon.

Akateeminen vapaus kadetillakin

Akateeminen vapaus on yksi yliopistolaitoksen perusarvoista, jolla tarkoitetaan lyhyesti sanottuna itsenäistä ajattelua ja vastuuta oman näkemyksen rakentamisesta. Kuinka hyvin tämä sopii kadettien opiskeluun?

Opiskelijalla on vastuuta ottaa asioista selvää ja muodostaa omat mielipiteensä. Tätä tuetaan esittämällä opiskelijalle alan keskeisiä ongelmia, teorioita ja käytäntöjä. Akateemista lähestymistapaa on kadettien opetuksessa sovellettu tarkoitushakuisesti esimerkiksi johtamisen ja sotataidon opintojaksoissa. Oman näkemyksen muodostamista tuetaan oppimispäiväkirjojen ja esseiden avulla, jotka pakottavat opiskelijan pohtimaan asioita syvällisemmin. Oppimistehtävä-ähyt yllättää melko nopeasti, koska hyvän oppimistehtävän laatimiseen kuuluu huomattavasti aikaa.

Akateeminen vapaus tulkitaan joskus sotilaiden keskuudessa virheel-

lisesti oikeudeksi myöhästyä ja näyttää resuiselta. Usein yritetään keinotekoisesti luoda vastakkainasettelua akateemisuuden sekä ammatillisuuden ja sotilaallisuuden välille mitä ei voi olla opinnoissa huomaamatta. Tästä huolimatta sotatieteiden opinnoissa osataan hyödyntää todellisesta akateemista vapautta. Kadetit kyseenalaistavat aktiivisesti opetettuja asioita ja käyvät keskusteluja niiden pohjalta. Kaikilla opintojaksoilla ei kuitenkaan yritetä luoda aktivoivaa ja keskustelevaa ilmapii-riä. Siten käytetyt opetusmenetelmät ja oppimiskäsitykset esittäytyvät tutkinnossa lähes kaikessa laajuudessaan.

Yliopiston perustoimintaa on aina tutkimus, joka liittyy olennaisesti opiskelijoihin ja opiskeluun. Tutkimus liittyy myös kadettien opetukseen, mutta ei ole missään nimessä pääosassa. Tutkimuskoulutuksen ja kandidaatintyön laatimisen yhteydessä tarkoituksena on tutustua oman tieteenalansa keskeiseen tutkimukseen ja sen käytäntöihin. Kandidaatintyön tekeminen ei luonnollisesti kaikkia innosta, mutta määräaika ja määrämitta toimivat viimeisenä motivaation lähteenä. Tutkimuksen tekemisen opetus hakee edelleen opetuksessa muotoaan ja vakiintuneita käytäntöjä. Tarkoituksena ei ole selvästikään tuottaa suurta määrää tutkijoita vaan saada kadetit omaksumaan tutkiva työote. Tämä tarkoittaa käytännössä kriittistä suhtautumista tietoon ja valmiuksia uuden tiedon tuottamiseen omiin havaintoihin perustuen esimerkiksi ampumaleirillä.

Kuka kestää ja mitä kestää

Sotatieteidenkandidaatintutkinto on kokonaisuudessaan hyvin intensiivinen ja opiskelijaa kuormittava, mikäli sitä verrataan muihin alempiin korkeakoulututkintoihin. Akateemisten ja ammatillisten opintojen, leiriolosuhteiden ja kadeteille niin yleisten muiden palvelustehtävien yhdistelmä voi olla rasittava, vaikka ei aivan huipparvosanoihin pyrkisikään. Kadetilla on lopulta melko vähän mahdollisuuksia vaikuttaa töiden järjestelyyn ja ajoittain seinät tuntuvat kaatuvan niskaan. Hyvällä opiskelutekniikalla kuitenkin säästää itseään monelta vaivalta. Opiskeluun liittyen apua saa aina vertaisiltaan, jos osaa kysyä. Joskus paras apu löytyy kurssikaverin

järjestämästä tukiopetuksesta, jos tenttiä ei ole ensimmäisellä kerralla läpäissyt.

Kadetin tavalliseen arkipäivään kuuluu suuri määrä lähiopetusta. Opetuksessa luotetaan akateemisten opintojen osalta paljon luento-opetukseen eikä kursseihin liittyen järjestetä juuri lainkaan kirjallisuuteen tutustumista tai harjoituksia. Ammatilliset opinnot perustuvat puolestaan vahvasti käytännössä harjaantumiseen pienemmissä ryhmissä. Annettava opetus on lähes poikkeuksetta opintojaksojen sisällä hyvin organisoitu ja pedagogisesti toteutettu.

Opintomenestykseen perustuvat aselaji- ja palveluspaikkavalinnat ovat keskeinen opiskelumotivaatioon vaikuttava tekijä. Erilaisten aselaji- ja palveluspaikkayhdistelmien pohdinta tuntuu tästä syystä aina ajankohtaiselta puheenaiheelta kadettien keskuudessa. Keskinäinen kilpailu omasta sijoituksesta ei kuitenkaan nosta esiin lieveilmiöitä, vaan opiskeluissa tuetaan kaveria. Useimmat opintojaksot arvostellaan numeraalisesti, mikä saa osan valmistautumaan koulutöihin vaikka yömyöhään. Pelkkien numeroiden metsästäminen ohella opiskelussa voi myös keskittyä valmistamaan itseään ammatillisesti ensimmäisiä työtehtäviä varten.

Ripaus kansainvälisyyttä

Kansainvälisistä tehtävistä on tullut luonnollinen osa upseerin urakehitystä ja tavoitteeksi onkin asetettu kansainvälisissä tehtävissä palvelu ennen maisterin tutkinnon suorittamista. Tästä huolimatta kadetin opinnot eivät nykyisellään tue oikein kansainvälistymistä. Tutkintorakenteen uudistuksen tavoite korkeakoulutuksen eurooppalaisesta ulottuvuudesta on jäänyt kadettien tapauksessa hieman taka-alalle. Kansainvälisyyttä pyritään lisäämään järjestämällä kotimaassa ja ulkomailla erilaisia edustusmatkoja, jotka ovat kadetin näkökulmasta äärimmäisen mielenkiintoisia. Tavoitteena on, että kaikki kadetit pääsevät vähintään yhdelle matkalle toisen opiskeluvuoden aikana. Ajatus sisällyttää sotatieteiden kandidaatintutkintoon ulkomailla suoritettuja opintoja vaikuttaa kuitenkin vielä melko kaukaiselta.

Johtaminen liittyy kaikkiin opintoihin

Kadettien opinnoissa keskeisellä sijalla on johtajuuden kehittäminen niin akateemisten kuin ammatillistenkin opinto-

jen osalta. Maanpuolustuskorkeakoulu on profiloitunut johtamisen yliopistoksi ja johtaminen liittyy olennaisesti lähes kaikkiin opintojaksoihin. Johtamisessa harjaannutaan käytännön kautta ja sitä pyritään kehittämään jatkuvasti opintojen ajan. Tästä syystä johtajaprofiiliin liittyvää palautetta kerätään koko kurssin ajan ja henkilökohtaista kehityssuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti. Erityisesti kolmas opiskeluvuosi tarjoaa paljon mahdollisuuksia kehittää omaa johtamistaitoa erilaisissa harjoituksissa.

Kadettiesimiesjärjestelmä on merkittävä kadettikasvatuksen, päivittäisten asioiden ja myös kadettien sisäisen järjestyksen näkökulmasta. Erityisesti kadettiväpelin ja kadettipursimiehen asema on olennainen osa kadettikasvatusta ja nuoremmille näytettävää esimerkkiä. Muille kadettijohtajille pyritään määrittämään oman kurssin, puolustushaaran tai joukkueen kadettijohtajan tehtävä, jossa korostuu opiskelutovereiden päivittäisten asioiden hoitaminen. Kurinpidollisesti pienet asiat pyritään ratkaisemaan kadettien kesken ja kunnioituksen menettäminen tovereiden keskuudessa onkin kurssinjohtajan nuhtelua pahempi rangaistus. Aamu-unisia on poikkeuksetta tapana virkistää merellisellä yllätyksellä. Yk-

Kuva Puolustusvoimat.

Kadettien opiskelua auditoriossa Santahaminassa.

Kuva Puolustusvoimat.

Kadettien käytännön harjoitus Vuosangassa Kajaanin lähellä. Meneillään on käskynjako.

sittäisen kadettihohtajan tehtäväksi jää usein ratkaista jääkö asia kadettien keskuuteen vai viedäänkö se eteenpäin.

Kadettitoverikunta tuo kadetit yhteen

Yliopistoissa ainejärjestöt ja ylioppilaskunnat huolehtivat yleisesti jäsentensä edunvalvonnasta ja aktivoivat opiskelijoiden sosiaalista elämää. Ainejärjestötoimintaa voi verrata Kadettitoverikunnan toimintaan, mutta sillä on kuitenkin syvemmälle ulottuvia kasvatuksellisia ja perinteisiin liittyviä tehtäviä. Kadettitoverikunnan tärkein tehtävä on lisätä kadettien yhteenkuuluvuutta ja yhteishenkeä. Kadettien näkökulmasta Kadettitoverikunta on äärimmäisen tärkeä osa opiskelua. Toverikunnalla on myös oma roolinsa kadettien sisäisen järjestyksen ylläpidossa.

Toverikunnan hallinnon järjestämisestä vastaavat toisen vuosikurssin kadetit, joten hallituksella, perinnehenkilöstöllä ja toimihenkilöillä on ajoittain kädet täynnä töitä. Toverikunnan toimintaa saaren ulkopuolella täydentävät PAT-koulujen viralliset ja epäviralliset oppilaskunnat, joiden puitteissa kadetit voivat järjestää yhteistä toimintaa opiskellessaan poissa saarelta. Kadettitove-

rikunta on aktivoitunut entistä enemmän yhteistoimintaan muiden opiskelijajärjestöjen kanssa, mistä merkinä ovat yhteiset tapahtumat ja lisääntyneet kutsut muiden opiskelijajärjestöjen juhliin.

Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskunnan perustamisen myötä joitakin Kadettitoverikunnan edunvalvontatehtäviä siirretään hoidettavaksi oppilaskunnan alaisuudessa. Näin Kadettitoverikunta keskittyy tulevaisuudessa entistä vahvemmin perinteiden, kadettikasvatuksen ja sosiaalisen elämän järjestelyihin. Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskunnan ansiosta kadettien vaikutusmahdollisuudet opetuksen sisältöön ja toteutukseen kasvavat samalle tasolle kuin muissakin yliopistoissa.

Perinteet ja arvot pysyvät

Kadettikoulussa opiskeluun liittyy olennaisena osana upseerikasvatus ja perinteet. Kadettikasvatuksen tärkein merkitys on kasvaminen osaksi kadettiveljien joukkoa. Opinnoissa herätetään jatkuvasti miettimään ammatin edellyttämiä perusvaatimuksia ja etiikkaa. Ammattietiikan ja -identiteetin kehittyminen on hyvin tärkeää, minkä vuoksi

niihin liittyviä asioita nidotaan mukaan opetukseen ja tuodaan esiin kadettikasvatuksessa. Perinteet ja kadettikasvatus eivät ole erillinen oppiaine, vaan ne sisältyvät kaikkeen opiskeluun. Keskeisiä arvoja ovat alaisista huolehtiminen, luottavuus, uskollisuus, oikeudenmukaisuus ja esimerkillisyys.

Kadettien näkökulmasta perinteet sopivat varsin hyvin osaksi yliopistopuolustusta ja tekevät opiskelun kiinnostavaksi. Tästä syystä perinteiden ja perinnetapahtumien sisältö on tutkinnon muutoksesta huolimatta pysynyt samankaltaisena. Merkittävin muutos liittyy ehkä tapaan, jolla perinteitä tuodaan esille. Kadettien keskuudessa käydään jatkuvasti keskustelua perinteistä ja tavasta opettaa niitä. Yleisen mielipiteen perusteella nykyisin opetetut perinteet ovat säilytettäviä ja ne tuodaan esille arvokkaasti. Viime vuosina on perinteiden kirjasta herätelty henkiin myös joksikin aikaa unohtuneita perinteitä.

Kadettiylikersantti, MH Mikko Salminen opiskelee 94. kadettikurssilla. Hän on aiemmin työskennellyt Joensuun yliopistossa opetustehtävissä tutkimusassistentina ja -assistenttina vuosina 2004 ja 2005. Hän on myös Kadettikunnan hallituksen jäsen vuonna 2009. □

”Tasa-arvo ei aina toteudu” sanoo Kiiskisen haastattelema naisupseeri

Vastine Hanne Kiiskisen artikkeliin Nainen sotilasjohtajana – syrjitty sukupuoli? (Kylkirauta 3/2009)

Hanne Kiiskinen pyrkii tarkastelemaan artikkelissaan ”Nainen sotilasjohtajana – syrjitty sukupuoli” naisten ja miesten eroa sotilasjohtajina sekä sotilaan sukupuoleen kohdistuvaa tai siitä riippuvaa suhtautumista. Me allekirjoittaneet haluamme kyseenalaistaa Kiiskisen artikkelissaan esittämiä väitteitä ja näkemyksiä. Naiset eivät näkemämme ja kokemamme mukaan ole läheskään aina itse syyllisiä siihen miten heitä kohdellaan. Esimerkkejä löytyy lukuisia tehtävien jakautumisesta palkkaukseen. Myös yhteisö saattaa leimata ja eristää tai katsoa suurennuslasilla virheitä. Epäkohtien luettelu ei kuitenkaan ole tämän vastineen tarkoitus. Aiheesta valittaminen ei ole heikkoutta. Parhaimmillaan ongelmiin tarttuminen muuttaa vääristyneitä toimintatapoja ja parantaa työhyvinvointia. Vaikka naisupseerien epäasiallinen kohtelu ei ole jokapäiväistä, tulee epäkohtiin suhtautua vakavasti ja virheistä ottaa opiksi.

Kiiskisen väittää artikkelissaan, että naisiin kohdistuvat ennakkoluulot, vähättely ja negatiivinen asenne olisivat tapauskohtaisia ja että niitä ei esiinny suurimmassa osassa puolustusvoimien perusyksiköissä. Väite ei lähtökohtaisesti voi perustua ainaakaan Kiiskisen pro gradu -tutkimukseen. Kiiskisen otos (n=5) on liian pieni antamaan realistista kuvaa koko puolustusvoimissa vallitsevasta tilanteesta. Artikkelissaan Kiiskinen puhuu naissotilasjohtajista. Kuitenkin hän pro gradu -tutkimuksessaan on, oman määritelmänsä perusteella, haastatellut naisupseereita. ”Valitsin haastateltavat satunnaisesti eri joukko-osastoista, jotta voin löytää haastateltujen vasta-

uksista eroavaisuuksia ja samankaltaisuuksia mahdollisimman kattavasti” (Kiiskinen, 52). Satunnaisvalinnan tarkoituksenmukaisuus voidaan tässä tilanteessa kyseenalaistaa. Kiiskisen otoksessa ei ole edustettuna koulustaustaltaan ennen vuotta 2001 opintonsa aloittaneita, upseerin virkatutkinnon suorittaneita. Haastateltujen joukossa ei myöskään ole yhtään sotatieteiden maisteriksi valmistunutta. Haastatelluista neljä on sotatieteiden kandidaatteja, ja yksi haastateltu on valmistunut upseerin perusopinnoista. Haastateltujen koulustaustalla on merkitystä: kaikkien koulutus on mahdollistanut vain nimittämisen joko määräaikaan nuoremman upseerin virkaan tai määräämääräaikaan reservin upseerin virkaan. Allekirjoittaneet ovat lisäksi useamman kerran kuulleet väitteen, jonka mukaan vasta sotatieteiden maisterit ovat ”oikeita upseereita”. Tästä voidaan vetää se johtopäätös, että Kiiskinen ei ole haastatellut niitä vakituksissa viroissa palvelevia naisupseereita, joista mahdollisesti voisi olla hänen mainitsemaansa uhkaa jonkun miehen urakehitykselle.

Kiiskisen otoksen suppeus tulee esiin myös siinä, että kaikki puolustushaarat eivät ole tutkimuksessa edustettuina. Haastatelluista kolme on maavoimista ja kaksi merivoimista. Ilmavoimissa palvelevia upseereita ei tutkimuksessa ole haastateltu. Otoksen pienuus on haitaksi jopa haastateltujen anonymiteetin säilymiselle. Haastatelluista kolme viidestä pystyttiin henkilöimään. Tällä perusteella voidaan todeta, että haastatelluista kolme suoritti sotatieteiden maisterin opintoja tutkijan kanssa samanaikaisesti. Myös tätä taustaa vasten haastateltavien valinnan ”satunnaisuus” voidaan kyseenalaistaa. Lisäksi haastateltujen taustatiedoissa on virheitä. Voidaan perustellusti

todeta, että kaikkiin haasteltujen profiileihin sopivia naisupseereita ei löydy koko puolustusvoimista.

Kiiskinen tarkastelee aihetta artikkelinsa johdannon mukaan ”tutkimuksen ja kokemuksen valossa”. Kirjoittaja on työskennellyt upseerin tehtävissä tämän vuoden huhtikuusta alkaen. Mikäli kirjoittaja viittaa ”kokemuksella” haastateltujen kokemukseen, on tällöinkin haastateltujen otos (koulutus)taustaltaan kovin yksipuolinen. Kokemuksen valo osoittautuu pro gradua tarkasteltaessa pitkälti Kiiskisen omiksi näkemyksiksi. Tutkimus puolestaan viitanee kirjoittajan tekemiin viiteen haastatteluun, sillä pro gradun teoreettisessa viitekehityksessä ei käsitelty erityisesti naissotilasjohtajia tai naisupseereita, vaan naisia ja johtajuutta. Virheellisistä yleistyksistä hyvä esimerkki on artikkelista otettu suora lainaus: ”Naisiin kohdistuvat ennakkoluulot, vähättely ja negatiivinen asenne ovat tapauskohtaisia ja suurimmassa osassa puolustusvoimien perusyksiköitä niitä ei esiinny lainkaan.” Mihin nämä väitteet perustuvat, kun kaikkia puolustusvoimien perusyksiköitä ei ole tutkittu? Kiiskinen onkin artikkelissa kirjoittanut aiheesta päinvastoin kuin pro gradu -tutkimuksessaan, josta on otettu seuraava suora lainaus: ”Haastateltavilla on ristiriitaisia kokemuksia tasa-arvon toteutumisesta ja sukupuollikulttuurista perusyksiköissä. Tästä voidaan todeta, että tasa-arvon toteutuminen on tapauskohtaista ja paikkasidonnaista.” (Kiiskinen, 72) Jotta tutkija voisi perustellusti väittää jotain naisiin sotilasjohtajina kohdistuvista asenteista, olisi kenties ollut syytä tehdä asennetutkimus laajemmalla otannalla kohdistuen sekä miehiin että naisiin. Tutkimustuloksia voidaankin pitää kirjoittajan mielipiteinä, jotka eivät ole kovin laaja-alaisia ja jotka

eivät kaikilta osin perustu faktoihin.

Kiiskisen artikkelin johtopäätökset ja artikkelitiedot eivät perustu kaikilta osin edes hänen tekemiinsä haastatteluihin – ei ainakaan niiltä osin, mitä haastatteluista on pro gradu -tutkimukseen kirjoitettu. Yksi viidestä haastattelusta kertoo tulleen kerran syrjityksi ja kolme viidestä kertoo, että heihin on kohdistunut ennakkoluuloja sukupuolesta johtuen (Kiiskinen, 64-65). Kaksi Kiiskisen haastatteluista naisupseereista toteaa, että tasa-arvo toteutuu, kunhan nainen on ensin todistanut osaamisensa. Yksi viidestä haastattelusta kertoo tasa-arvosta seuraavasti: ”Tasa-arvo ei aina toteudu, tehtävienjako ei aina mene tasapuolisesti, johtuu sekä sukupuolesta, että persoonasta, mutta sukupuoli silti vaikuttaa asiaan.” (Kiiskinen, 72)

Olemme Kiiskisen kanssa yhtä mieltä siitä, että ronski kielenkäyttö on osa tämän firman organisaatiokulttuuria. On kuitenkin huomattava, että vastaavanlaista käytöstä naiset eivät muissa firmoissa - joissa olemme työskennelleet - sulattaisi. Kiiskisen esittämä käsitys ympäröivästä yhteiskunnasta ei vastaa omia käsityksiämme. Hän kirjoittaa artikkelissaan seuraavasti ympäröivän yhteiskunnan epätasa-arvosta: ”Ristiriidat tasa-arvossa ovat puolustusvoimissa vain heijastumaa muusta yhteiskunnasta ja täydellisen tasa-arvon toteutumiseen puolustusvoimissa ei varmasti päästä

ennen kuin muussakin yhteiskunnassa tapahtuu merkittäviä muutoksia.” Puolustusvoimat tuskin on organisaationa yhtään tasa-arvoisempi kuin ympäröivä yhteiskunta. Jo naisupseerien vähäinen määrä vaikeuttaa naisten huomaamattomasta sulautumisesta organisaatioon.

Kiiskinen kirjoittaa artikkelissaan, että se että nainen asettaa itsensä erityisasemaan, aiheuttaa naiselle ongelmia. Emme koe, että naisilla olisi oikeutta erilaiseen kohteluun kuin miehillä. Näemme kuitenkin, että naisilla pitäisi olla oikeus samanlaiseen kohteluun kuin mitä miehet saavat osakseen. Olisikin mielenkiintoista nähdä tilastoja siitä, miten naiset ovat menestyneet opinnoissaan kadettikursseilla ja miten he ovat myöhemmin sijoittuneet eri työtehtäviin. Ennen kuin keskityttäisiin siihen, miten tasa-arvoinen tai epätasa-arvoinen ympäröivä yhteiskunta on, olisi syytä keskustella rehellisesti ja avoimesti siitä, miten tasa-arvo puolustusvoimissa toteutuu. Tasa-arvosta kyllä puhutaan - jopa liikaa - mutta väärällä tavalla. Näemme, että avoin keskustelu nais- ja miesupseereiden yhdenvertaisuudesta ei ole puolustusvoimissa kunnolla vielä alkanut. Tästä johtuen naiset ja miehet kokevat näiden asioiden esille nostamisen usein kiusalliseksi. Tasa-arvon pitäisi näkyä teoissa, eikä vain suunnitelmissa. Erilaisia tasa-arvosuunnitelmia onkin puolustusvoimissa laadittu jo vuosia. Suunnitelmien jalkauttaminen saattaisi kuitenkin

vaatia puolustusvoimien ulkopuolista asiantuntemusta.

Pidämme hyvänä, että tasa-arvoasioita nostetaan esille. Vaikka olemme tyytyväisiä työnantajamme, mielestämme naisupseerina olemisen puolustusvoimissa ei ole niin mutkatonta kuin Kiiskinen antaa artikkelissaan (Kylkirauta 3/2009) ymmärtää. Tätä ajatusta tukevat myös Kiiskisen pro gradu -tutkimukseensa haastatteluisten naisupseerien kommentit. Meistä ketään Kiiskinen ei tutkimukseensa haastatellut.

Elena Ojala
kadetti 9352

Jonna Nevalainen
kadetti 1336m

Ilona Pitkänen
kadetti 1358m

Anna-Lotta Laine
kadetti 1127m

Jenni Laitala
kadetti 1249m

Viittaukset: Hanne Kiiskisen pro gradu -tutkimus ”Sotilasjohtajana nainen – käsityksiä ja kokemuksia sukupuolen vaikutuksesta johtamiseen perusyksikön organisaatiossa” (2009). □

Sisu Defence toivottaa KYLKIRAUTA lehden lukijoille

*Rauhallista Joulua
ja menestystä vuodelle 2010*

SISU
DEFENCE

www.sisudefence.fi

”Nice leading”

- sukupuolesta riippumatta

Teksti: Mika Penttinen

Nainen sotilaana, niin asevelvollisena kuin virkaan nimitettynä upseerina, opisto- tai aliupseerina on yhä varsin uusi ilmiö. Tätä, hyvin usein tiettyjen ennako-olettamusten leimamaamaa aihetta, olivat yliluuttantit Henrika Malmström sekä Hanne Kiiskinen ansiokkaasti käsitelleet edellisessä Kylkiraudassa (3/2009). Heidän Pro Gradu -tutkimuksiinsa pohjautuvat artikkelit tarjosivatkin kaksi hieman eri näkökulmista tuotettua tarkastelua sukupuolten välisen tasa-arvoisuuden tilasta Suomen puolustusvoimissa. Mielinkiintoisten kirjoitelmien innoittama esitän nyt asiasta oman näkemykseni, joka toivottavasti osaltaan syventää aihepiiriin liittyvää keskustelua.

Aivan kuten Kiiskinenkin toteaa, niin kaksi organisaation perusajatusta: hierarkian eli arvojärjestykseen perustuvan käskyvallan sekä erikoisosaamisen yhdistävä linja-esikuntaorganisaatio on merkittävä tekijä tasa-arvon toteutumiseksi sotilasyhteisössä. Luonnollisesti edes muodollinenkaan arvovalta ei voi kuitenkaan täysin poistaa mahdollisuutta erilaisten ristiriitatilanteiden syntymiselle. Mutta aidosti toimivan esimies-alaisuuden pitääkin rakentua ennen muuta avoimeen keskinäiseen vuorovaikutukseen ja toisen kunnioittamiseen ihmisenä, ei niinkään arvomerkkien osoittamaan hierarkiaan.

Siviilipuolella vastaavasti suositetaan usein vähemmän hierarkkisia rakennemalleja, kuten esimerkiksi projekti-, matriisi- tai timanttiorganisaatioita. Tällöin yksittäisten toimijoiden välisen valta- ja vastuusuhteiden määrittely on huomattavasti monimutkaisempaa. Joustavat ja avoimet organisaatoratkaisut antavatkin runsaasti sijaa epävirallisille rakenteille, mikä valitettavan usein altistaa henkilöstöryhmien väliselle eriarvoisuudelle. Vähemmistöön jäävien toiminta, heidän virallisesta asemastaan

Mika Penttinen
Kadetti 9525

riippumatta, niin alaisena, vertaisena kuin esimiehenä hankaloituu.

Kuluneen vuosikymmenen aikana tapahtuneesta rajusta muutoksesta huolimatta sekä julkisella että yksityisellä sektorilla esiintyy edelleen sukupuolten välistä syrjintää. Tämän epäkohdan poistajana puolustusvoimat on organisaationa yksi edelläkävijöistä, minkä puolesta puhuvat myös Hanne Kiiskisen tekemät havainnot. Suomalaiset sotilaat ovat arvo- ja moraalikäsitteiltään varsin yksimielinen joukko. Se on uskoakseni ollut, ja tulee myös tulevaisuudessa olemaan sukupuolten välisen yhdenvertaisuuden takaamisen suhteen huomattava etu asevoimillemme moneen siviiliorganisaatioon verrattuna. Kiiskisen näkemyksen mukaan, vallitsevan käytännön vastaisesti, media on kuitenkin luonut mielikuvan naisten tasa-arvottomuudesta armeijassa. Tämä ei

mielestäni pidä paikkaansa, vaan väitän, että puolustusvoimat on omalla tiedottamisellaan ja rekrytointitoiminnallaan oivallisesti onnistunut profiloitumaan tasavertaisesti yksilöihin suhtautuvana työnantajana. Jokaisen ihmisen yhdenarvoisuutta ja oikeudenmukaista kohtelua korostavassa nyky-yhteiskunnassa tämä lienee juuri parhaimmillaan osa sitä naisten tarjoamaa pr-arvoa, josta Henrika Malmström puolestaan artikkelissaan kirjoittaa. ”Yksi univormu, monta erilaista suomalaista”, tuon puolustusvoimien monimuotoisuuden edistämishankkeen tunnuslauseen sisältämä tasa-arvoisen ja ketään syrjimättömän toiminnan periaate on iskostunut yllättävän laajalle kansan keskuuteen. Täten on entistä helpompaa olla samaa mieltä Kiiskisen kanssa siitä, että sotilasjohtajana menestyminen ei ole sukupuolikiysymys. Toisaalta on syytä mainita, että samansuuntaisia tuloksia – erinomaisen johtajuuden riippumattomuudesta henkilön sukupuolesta, on saatu myös muun muassa Great Place to Work -instituutin toteuttamista lukuisista tutkimusprojekteista. Edellä mainitun, jo yli 20 vuotta maailmanlaajuisesti yritysorganisaatioita tutkineen järjestön toimitusjohtaja Asta Rossi korostaa, että yksilöllinen johtaja, olipa hän mies tai nainen, saa tulosta aikaan.

Ammattitaitoinen esimies on aidosti kiinnostunut johtamistaan ihmisistä yksilöinä, heidän hyvinvoinnistaan ja tavoitteistaan. Tällöin hän osaa jakaa alaisilleen riittävästi vastuuta, mutta vastavaroisesti myös tarjota tukea tarpeen mukaan. Näin syntyy luottamus johtoon, mikä edelleen luo perusteet oman työn arvostamiselle sekä työyksikön tiiviille yhteishengelle. Tehokkaan toiminnan taustalla onkin poikkeuksetta kaksisuuntaisen palautteen aktiivinen hyödyntäminen. Motivoituneessa työyhteisössä ilmapiiri on avoin ja kom-

munikointi vaivatonta mahdollistaen sekä inhimillisten voimavarojen että aineellisten resurssien tuloksellisen johtamisen. Asta Rossi kiteyttää asian vertauskuvallisesti melko osuvin sanakääntein tähän tyyliin: ”Yrityksissä osataan jakaa vastuuta, mutta tuen tarjoaminen on haasteellisempaa. Usein työntekijä heitetään kylmään veteen ja katsotaan miten käy. Parhaissa työpaikoissa hänelle heitetään myös pelastusrenkas.”

Niin siviili- kuin sotilasorganisaatioissa on runsaasti erinomaisia, mutta silti toimintavoiltaan varsin erilaisia johtajia. Toki heitä yhdistää usea tässäkin tarkastelussa esiin noussut hyvään johtajuuteen liittyvä piirre tai ominaisuus, mutta silti jokaisen johtamiskäytäytyminen on aina yksilöllistä. Yleisesti voitaneen olettaa, että motivaatio, sitoutuminen ja oikeanlaiset arvot yhdessä ovat juuri se ensimmäinen askel laadukkaaseen johtamiseen; maailmahan on kärsivällisten ja menestys pitkäjänteisten. □

Green Edita

Viestinnän
arjessa
vastuullisesti

EDITA

RAUHALLISTA JOULUA
Kylkiraudan lukijoille

KIRJAPAINO
UUSIMAA
VIHREÄMPIÄ LENTÄÄ

www.kirjapainousimaa.fi

Europcar

GET THIS FEELING

www.europcar.fi

Vuokraa meiltä sotaväen sopimushinnoin henkilöautot, maastoautot, pakettiautot, pienoissbusit ja kuorma-autot. Ota yhteyttä!

☎ 0200 12 154 tai varaukset@europcar.fi

Kadettikunta kehittää toimintaansa taloustaantumasta huolimatta

Kadettiupseerit monipuolisia johtajia

Kadettikunta järjesti 16.10.2009 yhdessä Reserviupseeriliiton ja Maanpuolustuskorkeakoulun Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksen kanssa suomalaisen sotilasjohtamisen seminaarin. Seminaarin yhteydessä julkistettiin TNS-Gallupin toteuttama mielipidetutkimus, jossa selvitettiin kansalaisten näkemyksiä neljästä eri johtajaryhmästä: yritysjohtajat, johtavat poliitikot, kadettiupseerit ja reserviupseerit. Kadettiupseerien arvioinnissa korostuivat muita enemmän yhteistyöhakuinen ja palautetta vastaanottava toimintatapa. Kadettiupseereilla katsottiin olevan laajin ja monipuolisin johtajakoulutus. Johtamisseminaarin esitelmät kootaan julkaisuksi, joka julkistetaan Kadettikunnan vuosipäivänä keskiviikkona 27.1.2010 Maanpuolustuskorkeakoulun juhlasalissa. Tervetuloa mukaan veljestapahtumaan ja noutamaan oma johtamisen julkaisu.

Kainuussa tapahtuu

Syyskokous hyväksyi yhdistyksemme vuoden 2010 teemaksi ”Turvallisuuspolitiikka johtamisen näkökulmasta”. Tällä haluamme viestiä, että Kadettikunta ja kadettiupseerit elävät ajan hengessä ymmärtäen laajan turvallisuuskäsitteen merkityksen muuttuvassa toimintaympäristössämme. Teemaa tullaan käsittelemään erilaisista näkökulmista Kajaanissa järjestettävässä turvallisuuspoliittisessa seminaarissa lauantaina 27.3.2010 klo 13.00-15.00. Seminaari järjestetään yhteistoiminnassa Kainuun Prikaatin, Kajaanin kaupungin ja Kainuun kadettipiirin kanssa. Korkeatasoisen ja kansalaisille avoimen turvallisuuspoliittisen seminaarin alustajiksi on lupautunut puolustusvoimien johtoa, avainpoliitikkoja ja alueellisia vaikuttajia sekä erityisasiantuntijoita. Turvallisuuspoliittista seminaaria edeltää Kajaanin

varuskunnassa järjestettävä Kadettikunnan kevätkokous klo 10.00 alkaen.

Millä arvoilla inttiin?

Moni jäsenistämme on varmaankin havainnut tutkimusprofessori Tommi Hoikkalan johtaman ”Tunnetut sotilaat” –tutkimuksen julkistamisen. Kyseinen tutkimus herättää monia ajatuksia entisten ja nykyisten kenttäkouluttajien mielissä. Pääsihteerinä kysyinkin jäsenistöltä, että tunnetko ja tiedämmekö miten teini-ikäinen nettisukupolvi suhtautuu yleiseen asevelvollisuuteen ja maanpuolustukseen. Tulisiko meidän huolestua vai onko kaikki hyvin? Tähän kysymykseen pyrimme etsimään vastausta arvoseminaarissa perjantaina 15.10.2010 Santahaminassa. Seminaari järjestetään yhdessä Reserviupseeriliiton ja Maanpuolustuskorkeakoulun Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksen kanssa.

Kadettipiirien jäsenpalveluita kehitetään

Kadettikunnan jäsenhallintajärjestelmä on uudistettu. Viime kesän aikana on jäsentiedot siirretty uuteen Ankkurijäsenrekisteriohjelmistoon ja syksyn aikana on järjestelmää rakennettu Kadettikunnan järjestötarpeiden perusteella. Jäsenhallintajärjestelmän kehittämisen keskiössä on ollut erityisesti kadettipiirien toiminnan tukeminen. Nyt jokainen Kadettikunnan jäsen voi tarkistaa ja päivittää omat jäsenrekisterissä olevat tietonsa helposti Kadettikunnan kotisivujen kautta. Järjestelmä tarjoaa toimivan apuvälineen kadettipiirien sihteereille ja puheenjohtajille muun muassa viestinnän ja erilaisten tapahtumien järjestämisen apuvälineenä. Järjestelmä helpottaa myös ansiopistekortiston ja erilaisten palkitsemisten ja muistamisten taltiointia ja ylläpitoa. Kadettikunnan ansiopistekortisto on mm. digitoitu jäsenrekisterijärjestelmään.

Kadettiupseeri on turvallisuuspolitiikan asiantuntija

Kadettikunnan kotisivulle www.kadettikunta.fi on avattu uutisikkuna, jossa voi seurata turvallisuuspolitiikan ja maanpuolustuksen ajankohtaisia mediassa esiintyviä artikkeleita. Uutisikkuna on yhdistetty myös turvallisuuspolitiikan tietopankkiin. Valitettavasti meidän kotisivumme eivät tarjoa keskustelufoorumia rajallisen teknologiansa takia. Kotisivujen kehittämistä jatketaan siten, että jäsenille voidaan tarjota tulevaisuudessa keskustelufoorumi, jossa voimme ottaa kantaa ja vaihtaa mielipiteitä ajankohtaisista asioista. Kannustankin jäseniä osallistumaan turvallisuuspolitiikan ja maanpuolustuksen keskusteluun mediassa ja erityisesti sosiaalisen median yhteisöissä. Vain osallistumalla voi vaikuttaa.

Kadettikunnan perinteiden kunnioittaminen

Kadettikunnan vuosipäivä on pian edessä ja haluan haastaa pääkaupunkiseudun kaaderit jalkeille ja toivotan teidät tervetulleiksi Kadettikunnan ja Helsingin kadettipiirin yhteiseen Kadettikunnan vuosipäivän juhlatilaisuuteen 27.1.2010.

Kiittäen kuluneesta vuodesta ja Rauhallista Joulua toivottaen!

Juha Tammikivi
juha.tammikivi@kadettikunta.fi

Kadettikunnan vuosipäivän juhlallisuudet Helsingissä keskiviikkona 27.1.2010

Kadettikunta ja Helsingin Kadettiipiiri juhlistavat Kadettikunnan 89.vuosipäivää Helsingissä keskiviikkona 27.1.2010 seuraavan ohjelman mukaisesti:

- 08.40 Linja-autokuljetus ravintola Fennian edestä Hietaniemen hautausmaalle
- 09.00 Seppeleenlasku Sankariristillä ja Suomen Marsalkka Marsalkka Mannerheimin haudalla
- 09.20 Linja-autokuljetus Santahaminaan
- 10.10 Kukkalaitteen lasku Maanpuolustuskorkeakoulun juhlasalirakennuksen Sankariaulassa
- 10.15 Haminan Keisarillisen Kadettikoulun juhlaseminaarin ja Kadettikunnan Johtamisseminaarin kirjojen julkistamistilaisuus MPKK:n juhlasalissa
- Arkistoneuvos Veli-Matti Syrjö esittelee Haminan Kadettikoulun juhlaseminaarin julkaisun ja everstiluutnantti, VTT Torsti Sirén esittelee johtamisseminaarin julkaisun
- 11.30 Lounas MPKK:n juhlasalirakennuksen ruokalassa
- 12.30 Linja-autokuljetus Helsingin rautatieasemalle.

Kadettikunnan jäsenet ovat **puolisoineen** tervetulleita juhlistamaan Kadettikunnan 89. vuosipäivää.

Ilmoittautuminen tilaisuuteen, linja-autokuljetukseen ja lounaalle pyydetään tekemään Susanna Tuonoselle (Maanpuolustuskorkeakoulu, puhelin 0299 530 204 tai susanna.tuononen@mil.fi) **20.1.2010 mennessä.**

Asuna paraatipuku tai tummapuku kunniamerkein.

Kadettikunnan pääsihteeri

SUOMALAINEN PANKKI
OMAN TIENSÄ TEKIJÖILLE

www.evli.com

IP-Kiinteistöt Oy

Laadukkaita kiinteistöpalveluja Puolustusvoimille

Kadettikunnan syyskokous ja otteita toimintasuunnitelmasta 2010

Kadettikunnan syyskokous pidettiin Kruununhaan maneesissa Helsingissä 24.10.2009. Kokouksessa todettiin maailmanlaajuisen taloustaantumana vaikuttavan myös Kadettikunnan toimintaan ja käytettäviin resursseihin. Taloustaantumasta huolimatta Kadettikunta kykenee toteuttamaan turvallisuuspolitiikan suurhankkeen ”Suomi muuttuvassa maailmassa”. Tästä on kiittäminen erityisesti Suomen Kulttuurirahastoa, Jenny ja Antti Wihurin rahastoa, Puolustusvoimien Tukisäätiötä, Maanpuolustuksen Kannatussäätiötä ja Uuden Päivän Rahastoa. Suurprojektin lisäksi Kadettikunta keskittyy lamavuonna kehittämään jäsenpalveluita ja uudistamaan jäsenhallintajärjestelmää siten, että se mahdollisimman hyvin palvelee jäsenistöä ja kadettiopettajia.

Syyskokouspäivä käynnistettiin perinteisesti ajankohtaisiesitelmillä. Eversti Kari-Pekka Rannikko esitteli puolustusministeriön strategista suunnitelmaa 2030, jossa tuotiin selkeästi esille suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen toimintaympäristön muutostekijöitä. Muutostekijät vaikuttavat vääjäämättä postmodernin yhteiskunnan asevoimien kehitykseen. Merkkinä muutoskehityksestä ovat muun muassa uusi puolustuksen ulottuvuus-käsite, laajeneva viranomaisyhteistyö sekä pitkäkestoiset kriisinhallintaoperaatiot. Kadettikunta tulee ottamaan em. tekijät huomioon myös omassa tulevassa strategiatyössään. Toisessa esityksessä eversti Tapio Niitynperä kertoi toiminnastaan mentorina monikansallisessa koulutusryhmässä Afganistanin pohjoisen armeijakunnan operaatioissa. Samaan aikaan on kotimaani mediassa keskusteltu siitä, onko Suomi sodassa, Afganistanin sodan osapuoli vai kriisinhallintaoperaatioissa. Niitynperän esitelmän jälkeen voi kuulija todeta Afganistanin rauhaturvaoperaation kehittyneen erittäin vaativaksi kriisinhallintaoperaatioksi, jossa on yhä vaikeampi erottaa sotaa kriisistä.

Henkilövalinnat

Prikaatikenraali Juha-Pekka Liikola valittiin yksimielisesti jatkamaan Kadettikunnan puheenjohtajana ja eversti Ensio Mäkipelto varapuheenjohtajana. Hallitukseen valittiin uusina jäseninä majuri Jukka Mälkki ESSLE:sta, kapteeni VTM Jarno Linné MPKK:sta ja kadettien edustajana kadetti Lauri Väisänen (95.k), joka toimii Kadettiverikunnan hallituksen varapuheenjohtajana. Entisinä hallituksen jäseninä jatkavat eversti Jyrki Lahdenperä (PE), eversti Timo Pöysti (KADK/MPKK), everstilutnantti Timo Karjalainen (RVLE), kapteeni Timo Liene (PVTK) ja kapteeniluutnantti Jarkko Källi (MERIV). Kadettikunnan tilintarkastajina jatkavat everstilutnantti Martti Ericsson ja majuri, ekonomi Hannu Myllynen sekä varatilintarkastajina majuri, KTM Lasse Härkönen ja majuri, ekonomi Matti Krannila.

Otteita Kadettikunnan toimintasuunnitelmasta 2010

1. Järjestötoiminta

- Kehitetään Kadettikunnan internet-pohjaisia sähköisiä jäsen- ja järjestöpalveluita.
- Pidetään Kadettikunnan kevätkokous Kajaanissa lauantaina 27.3.2010 ja syyskokous Helsingissä 23.10.2010.
- Otetaan kadetit Kadettikunnan jäseniksi heidän annettuaan kadettilupauksen.
- Järjestetään kadettiopettajien tilaisuuksia, joissa vuoden aikana tutkinnon suorittaneet ja kadettiopettajien alueelle muualta siirtyneet upseerit otetaan mukaan piirin toimintaan.
- Jatketaan Kadettiupseerit 1920 - 2010 -matrikelin tuottamista yhdessä Upseeriliiton kanssa.
- Tuetaan XII Kaaderigolfin järjestämistä Tuusulassa 5-6.8.2010.

- Valmistellaan Kadettikunnan 90 -vuotisjuhlatilaisuus, joka järjestetään Helsingin yliopiston juhlasalissa 27.1.2011.

2. Maanpuolustusaatteellinen toiminta

- Seurataan maassamme käytävää turvallisuuspoliittista keskustelua ja linjanvetoja pohjaksi turvallisuuspolitiikan opetuksen kehittämiseksi sekä osallistutaan turvallisuuspoliittiseen keskusteluun.
- Tehostetaan internetin käyttöä turvallisuuspolitiikan tiedottamisessa ja opetuksessa ylläpitämällä ja kehittämällä turvallisuuspolitiikan tietopankkia.
- Jatketaan ”Suomi muuttuvassa maailmassa” turvallisuuspolitiikan multimediaoppimateriaalin tuottamista.
- Järjestetään Kainuun ja Helsingin kadettiopettajien Kadettikunnan maanpuolustusjuhlat tai turvallisuuspolitiikan seminaarit.

3. Perinnetoiminta

- Jatketaan upseerin ammattiin liittyvää arvokeskustelua ja järjestetään yhdessä Reserviupseeriliiton ja Maanpuolustuskorkeakoulun kanssa arvoseminaari 15.10.2010 Santahaminassa.
- Julkaistaan Haminan Kaaderiviiikonlopun 1.-2.8.2009 ja Haminan Keisarillisen Kadettikoulun juhlaseminaarin esitelmiä käsittelevä julkaisu Kadettikunnan vuosipäivänä 27.1.2010 Santahaminassa ja 29.1.2010 Haminassa.
- Parannetaan sotahistorian, heraldiikan, sotilasmusiikin ja sotakirjallisuuden tuntemusta jäsenkunnan keskuudessa kirjoittamalla niistä Kylkiraudassa.
- Lahjoitetaan tutkinnon suorittaneille upseerin tutkintomerkit sekä Kadettiupseerit 1920-2010 matrikelit yhdessä Upseeriliiton kanssa.

4. Tiedotustoiminta

- Kadettikunnan tiedotustoiminta hoidetaan Kylkiraudan ja internetin välityksellä sekä tarvittaessa jäsenille lähetettävillä tiedotteilla. Kadettikunnan kotisivuja kehitetään turvallisuuspoliittisen tietouden välittämiseksi jäsenistölle ja kansalaisille.
- Julkaistaan Kylkirautaa Kadettikunnan jäsenlehtenä neljänä numerona vuodessa. Julkaistaan Kylkiraudasta sähköinen versio Kadettikunnan internetsivuilla.
- Kannustetaan jäseniä osallistumaan maanpuolustusaatteelliseen keskusteluun ja kirjoitteluun myös sosiaalisessa mediassa.

5. Taloustoiminta

- Järjestö- ja perinnetoiminta rahoitetaan ensisijaisesti jäsenmaksuilla ja sijoitusten tuotoilla.
- Maanpuolustusaatteellisen opetus-, tiedotus- ja julkaisutoiminnan rahoittamiseen käytetään rahastojen tuottoja, apurahoja ja lahjoituksia.
- Kootaan jäsenmaksuna 25 euroa/jäsen, mistä osoitetaan piiritöimintaan varoja 10 euroa/maksava jäsen. Kadeteilta ei peritä jäsenmaksua kadettiajalta eikä tutkinnon suorittamisvuodelta.
- Sisäisen toiminnan aktivoimiseen tarkoitettuja rahastotuottoja jaetaan hakemusten perusteella piirien käyttöön.

6. Yhteistoiminta

Jatketaan yhteistoimintaa puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen kanssa sekä tehdään yhteistyötä Upseeriliiton ja sellaisten maanpuolustusjärjestöjen kanssa, joiden tehtäviin sisältyy oman jäsenistönsä ulkopuolinen maanpuolustusaatteellinen toiminta ja maanpuolustustehtäviin vapaaehtoisesti kouluttautumisen tukeminen.

Opetushallituksen ja Historian- ja Yhteiskuntaopin Opettajien Liiton sekä paikallisten kouluviranomaisten kanssa jatketaan yhteistoimintaa turvallisuuspoliittisen tietouden välittämiseksi koulunuorisolle.

Pääsihteeri Juha Tammikivi

Sotavahinkosäätiön kannustusstipendein palkitut everstiluutnantti Arto Kotro ja eversti Pekka Rapila, poissa eversti Pekka Visuri. Kadettikunnan stipendin vastaanotti puheenjohtaja, prikaatikenraali J-P Liikola. Vasemmalla Sotavahinkosäätiön varapuheenjohtaja Jaakko Valve ja puheenjohtaja Peter Küttner. Arto ja kumppanit saivat kannustusstipendit pitkäaikaisesta turvallisuuspolitiikan oppimateriaalin tuottamisesta maamme kouluille ja kansalaisille.

Kadettiupseerit 1920-2010 matrikkelitietojen tarkistus

Kadettiupseerit 1920-2010 -matrikkelityössä henkilötietojen tarkistuspostitus on käynnistynyt. Tiedot toimitetaan jokaiselle kirjallisesti ja palautuskuori seuraa mukana. Hoidattehan tarkistustyön viipymättä, jotta matrikkeli saadaan valmiiksi.

Sähköinen vastauslinkki Kadettikunnan ja Upseeriliiton Internet-sivustoilta on poistettu. Jos et ole vielä antanut henkilötietojasi, mutta haluat toimittaa tietosi uuteen matrikkeliin, toimi seuraavasti:

- a) Mikäli tietosi löytyvät vuoden 2000 matrikkelista, pyydä ne sähköisessä muodossa täydennystä varten sähkö-

postiosoitteesta matrikkeli@kadettikunta.fi. Vastauksen mukana seuraavat tarkemmat ohjeet menettelystä.

- b) Mikäli tietojasi ei ole vuoden 2000 matrikkelissa, käy sivustolla www.kadettikunta.fi, josta löytyy mallivastaus ohjeineen. Vastaaminen on helppoa.

Toimituskunta muistuttaa, että suuri joukko upseereita on jättänyt vastamatta henkilötietoja koskevaan kyselyyn. Nyt on viimeinen mahdollisuus aktivoitua.

Edellisessä lehdessä mainittiin kaikkien vastanneiden saavan hen-

kilötietonsa tarkistettavaksi kuluvan vuoden aikana. Eräistä teknisistä ja tietosuojakysymyksiin liittyvistä ongelmista johtuen aikarajaa on jouduttu siirtämään ensi vuoden puolelle. Matrikkelityössä kuitenkin tähdätään valmiiseen painotuotteeseen lupausten mukaisesti kesäkaudella 2010, jolloin 4.6. ylennykset otetaan vielä huomioon.

Kadettiupseerit 1920-2010 toimituskunta

Uusi matrikkeli ennakkotilaajan hintaan

Matrikkelin valmistuttua sen lopullinen myyntihinta tulee olemaan noin 70 euroa + postitusmaksu. Ennakkoon tilaamalla kirjan saa tuntuvalle alennuksella. *Matrikkelin ennakkotilaajan hinta (sisältää postimaksun) joulukuun loppuun on 65 euroa.* Tammikuun alussa vuonna 2010 matrikkelin ennakkotilaushinta on 70 euroa. Tämä tarjous on voimassa 28.2.2010 asti. Tämän jälkeen kirjasta peritään lopullinen myyntihinta + postimaksu. Ennakkotilaajille matrikkeli lähetetään suoraan kirjapainosta heti sen valmistumisen jälkeen.

Ennakkomaksu maksetaan Kadettikunnan matrikkelitilille Nordea 101450-229881. Maksulomakkeeseen on selvästi merkittävä **maksajan yhteystiedot (nimi ja osoite)**, jotta matrikkeli voidaan postittaa suoraan kirjapainosta oikeaan osoitteeseen.

Mahdolliset matrikkeliä koskevat tiedustelut osoitetaan Kadettikunnan toimistonhoitaja Sabina Krogarsille, puh. (09) 490 759, fax (09) 446 262, sähköposti [sabina.krogars\(at\)kadettikunta.fi](mailto:sabina.krogars(at)kadettikunta.fi).

Matrikkelitoimituskunta

Kadettikunnan jäsenhallintajärjestelmä nykyaikaistettu

Kadettikunta on siirtynyt käyttämään Ankkuri-jäsenrekisteriohjelmistoa. Muutoksen tavoitteena on jäsenpalvelujen kehittäminen ja kadettiipiirien toiminnan tukeminen jäsenistön yhteydenpidon ja viestinnän sekä ansiopisteiden ja palkitsemisten ylläpidon osalta. Ankkuri-ohjelmisto on yhdistyksille tarkoitettu ohjelmisto jäsen- ja piiriyhteystietojen hallintaan. Jäsenrekisteriohjelmisto sisältää mm. seuraavia toiminnallisuuksia:

- jäseniltä tulevien yhteydenottojen ja luottamustehtävien tallentaminen
- piirin järjestämien tapahtumien hallintaa

- jäsenmaksujen laskutus ja seuranta
- raportointityökalu, jolla voi tehdä erilaisia raportteja hakukriteerien perusteella
- sähköpostien lähetys
- käyttäjäryhmäkohtaisten käyttöoikeuksien hallinnointi
- Kadettikunnan ansiopisteiden ja palkitsemisten tallentaminen
- kadettiipiirien palkitsemisten tallentaminen.

Kadettikunnan jäsenet voivat päivittää omat jäsenrekisterin perustietonsa helposti osoitteessa www.kadettikunta.fi/organisaatio/kadettikunnan_jasenet. Pyydänkin jäsenkuntaa tutustumaan jäsenrekisteriin sekä

tarkistamaan ja päivittämään jäsen-tietonsa. Päästäkseen jäsenrekisteriin tarvitaan jäsennumero ja salasana, jotka voi pyytää Kadettikunnan toimiston sähköpostiosoitteesta kadettikunta@kadettikunta.fi. Jäsenhallintajärjestelmän pääkäyttäjänä on toimistonhoitaja Sabina Krogars.

Pässihteeri

Keskustele ja jaa tietoa

Hanki yhdistykselle kotisivut, jotka auttavat palvelemaan jäseniä. Alkaen 22,90 €/kk.

www.yhdistysavain.fi

Elämäsi vakuutus turvaa myös autosi

Elämäsi vakuutus on yksilöllinen ratkaisu, jonka saat vain vakuuttamisen erikoisliikkeestä. Se suunnitellaan kansasi kasvotusten ja kattaa kaiken, mikä perheessänne turvaa tarvitsee. Autoasi varten voimme liittää Elämäsi vakuutukseen Fenniakaskon ja koostaa siitä juuri sinulle sopivan paketin.

Muistathan, että keskittämällä kaikki perheesi vakuutukset meille voit hyötyä Fenniabonuksista jopa 24 %.

Varaa nyt aika osoitteessa fennia.fi tai soita 010 503 8808.

 Fennia

Vakuuttamisen erikoisliike

Asevelvollisuutta selvitetään - kaaderit mukaan verkkokeskusteluun

Puolustusministeri Jyri Häkämies on asettanut 31.8.2009 selvitysryhmän, jonka tehtävänä on arvioida yhteiskunnan näkökulmasta asevelvollisuusjärjestelmän toimivuuden turvaamiseen vaikuttavia kehityskulkuja sekä järjestelmän yhteiskunnallista vaikuttavuutta nyt ja tulevaisuudessa. Selvitysryhmän puheenjohtajana toimii Risto Siilasmaa.

Risto Siilasmaan vetämän asevelvollisuuden vaikutuksia kartoittavan

selvitysryhmän työ on käynnistynyt. Seuraavaksi työryhmän tarkoituksena on saada aikaan laajaa kansalaiskeskustelua 4.12.2009 avattavan www.oikeusvaivelvollisuus.fi -verkkosivuston kautta.

Työryhmä kerää kansalaisten mielipiteitä ja ajatuksia siitä, miten asevelvollisuutta saadaan kehitettyä yksilöä motivoivampaan suuntaan. Samalla työryhmä pyrkii maksimoimaan asevelvollisuuden myönteisiä

yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Verkkokeskustelu on avoinna useita kuukausia ja sen aihepiirejä vaihdetaan noin kuukauden välein.

Työryhmän sihteerinä toimii everstituutnantti Vesa Virtanen.

Kannustan Kadettikunnan jäseniä osallistumaan aktiivisesti verkkokeskusteluun!

Pääsihteeri Juha Tammikivi

Kadettikunnan toimisto tiedottaa

Toimisto joulutauolla

Kadettikunnan toimisto on suljettu 23.12.2009 - 5.1.2010.

Matrikkeli Kadettiupseerit 1920-2000

Matrikkeliä on vielä jonkun verran saatavissa Kadettikunnan toimistosta.

Hinta on 54,00 euroa + postituskulut.

Matrikkeli Kadettiupseerit 1920-1985

Matrikkeliä on vielä jonkun verran saatavissa Kadettikunnan toimistosta.

Hinta on **20,00 euroa** + postituskulut.

Lisää Kadettikunnan kotisivut omiin suosikkeihisi!

Jäseniä pyydetään seuraamaan Kadettikunnan kotisivuja www.kadettikunta.fi. Kadettiipiirit voivat toimittaa kotisivuille tarkoitettuja ilmoituksia

Kadettikunnan toimistolle.

*Kylkirauta-lehden toimitus ja Kadettikunnan toimisto
toivottavat Kylkiraudan lukijoille
Rauhallista Joulua ja Menestyksellistä Vuotta 2010.*

Kadettikunnan kevätkokous ja turvallisuuspolitiikan seminaari Kajaanissa 27.3.2010

Kadettikunta ry:n sääntömääräinen kevätkokous järjestetään Kajaanin varuskunnassa lauantaina 27.3.2010 klo 10.00 alkaen.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 10 §:ssä mainitut asiat sekä jäsenten Kadettikunnan hallitukselle sääntöjen mukaisesti neljä viikkoa ennen kokousta kirjallisesti lähettämät kokousaloitteet. Äänioikeutettuja kokouksessa ovat kaikki Kadettikunnan jäsenet. Äänestämisen nimetyille jäsenelle annetulla valtakirjalla on sallittu.

Kokouspäivän ohjelma:

-09.00 – 10.00	Kahvit ja valtakirjojen tarkastus
-10.00 – 11.30	Sääntömääräinen kevätkokous
-11.30 – 12.30	Lounas
-13.00 – 15.00	Turvallisuuspolitiikan seminaari ”Talous ja turvallisuuspolitiikka”, seminaari on avoin kansalaistilaisuus
-15.30 – 17.00	Kajaanin kaupungin vastaanotto kutsuvieraille

Turvallisuuspolitiikan seminaarin tarkempi ohjelma julkaistaan seuraavassa Kylkiraudassa maaliskuun alussa 2010.

Tilaisuuksissa asuna on palveluspuku tai tummapuku.

Ilmoittautuminen osallistumisesta eri tilaisuuksiin pyydetään tekemään 13.3.2010 mennessä Sabina Krogarsille, puh 09-490 759, fax 09-446 262 tai sähköposti kadettikunta@kadettikunta.fi.

Tervetuloa Kajaaniin!

Kadettikunta ja Kainuun kadettiipiiri

Kadettikunnan ***UUTISIKKUNA*** avattu

www.kadettikunta.fi

Katso tuoreimmat turvallisuuspolitiikan ja
maanpuolustuksen uutiset mediassa

”Lippusemme kohouupi Taivahille sinisille”

Kaaderilaulajille oma lippu

Armas Järnefeltin ”Berceuse” sellolla ja kanteleella tulkittuna aloitti juhlallisen tilaisuuden Helsingin Tuomiokirkon kryptassa keskiviikkona 14.10. kello 14. Kun esiintyjätkin olivat kumpikin soittimensa huipputaitajia, Seeli Toivio ja Hedi Viisma, virittyi tunnelma alusta alkaen korkealle. Mielenkiintoinen veto, kun kysymyksessä oli Kaaderilaulajien lipun naulaus- ja vihkimistilaisuus. Mieskuoron, jonka marsseja ja muita

sotilaslauluja olemme tottuneet kuulemaan sotilassoittokuntien tahdittamina.

Oman lipun merkitys yhteisölle ja erityisesti kuorolle tuli täysin selväksi kenraaliluutnantti Heikki Tilanderin lippupuheen jälkeen. Lipun naulaajiksi oli kutsuttu joukko kuorolle läheisimpien sidosryhmien, tukijoiden ja yhteistoimintakumppanien edustajia. Viiden kenraalin, muiden korkearvoisten upseerien, veteraanien ja neuvosten lisäksi nauhansa löivät mm

Suomen Mieskuoroliitto, Helsingin seurakuntayhtymä, Kadettikuoro sekä lipun suunnittelija ja lahjoittajat.

Suomalaisten upseerien mieskuoro, Kaaderilaulajat, on nyt saavuttanut 15 vuoden iän ja jatkaa yli 200-vuotista upseerien kuorolauluperinnettä. Matti Orlamon johtamana kuoro on onnistunut hankkimaan itselleen vankan kannattajajoukon, yleisön, joka kerta toisensa jälkeen täyttää niin Kadettikoulun juhlasalin kuin Ritarihuoneenkin tuolirivit. Tästä joukosta on ylitse muiden kohonnut kolmen ”sinivalkoisen sisaren” ryhmä. Maanpuolustusaate ja rakkaus musiikkiin sai nämä ihanat, sotilaskoti toimintaan aktiivisesti osallistuneet leidit lahjoittamaan Kaaderilaulajille nyt käyttöön otetun lipun. Yksi heistä ei valitettavasti voinut osallistua naulaamiseen ja kolme päivää myöhemmin kuoro sai vastaanottaa suruviestin, apteekkari Marja-Liisa Satimus oli vaikean sairauden uuvuttamana siirtynyt ajasta ikuisuuteen. Kiitollisena Kaaderilaulajat tulee muistamaan häntä, hänen lähimpiä ystäviään ja kaikkia toimintansa tukijoita.

Kenttäpiispa Hannu Niskanen toimitti lipun siunaamisen, minkä jälkeen koko satapäinen kutsuvierasjoukko yhtyi virteen 577, Sun kätes, Herra voimakkaan...

Seremonian aikana Kaaderilaulajat esitti kaksi kuorolle tyypillisintä teosta, Nic von Weimarnin ”Maanpuolustajat” sekä Urpo Jokisen ”Suomi on hyvä maa”. Kahvitarjoilun jälkeen tilaisuus päättyi kuoron esittämään Fredrik Paciuksen ”Suomen lauluun”.

Pekka Tuomisalo
Kadetti 705me

Kadettikunnan valtuuskunnan puheenjohtaja, kenraaliluutnantti Heikki Tilander nauhasi ensimmäisen nauhan Kaaderilaulajien lippuun.

Kuoro lippuineen Helsingin Tuomiokirkon kryptassa.

27.Kadettikurssi 65 vuotta

U seimmille lukijoille lienevät 27. kadettikurssin vaiheet tuntemattomat. Siksi pieni selostus lienee paikallaan. Kurssi oli viimeinen sodan ajan kurssi. Se oli suunniteltu pidettäväksi 15.7.1943–22.12.1944. Kursin vahvuus oli 200 kadettia.

Kesäkuussa 1944 kurssi oli kenttätyöharjoitusleirillä Karjalan kannaksella. Telttamajoitus oli noin 20 kilometrin päässä etulinjasta Valkeasaari–Rajajoki lohkojen takana. Puna-armeijan suurhyökkäyksen tykistötulen ja ilmapommituksen jyminä herätti kadetit 9.6. klo 06.00. Harjoitus keskeytettiin seuraavana päivänä.

Kadettikomppania pyöräili pake-nevan siirtoväen ja vastahyökkäyksiin marssivien joukkojen välissä Perkjärven ja Säiniön kautta Viipurin läpi Hovinmaalle, missä kadetit kuormattiin junaan. Santahaminaan saavuttiin illalla 17.6.1944.

Kadettikoululla koulun johtaja ilmoitti kurssin keskeyttämisestä ja jo 18.6. moni kadetti oli matkalla takaisin Karjalan kannakselle. Perillä kadetit joutuivat keskelle torjuntataistelua. Ensimmäisen kuukauden aikana kaatui 27 kadettia, ensimmäinen jo kahden vuorokauden kuluttua kurssin päättymisestä.

Kuudenkymmenenviiden vuoden kuluttua näistä tapahtumista vietti 27. kadettikurssi viimeisenä sota-aikana valmistuneena kurssina 65-vuotisjuhliin 9.10.2009. Poikkeuksellisen juhla-va tilaisuus järjestettiin tämän kunniaksi Santahaminassa Maanpuolustuskorkeakoulun tiloissa. Juhla oli samalla kurssin viimeinen yhteinen kurssijuhla.

Tilaisuus alkoi sinivalikoisen kukkalaitteen laskemisella sankariaulassa olevan sankaritaulun eteen. Kukkalaitteen laskivat eversti Kauko Kuismen ja yliluutnantti Mauri Mandelin. Kauko Kuismen luki 27. kadettikurssin kaatuneiden nimet ja puhui kuulijoita koskettavasti.

Tämän jälkeen siirryttiin Maanpuolustuskorkeakoulun juhlasaliin. Majuri Olli Fallenius luki kenraalimajuri Mauri Mäkelän tervehdyspuheen. Mäkelän puheessa muisteltiin kadettikurssin vaiheita iloiseen ja suruineen. 27. Kadettikurssin todettiin päättäneen 20-vuotisjuhlassaan vuonna 1964 jakaa valmistuvan kadet-

tikurssin kouluttamistaidossa parhaiten menestyneelle kadetille ”kouluttajan kiikarin”. Tämä perinne on jatkunut jo yli 40 vuoden ajan.

Seuraavaksi Kadettikoulun johtaja eversti Timo Pöysti ja kadettialikersantti Antti Vähäajylkkä pitivät ajankohtaiset esitykset aiheesta ”Kadettikoulu tänään”.

Selkeiden puheenvuorojen jälkeen Kadettikuoro esitti everstilutnantti Matti Orlamon johdolla Jean Sibeliuksen säveltämät laulut Ateenalaisten laulu ja Jääkärien marssi. Nuorten ryhdykkäitten kadettien kaunis laulu sai monen läsnäolijan silmäkulman kostumaan.

Juhlailallisen aikana pidettiin monia puheita. Niissä korostuivat isänmaanrak-

kaus ja maanpuolustustahto sekä toivo Suomen itsenäisyyden säilymisestä. Kohteliaat, tyylikkääät ja motivoituneet kadetit pöytäseurana antoivat uskoa tulevaisuuteen.

Juhla päättyi 27. kadettikurssin perinteiseen juhlien päättäjäislauluun ”On taasen vietetty juhlahetki”. 27. Kadettikurssia edusti juhlassa 29 henkilöä. Heistä 8 oli kadettikurssin upseereita ja muut heidän leskiään ja omaisiaan.

27. Kadettikurssi kiittää Kadettikoulua juhlan hienoista järjestelyistä.

Olli Fallenius, Kadetti 2754

Seppo Haario, Kadetti 5489

Eturivissä vasemmalta insevl Leo Neuvo, ev Kauko Kuismen, Kadettikoulun johtaja ev Timo Pöysti ja kenrm Mauri Mäkelä.

Vasemmalta oikealle rva Anja Ekberg, rva Kyllikki Haario, evl Ilmo Haario, rva Liisa Vanamo ja evl Leo Vanamo.

Kadettikurssi 44:n ja Merikadettikurssi 29:n valmistumisesta 50 vuotta

Puoli vuosisataa on kulunut siitä, kun kadettikurssimme kadetit vannoivat itsenäisyyspäivänä 1959 upseerivalansa Presidentin Linnan Valtiosalissa. Valan otti vastaan tasavallan presidentti Urho Kekkonen seurassaan puolustusvoimain komentaja, kenraalikuuntaja ja Kadettikoulun johtaja eversti Mikko Sisto opetusupseereineen.

Kursseiltamme valmistui 83 nuorta upseeria, joiden joukko on nyt pienentynyt vuosikymmenien saatossa 65 kurssilaiseen.

Koska viime sodistamme oli kulunut vasta hieman yli kymmenen vuotta, upseeriuran näkymät eivät olleet kovin valoisat. Usko tulevaisuuteen oli kaikilla kuitenkin luja.

Linnasta linnaan

Maa- ja ilmavoimien 44. kadetti- ja merivoimien 29. merikadettikurssi järjestäytyivät viime elokuun lopulla Presidentin Linnan Valtiosaliin niin kuin olimme tehneet puoli vuosisataa aikaisemmin vannaessamme upseerivalan. Kolmas adjutantti, majuri Marko Kivelä tutustutti meidät sekä vaimomme linnan toimintaan ja olosuhteisiin. Kadettiveljeyden ketjun säilyttämiseksi olimme kutsuneet vieraaksemme kummikurssiltamme 94 kadettilykersantti Mikko Salmisen puolisoineen

Kesäauringon lämmittäessä ihailimme Helsinkiä mereltä nauttien laineitten lipplattelusta, kuohuviinin nosteesta, jälleennäkemisen riemusta ja ystäviemme jutuista.

Tutustuimme upseerikoulutuksemme merelliseen peruselementtiin, uusittuun Merisotakouluun ja siirryimme vesitse Suomenlinnakeskukseen. Siellä avautui erinomaisen multivideon välityksellä linnakesaaren sotilaskäytön ansiosta eheänä kokonaisuutena säilynyt 250-vuotias linnonitus, joka on osa UNESCO:n maailmanperintöä.

Ollessamme Merisotakoulun ”pyhällä maalla” rannikkotyöstön evp tarkastaja Juhani Niska laski adjutanttiansa ilmavoimien luutnantin ja maavoimien majurin kanssa kukkalaitteemme sodissa kaatuneille, merisodan uhreille sekä jo viimeiseen iltahuutoon kutsutuille veljillemme Suomenlinnan kirkon sankaritaululla.

Kirkon esitteli musiikkikapteeni Terävä. Jutustelunsa väliin hän soitti erinomaisen hienosti vetopasuunallaan sekä vaimojamme että meitä karuja miehiä herkistäneet juhlamusiikkikappaleet. Merisotakoulun entinen johtaja Jukka Pajala ”palkitsikin” hänet pullollisella kuohuvaista arvelen: - Mahtaako tämä ollenkaan sopia ehtoollisviiniksi ?

Tervehdyssoissaan juhlaillallisella Suomenlinnan upseerikerholla kadettiväapelimme totesi mm.: Vuonna 1911 Eino Leino kirjoitti profeettalliset säkeet:

Karjalan kannas on vaikein paikka,

Karjalan kannas on kunniapaikka,

taistella Euroopan silmien alla,

vastata sortohon vapautumalla.

Tämähän toteutui viidesti: sortokau-

della, vapaussodassa, talvisodassa, jatko- ja Lapinsodassa sekä kylmässä sodassa.

Euroopassa miehitettiin toisessa maailmansodassa 25 maata. – Lapsuudestamme muistamme tuon huiman ja äärimmäisen vaikean ajan. – Mutta Suomea ei miehitetty, sen sijaan se voitti tulevaisuuden! Saavutimme siis sotien päämäärän, vaikka kovaan hintaan.

Perinteiden Isä Matti ja Pirkko Lumme olivat hankkineet erikoiset Kallevala-korut, jotka kiinnitettiin vaimojemme rintaan kiittolisuutena osoitetusta tuesta ilossa ja surussa, kiintymyksestä ja rakkaudesta. Korulla oli valtava suosio ja se lämmitti syvältä...

Illallinen noudatti Sandelsin ateriaa Partalassa 1808 kerhon emännän ja koko henkilökunnan valmistamine monine erinomaisine ruokineen. Pöytien kattaukset ja sinivalkoiset kukkalaitteet juhlistivat mahtavaa ateriaamme.

Perinteiden Isämme nivoi ruokapuheessaan Suomen sodan ja meidän kadettiaikamme sekä aikamme upseereina pula-aikaa seuranneen valtavan kehityksen kanssa. Suomen Sodan taktiikka ja viime sotiemme tekniikka on kansainvälistymisen myötä vienyttä meidät nykyiselle digitekniikan ja kansainvälisen toiminnan tasolle.

Kurssiveljemme Kallen vaimo Johanna Parviainen oli savontanut Sandels-runon. Kurssilaisille käskettynä ex tempore-esityksenä runo vapautti nauhermot.

”Maailmassa mahtavimmat ovat herrat kaaderit...” – Mutta Pirkko Kymäläinen ja Ulla Savonjousi kertoivat, mikä oli ollut raaka todellisuus (mm perheen muutto koppiautolla kovassa pakkasessa etelästä Lappiin). Sitten meitä nauratti Ahtikarin pariskunta näyttäen nykytekniikalla nuoruutemme ja juhlapäiviemme valokuvia huolestuneine ilmeineen, ryppyineen, hymyineen ja nauruineen. Kurssimme muusikon, iloisen Reijo Innasen säestämänä lauloimme ja tanssimme.

Kiitollisena eri toimikuntien toimittamasta kahdesta kurssikirjasta, yhdessä ideoimastamme ikiomasta juhlapostimerkistämme sekä erinomaisesti järjestettyä 50-vuotistapahtumasta kurssi ylensi Matin Perinteiden Isoisäksi.

Juhla sai aikaan monien kiitosten vyöryn koko järjestelytoimikunnalle, joista todettakoon: - Tämä oli parhaiten järjestetty ja hauskin kurssijuhla tähän asti. ... Paluulautalla joku totesi, että nämä olivat sitten viimeiset suuret juhlat; johon Simolan Airi: - ”Ei suinkaan, nyt me sisaret voisimme perustaa oman ryhmän”.

Vaimomme kokoontuivatkin jo 2.11. ensimmäisen kerran yhteiselle lounaalle Lasipalatsiin!

Matti Lumme
Kadetti 3823

84.Kadettikurssin ja 67.Merikadettikurssin tapaaminen Lappeenrannassa 12. - 13.9.2009

Järjestyksessään toinen kurssitapaaminen noin kahdeksan vuotta valmistumisen jälkeen järjestettiin Lappeenrannassa järjestelytoimikunnan koostuessa Maasotakoululla palvelevista upseereista. Aurinkoiseen Lappeenrantaan pääsi tapaamiseen 30 kurssiveljeä ja yksi kurssisisko. Ohjelma alkoi lauantaiaamuna Maasotakoulun yleisesittelyllä, jonka jälkeen suunnattiin satamaan ja lähdettiin

risteilemään laivalla Pien-Saimaalla. Kurssitapaaminen huipentui iltajuhlaan Upseerikerholla, jossa mm. kadettiväpeli Sami Liukkonen piti puheen. Sen jälkeen kunnioitimme hiljaisella hetkellä kolme keskuudestamme poistunutta kurssiveljeämme. Ilta kului nopeasti kuulumisia vaihdeltaessa ja ennen tilaisuuden päättämistä kerholla sovittiin järjestettäväksi seuraava kurssitapaaminen keväällä 2011 Maan-

puolustuskorkeakoululla ”teemana” orientoituminen myöhemmin samana syksynä alkavaan esiupeerikurssiin. Järjestelyvastuun tapahtumasta ottivat Santahaminassa palvelevat kurssiveljet.

Kaakonkulman järjestelytoimikunnan puolesta,

Tommi Iiskonmäki
Kadetti 8945

Huomio - Porilaisupseerit!

Porilaisten kadettiupseerien piirissä on herännyt ajatus pitää kuukausitapaamisia. 'Porilaisiksi' tässä yhteydessä laskettaneen Porissa ja lähiympäristössä asuvat palveluksessa olevat ja evp-upseerit.

Ehdotamme, että katsomme, ottaako ajatus tulta ja kokoonnumme joka kuukauden toisena tiistaina klo 11.00 ravintola Martinassa.

Tässä vaiheessa tapaamme seuraavina päivinä: ti 12.1., ti 9.2. ja 9.3.

Kun nähdään, onko tulijoita, sovimme jatkosta ja tapaamisten sisällöstä.

Lisätietoja: Antti Pekola, antti.pekola@dnainternet.net

kokoonkutsujien puolesta

Antti Pekola
kadetti 4565

Tauno Karvo
kadetti 4494

58.Kadettikurssi 35-vuotiskurssitapaaminen

Kurssimme valmistui vuonna 1974. Pidimme juhlakokouksen valmistuspäivänä 26.3.2009 Santahaminassa Kadettikoululla. Kurssitapaaminen pidettiin Lahdessa 25.-26.7.2009. Hennalan perinnerikas kasarmialue loi oivalliset puitteet tapaamisellemme.

Lauantain ohjelmassa oli Seppo Toivosen esitys Hennalan kasarmialueen historiasta ja Hämeen Rykmentistä. Muonituskeskuksessa nautitun lounaan jälkeen kurssiveljet tutustuivat lääkintäeversti Ilkka Mäkätien johdolla Sotilaslääketieteen keskuksen Lääkintäkouluun ja simulaattoriluokan. Tämän jälkeen pidettiin kurssikokous Upseerikerholla.

Päätettiin järjestetää kurssin tapaamiset seuraavasti: vuonna 2010 Mikkelissä (vastuussa Ilkka Aspara), 2011 Helsingissä (Paavo Kiljunen), 2012 Kuopiossa (Leo Puustinen), 2013 Haminassa (Juha Myyryläinen) ja 2014 Helsingissä (Ari Puheloinen). AVEC-

kurssitapaaminen järjestään vuonna 2014 Helsingissä.

Päätettiin valmistaa kurssihistoriikki 40-vuotisjuhliin mennessä. Toimituskunnan puheenjohtaja Esa Urhovaara esitteli historiikkityön tämän hetken vaiheen ja alustavan jäsentelyn. Historiikin kuvamateriaali tulee toimittaa 1.12.2009 ja muu materiaali 1.3.2010 mennessä Esa Urhovaaran lähettämän ohjeistuksen mukaisesti.

Seuralaisten ohjelmassa oli Lääkintäkoulun esittely ja aikamatka kasarmialueen historiaan Seppo Toivosen johdattamana. Venäläiset osivat alueen 10.6.1910 ja kasarmialueen peruskivi laskettiin 8.10.1911. Maapohja siunattiin pyhitetyllä vedellä ja kirkon rukouksella. Peruskiven arvellaan olevan Upseerikerhon perustuksissa.

Iltajuhla vietettiin varmastikin yhdellä upeimmista upseerikerhoista Suomessa. Lähes kaikki huoneet on peruskorjattu ja ravintolanpitäjä on kallustanut tilat perinteikkäästi. Tunsimme

pienoista ylpeyttä kuunnellessamme viikkoa vaille uuden puolustusvoimain komentajan Ari Puheloinen puhetta. Toisen odotetun juhlaesitelmän piti Seppo Tuomi.

Jos kurssillamme olisi ollut merisotalinja, niin olisiko meillä ollut puolustusvoimain, ilmavoimien ja maavoimien komentajan lisäksi myös merivoimien komentaja?

Iltatilaisuuden jälkeen suuri osa osallistujista muisteli kurssimajoituksen ihanuutta kasarmien aidan sisäpuolella. Hämeen Rykmentti tarjosi perinteisen majoituksen Kurssitalossa.

Ennen kotimatkaa nautittiin maittava brunssi sunnuntaiamuna Upseerikerholla.

Erytyskiitokset osallistujat antavat Hämeen Rykmentille, Läkintäkoululle ja Upseerikerhon henkilökunnalle.

Seppo Toivonen
Kadetti 5815

Viikkoa vaille puolustusvoimain komentaja Ari Puheloinen Mannerheimin kannustavan katseen alla.

Kautta maan ja meren ja ilman Kaaderilaulajilta kolmas levy

Kaaderilaulajien 15 -vuotisjuhlaan liittyi myös uusi äänite, joka julkistettiin juhlakonsertin yhteydessä 8.11.2009 Maanpuolustuskorkeakoulun juhlasalissa. Se täydentää kahden aiemmin julkaistun levyn, ”Suomi on hyvä maa” ja ”Eessä seisten, eellä menen” aloittamaa sarjaa. Uusi levy ”Kautta maan ja meren ja ilman” pitää sisällään useita harvoin kuultuja teoksia ja uutuutena mukaan on liitetty myös laulujen sanat sisältävä vihkonen.

Levyä voi tilata kuoron jäseniltä tai Kadettikunnan toimistolta hintaan á 15 euroa sekä mahdolliset postituskulut.

Kaaderitanssiaiset

Kuva Tuija Pekkola

Perinteiset Kaaderitanssiaiset järjestettiin 23.10.2009 Maanpuolustuskorkeakoululla Santahaminassa. Runsaslukuisimmin oli edustettuna 84.kadettikurssi.

Aasian nousu ja maailman muutos

**Risto Hyvärinen –
Jaana Pukkila, Katse
itään – kuinka Aasian
nousu muuttaa maailmaa.**

Atena, Jyväskylä 2009

231 sivua

ISBN 978-951-796-539-2

Kirja alkaa selkokielisellä teesillä: ”Maailman talouden ja geopolitiikan keskus on siirtynyt Atlantilta Tyynelle merelle. Aasia jatkaa nousuaan ja nostaa mukanaan muita talousalueita Afrikasta Etelä-Amerikkaan.”

Suurlähettiläs Risto Hyvärinen ja diplomi-insinööri Jaana Pukkilan teosta luonnehtii iskevän kerronnan ja rohkeiden johtopäätösten ohella faktojen perustelu riittävän tarkkoilla lähdetiedoilla. Ajankohtaisuutta kuvanee parhaiten se, että kirja ilmestyi viime keväänä ja sisältää silti laajahkon pohdinnan presidentti Obaman edessä olevista haasteista, kun hän yrittää oikaista edeltäjänsä kaudella syöksykierteeseen joutunutta taloutta ja turvallisuuspolitiikkaa.

En muista nähneeni yhtä tiivistä ja nasevaa nykymaailman geopolitiikka kuvausta kuin on heidän kirjansa 50 ensimmäisellä sivulla, joiden puitteissa käsitellään ”uutta maailmanjärjestystä” ja Aasian roolia maailmantaloudessa. Lähtökohtana on kylmän sodan päätösvaihe, jossa Yhdysvallat monien mielestä sai niin hallitsevan aseman, että puhuttiin ”yksinapaisesta maailmasta”. Kahden vuosikymmenen kuluttua siitä kerrotaan jo historiaan häipyneenä ilmiönä, kun uudet voimat ovat vahvassa nousussa.

Siltä osin lähteenä on vuoden vanha Yhdysvaltojen tiedusteluorganisaatioiden yhteisraportti Global Trends 2025: A Transformed World, joka arvioi Kiinan kohoavan Yhdysvaltojen rinnalle ja lopulta ohi, samalla kun ”toisen rivin” haastajia on ilmestynyt koko joukko. Näiden maiden muodostamalle ryhmälle on keksitty erilaisia nimityksiä, joista kirjassa esitellään BRICS. Se tarkoittaa

taa nousevia talousmahteja: Brasilia, Russia, India, China, South Africa.

Kirjan painopiste on kuitenkin asetettu Aasian mahtivaltioiden tarkasteluun. Kiina yksinäänkin vastaa jo kokonaista maanosaa sekä voimavaroineen että ongelmineen. Kun siihen lisätään muun muassa Japani, Indonesia, Intia, Iran ja Koreat saadaan yli kolmen miljardin ihmisen talousalue. Ihmiset ovat yleensä nuoria ja hyvin koulutettuja. Vertailun vuoksi todettakoon, että ns. euro-atlanttisella (EU:n ja Pohjois-Amerikan) alueella asuu alle 800 miljoonaa ihmistä.

Kiinan strategia on yksinkertainen: kasvatetaan taloutta, lisätään investointeja ulkomaille, etenkin energia-alalle, ja vältetään joutumasta sotiin. Kiina ei myöskään ole lähtenyt mukaan varustelukilpaan, sillä sen sotilasmenot ovat vain 15 prosenttia Yhdysvaltojen sotilasbudjetista, puhumattakaan amerikkalaisten valtavista sotakuluista Irakissa ja Afganistanissa.

Taloudellisten voimasuhdesiirtymien tarkastelun ohella nousee keskeiseksi kysymys Aasian nousun poliittisista ja kulttuurisista seurauksista. On selvää,

että aasialainen, kollektiivista toimintaa painottava ajattelu haastaa vakavasti länsimaisen yksilökeskeisyyden ja liberaalin yhteiskunnan arvot. Enää ei juuri kuulekaan puhetta siitä, kuinka länsimainen demokratia ylivoimaisena levittäytyy kaikkialle maailmaan. Presidentti Bushin kauden uuskonservatiivien ristiretki Irakiin ja Afganistaniin jäänee lajissaan viimeiseksi yritykseksi.

Aasialaiset ja muut voimistuvat maat vaativat jo osuuttaan myös maailmanlaajuisista organisaatioista alkaen YK:sta ja maailmanpankista. Epävirallinen G-20 –maiden ryhmittymä kertoo kehityksen suunnan. Se on lyhyessä ajassa ohittanut vaikutusvallassa vastaavan läntisten teollisuusmaiden keskustelukerhon.

Miten sitten Suomen pitäisi reagoida tähän kehitykseen? Kirjoittajat muistuttavat suomalaisten vanhoista idänsuhteista, jotka viime vuosisadalla jäivät yksipuolisen länsisuuntauksen jalkoihin. Katkokseen oli luonnollisia syitä, lähinnä bolshevikivallankumous Venäjällä, Suomen itsenäistyminen ja Stalinin johtama Neuvostoliitto.

Nyt tuollaisia esteitä ei enää ole, joten on hyödyllistä palauttaa mieliin, kuinka suomalaiset Venäjän vallan aikaan tekivät idänretkiään ja saavuttivat sillä alalla melkoisen osaamistason. Jotain kertoo sekin, että Mannerheimin ohella 300 suomalaista kenraalia oli Venäjän keisarikunnan palveluksessa. Vastaavaa tai jopa laajempaa panostusta itään tarvitaan tulevaisuudessa talouden ja kaupan alalla.

Kirjoittajat toteavat myös Euroopan unionin ongelmat suhteessa nousevaan itään. Suomalaisten ei kuitenkaan tarvitse välttämättä hyväksyä EU:ssa mahdollisesti viriävää protektionismia, vaan on määritettävä itse politiikkansa tavoitteet ja keinot myös Aasian suunnalla. Siihen kirja antaa erinomaista opastusta.

Pekka Visuri

Tykistökenraali Nenosesta tuokiokuvia

V P Nenonen - elämä tykistölle

Otavan kirjapaino Oy

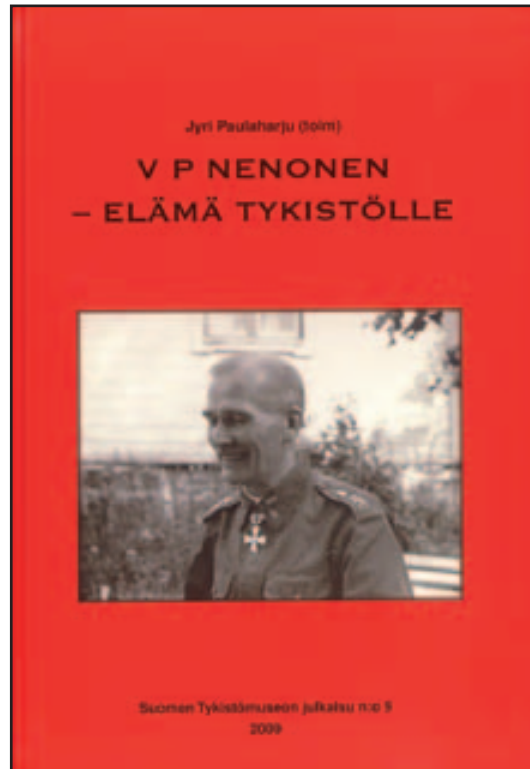
Keuruu 2009-08-23

ISBN 978-951-97059-9-8

Tykkimiehet ry. on julkaissut tykistökenraalista kirjan, joka esiteltiin 15.8 kutsuvieraille Hämeenlinnassa Tykistömuseossa. Tykistökenraali Nenonen on tietenkin tuttu kaikille tykistöupseereille ja veteraaneille. Henkilönä hän lienee kuitenkin vähemmän tunnettu nuoremmille. Ostin kirjan tutustuakseni tähän legendaariseen kenraaliin tarkemmin. Nenosten sukuseura ry:n aloitteesta tutkittiin vuonna 2007 mahdollisuutta julkaista kirja. Sen toimituskuntaan kutsuttiin Pekka Majuri, Heikki Mäkyne ja Jyri Paulaharju. Majuri ja Paulaharju ovat tykistötaustan omaavia everstejä, joista viimeksi mainittu on kirjan toimittaja. Kirjoittajina sukulaiset muistelevat kenraalia suvun kannalta ja everstit etsivät ihmistä.

Pekka Vihervuori kertoo hyvin seikkaperäisesti kenraalin sukutaustasta jopa 1780-luvulle saakka. Veljentyttären Säde Nenosen kertomus on lämmin kuvaus kenraalin vaiheista. Seuraavaksi sotilaat ja ystävät kertovat kenraalistaan. Veli-Matti Syrjö käsittelee erittäin asiantuntevasti ja mielenkiintoisesti Nenosen nuoruutta Venäjällä. Tykistömme synnystä Nenonen on 7.6.1945 Tykistökoulussa pitänyt esitelmän. Se on kokonaisuudessaan kirjassa. Kenraalin lähituntumassa 15 vuotta ollut Erik Ulfsson kertoo kokemuksiaan esimiehestään ja ystävästään. Hän kertoo mm. jatkosodan aikana Mannerheimin ja Nenosen keskustelusta Marskin työhuoneessa. Kun herrat olivat kahden, he sinuttelivat toisiaan. Kirjoitus loppuu toteamukseen ”Kenraali Nenonen on hienoin ja rehellisin ihminen, minkä olen elämässäni tavannut.”

Tapahtuma Päämajassa vuonna 1944 ja muistelmia Perkjärven leiriltä on mukavasti tallennettu kirjaan.

Puolustusministeriö asetti 22.9.1919 tykistökomitean pohtimaan tykistön sodan aikaisia tarpeita. Nenonen oli tällöin 37-vuotias tykistöntarkastaja, itseoikeutettu komitean jäsen. Mietintö valmistui jo ennen saman vuoden loppua. Nenonen jätti sen ministeriölle kuitenkin vasta 14.9.1922. Se on laaja ja perusteellinen. Yleisesikunnan päällikön kenraalimajuri O. Enckellin lausunto mietinnöstä oli torjuva. Nenonen vastineessaan tyrmää suorasukaisesti lausunnon. Perusteellisesti on Ahti Paulaharju jo vuonna 1974 ilmestyneessä kirjassaan käsitellyt aiheita ”Nenonen ja mittaustiedustelu”. Se on myös tässä teoksessa. Siinä kerrotaan mm. kenraalin aloitteellisuudes-

ta. Jyri Paulaharju on selostanut ilmakuvauksen ja kartoituksen syntyvaiheet aina jatkosotaan saakka. Edelleen hän käsittelee ampumajärjestelmää, tykistökoulutusta 1920 - 1930 -luvulla reserviupseerikoulutusta ja Nenonen jatkosodassa.

Nils-Erik Stenbäck on ker-tonut koskettavasti naapuristaan eläkkeellä olevasta kenraalista. Nenosen työtovereiden ja ystävien joukossa on Hugo Kerstenin työstä tiivis kuvaus ja esitys kenraaliluutnantti Torvald Ekmanista. Hän oli luonut ennen talvisotaa Sotakorkeakoulun opettajana pohjan suomalaiselle tykistötaktiikalle. Tämän totean mielihyvällä, koska hänen työnsä ei ole kovin hyvin tunnettu. Ja lisäksi hän oli JR 6:n erittäin pidetty komentaja ollessani ensimmäisen sota-vuoden joukkueenjohtajana rykmentissä.

Kartoituksesta on erittäin mielenkiintoinen Jyri Paulaharjun kirjoitus Jussi Laitista. Siitä selviää myös kuinka valtava kartta-aineisto palautettiin LVK:n käskystä Neuvostoliittoon.

Loppuosa kirjasta käsittelee Nenosen viimeistä matkaa ja hänen kunnia-akseen tehtyjä aiheita.

Tästä teoksesta saa hyvän kuvan tykistökenraalista ja hänen elämäntyöstään. Suosittelen erityisesti eitykkimiehille oman tietämyksen lisäämiseksi kirjaa, jota myydään hintaan 25 euroa vain Tykistömuseossa.

Olli Vuorio

GUMMERUS
KIINTEISTÖT OY

Elisenvaaran katastrofi

Erkki Rahkola - Carl-Fredrik Geust: Vaiettu Elisenvaaran pommitus – Evakkohelvetti 20. kesäkuuta 1944
ISBN 978-20-7637-6
Gummerus Jyväskylä
2008

Toisen maailmansodan aikana eri valtioiden ilmavoimat toteuttivat kaupunkikohteitten tuhoamisia surullisin seurauksin. Pahin lienee Dresdenin terroripommitus 14. - 15.2.1945, jolloin kuoli järkyttävä määrä siviili-ihmisiä. Bundeswehrin tutkijaryhmä evl E. Matthesin johdolla päätyi 248 000 kuolleeseen, joista voitiin varmasti tunnistaa noin 30 000. Tämä viime mainittu luku esiintyy useissa tietosanakirjoissa. Pommitukselle ei ole löytynyt oikein järjestäviä syytä, sillä Dresden ei ollut sotilaskohde. Vuonna 1945 kaupunki oli täynnä Schleesian siviilipakolaisia, joiden lukumäärää on mahdoton määrittellä. ”Pohjolan Pariisi” haluttiin tuhota ja sen britit tekivätkin.

Jotain samaa tuli mieleeni lukiessani Rahkolan ja Geustin kirjaa Elisenvaaran pommituksesta vuonna 1944. Erojakin on. Elisenvaara oli erittäin tärkeä risteysasema Laatokan Karjalassa. Se oli kuin hämähäkki verkon keskellä. Sitä kautta kulki junarata Sortavalaan, Savonlinnaan, Matkaselän kautta Joensuuhun ja toisaalta Imatralle, Hiitolan ja Hiitolan kautta Viipuriin. Hiitolasta erkani rata Käkisalmeen.

Nämä tosiasiat on syytä muistaa, samoin kuin se, että kaikki suuremmat sotilaskuljetukset ja valtaosa siviilikuljetuksista toteutettiin rautateitse vuonna 1944.

Elisenvaara oli junayhteyksien keskipiste. Se ei jäänyt huomaamatta talvisodankaan aikana, sillä Neuvostoilmoimukset, ”aikamme todelliset humanistit” kuten ulkoministeri Molotov sanoi, pommitti Elisenvaaraa 39 kertaa. Kohdetta puolusti yksi ilmatorjuntakonekiväärijoukkue ja jonkin aikaa yksi

ilmatorjuntapatteri. Pommituksissa kuoli 20 henkilöä.

Elisenvaara kuului luovutettavaan alueeseen ja kun jatkosota alkoi kesäkuussa 1941 puolestaan suomalaiset pommitivat Elisenvaaraa.

Alueen tultua vallatuksi palasi valtaosa Kurkijoen ja Räisälän asukkaista kotiseudulleen. Uskottiin oikeuden voittavan. Neuvostoliiton suurhyökkäys kesäkuussa 1944 murskasi nämä toiveet. Suomella oli Karjalan kannaksella äärimmäisen vaarallinen tilanne ja kiireesti ryhdyttiin tuomaan Itä-Karjalasta apujoukkoja Kannakselle nimenomaan Elisenvaaran kautta. Sieltä tuotiin 4., 6., 11. ja 17. divisioona sekä 20. Prikaati. Mikään pieni operaatio se ei ollut. Tarvittiin 168 junaa ja 2000 vaunua. Samanaikaisesti evakuoitiin siviiliväestöä. Kiireysluokassa sotilaskuljetukset olivat etusijalla. Ne saatiin toteutettua loppujen lopuksi yllättävän hyvin. Samaa ei voida sanoa siviilikuljetuksista.

Neuvostoilmoimukset alkoivat toimia ja liikenteen solmukohtia pommitettiin rankasti. Esimerkiksi Simolan pommituksessa 19.6.1944 kuoli siviili-ihmisiä 94. Oli vain ajan kysymys, milloin olisi Elisenvaaran vuoro. Se tulikin nopeasti, jo 20.6!

Tilanne oli valmiiksi traagilinen, sillä Elisenvaara ei ollut minkäänlaista ilmatorjuntaa.

Sama päivä 20.6., jolloin Viipuri menetettiin, oli myös kohdan päivä elisenvaarelaisille ja Itä-Kannakselta tulleille evakoille. Neuvostoliiton 58 Pommitusrykmentti valmistautui iskemään siten, että ensimmäinen aalto hyökkäsi klo 12.32, toinen aalto 12.38 ja kolmas aalto klo 12.44.

Ihmiset yllätettiin täysin. Pommituksissa kuoli 152 tunnistettua ja 30 tunnistamatonta ikäjakautuman ollessa 2 kuukautta – 69 vuotta, naisia, lapsia ja vanhuksia.

Rahkola ja Geust ovat haastatelleet eloonjääneitä heidän kokemuksistaan tässä katastrofissa. Ne ovat tyrmistyttävää luettavaa. Sanon näin, vaikka itse olen kokenut samanlaisia vuoden 1944 helmikuussa.

Varmasti on niin, että venäläislentäjät saivat tuhoamistehtävän - rautatieverkoston tuhoamisen - eikä heitä käsketty tappaa siviilejä, mutta näin siinä vain kävi.

Suomen sodanjohto käski tiukan sensuurin Elisenvaaran katastrofin suhteen. Siitä ei saanut mainita sanaakaan.

Evakot siirrettiin Keski-Suomeen, Pohjanmaalle ja myös Varsinais-Suomeen. Kokemuksista kehoitettiin vaikeutamaan. Näin tapahtui. Vasta 60 vuotta sodan jälkeen avauduttiin ja tehtiin jopa tv-ohjelma.

Rahkola ja Geust ovat tehneet hyvän kirjan karmeasta aiheesta. Geustilla on ollut mainio tilaisuus myös tutustua venäläisiin arkistoihin. Se on valaissut tilannetta toiselta puolen. Geust on myös tuonut esille sodankäynnin laajemmat puitteet. Teos sisältää tärkeää tietoa neuvostoilmoimuksista.

Tärkeintä on kuitenkin tuoda esille itse Elisenvaaran pommitus 20.6.1944, sen tapahtumat ja vielä elossa olevien rankat henkilökohtaiset kokemukset.

Suosittelen tätä erilaista sotakirjaa luettavaksi.

Tapio Skog

Ritarin tarina

Matti Parjanen: Marskin ritari Paavo Koli itseään käsenyt mies
Vammalan Kirjapaino Oy
Sastamala 2009
ISBN 978-951-44-7702-7

Luetuani kirjan jäin miettimään vastaako sisältö sen nimeä? Siinä kerrotaan kyllä Mannerheim-ristin ritarin Paavo Kolin, kurssini kadettiveljen, elämänkulku vaiheittain. Mutta niiden väliin ja sekaan on sijoitettu sosiologisia ym. katsauksia. Vanhan veteraanin mielestä ainakaan osa niistä ei liity mitenkään Paavo Koliin.

Aluksi kerrotaan Puna-armeijan vyöry Kiestingissä Kolhoosinmäelle ja kuinka pieni Suomi oli diktaattorien puristuksessa. Tämä sopii taustaksi ja tiedoksi sotaa kokemattomille lukijoille. Sitten alkaa kuvaus 21.5.1921 syntyneen Paavon lapsuudesta ja nuoruudesta. Paavon ja veli Jounin koulunkäynti ei ollut menestyksellinen. Paavo sai ylioppilastodistuksen ja –lakkinsa ilman kirjoituksia. Mukavaa luettavaa ovat nämä veljesten lapsuuden ja nuoruuden vuosien puuhastelut. Aikuisena Paavo ei kertonut niistä juuri mitään.

Talvisodan alkamisen 30.11.1939 jälkeen joulukuun lopulla veljekset Jouni 19- ja Paavo 18-vuotiaana pääsivät vapaaehtoisina pioneerikoulutukseen Korialle. Siellä Paavon tupakaverina oli Kalle Pää-talo. RUK:n kurssilla 47 veljekset olivat Korialla välirauhan aikana. Muiden ase-lajien oppilaat olivat Niinisalossa, allekirjoittanut koulupoikana muiden mukana. Res.vänrikeiksi kurssilaiset ylennettiin 6.12.1940.

Jatkosodan alku ”Rajan yli etukenos-sa” ja siihen liittyen saksalaisten osuus Raatteen tiellä on kerrottu asiantuntevasti. Sodan alkukuukausiin sijoittuvat Paavo Kolin kovimmat taistelut. Kirjassa keskitytään näihin tapahtumiin Vienan Karjalassa vuosina 1941-1942.

Kolin yksikkö oli Pioneeripataljoona 15. Hänet oli joukkueineen alistettu Turtolan rykmentille JR 53:lle. Pioneeri-en eteneminen kohti Muurmannin rataa

saksalaisten kanssa ja Kiestingin motti ovat elävää kerrontaa, johon liittyvät partisaanien tuhotyöt.

Motitusvaiheessa 20.8. - 2.9. Kolin joukkue oli JR 53:n tukena. Joukkue piti asemansa Kolhoositien itäpuolen taisteluissa. Se mahdollisti osaltaan JR 53:n irtautumisen Kapustajoen motista. Taistelut toivat vänrikki Koliille Marskin ristin. Kuudenkymmenen vuoden jälkeen Kolin silloiset alaiset ovat muistelleet elävästi johtajansa huimia vaiheita.

Välirauhan aikana alkanut mutta 4.6.1941 keskeytynyt kadettikurssi 26 aloitettiin uudelleen 1.7.1942 Santahaminassa. Kurssin vahvuus oli 494, joista uusia oli 288. Tämä oli suurin kurssi kautta aikojen. Joukossa olivat mm Paavo Koli ja allekirjoittanut. Kurssi oli niin suuri, että sen aikana ei oppinut tuntemaan muita kuin vain oman joukkueen kadetit. Kurssilla oli viisi Marskin ritaria, joukossa Paavo Koli. Hänet kuten muutkin ritarit opittiin tuntemaan ulkonäöltä. Kurssi oli hyvin sekalainen koostumukseltaan ja ikähaitarikin oli suuri, 19-vuotias nuorin ja vanhin 34-vuotias. Paavo oli pioneerijoukkueessa, jossa oli 36 kadettia. Paavo Koli ylennettiin kadettialikersantiksi tammikuussa 1943. Kirja antaa

mielestäni hieman väärän kuvan kadeteista. Siinä todetaan mm: ”Ravintolaelämä oli miesten rajua ryöppäämistä.” Ei se näin ollut. Alkoholia kyllä käytettiin, mutta jos sitä otti liikaa, niin seurauksena oli potkut kurssilta. Presidentin linnassa 4.6.1943 tapahtunutta ”nimitysjuhlaa” sanotaan pompöösiksi, siis mahtipontiseksi. Koimme nimitystilaisuuden kyllä juhlalliseksi mutta ei mahtipontiseksi. Erityisesti arvokkaan presidentti Rytin ja ryhdikkään marsalkka Mannerheimin kättele jäi elämän kokokohtana mieleen.

Vajaan vuoden kestäneen kurssin jälkeen Koli komennettiin ensin Pioneeripataljoona 11:een Aunukseen puoleksi vuodeksi, sitten Korialle Koulutuskeskukseen ja edelleen Maaselän taiteluihin kesä-elokuussa 1944. Jatkosodan päättyttyä Paavo Koli erosi palveluksesta 5.10.1945. Epävarmojen tulevaisuusnäky-mien takia kurssin 372 kadetista

siirtyi siviiliin 162.

”Neljätoista ritaria Päämajan pihassa” 15.9.1942 kuvassa olevasta Paavosta kerrotaan asianmukaisesti. Mutta muiden ritareiden tosin mielenkiintoiset vaiheet eivät liity Koliin. Seuraavassa luvussa vähän pitkävetisesti tuodaan esiin eräänlainen Kolin henkinen kypsyminen uran vaihtoon. Heinäkuun lopulla 1944 käyty Kokkarin taistelu ja Juuso Häikiön osuus Kolin vaiheisiin on kerrottu elävästi. ”Pojat pääsevät vihdoon kotiin” on koskettavasti kuvailtu. Sotien jälkeinen aika on kuvattu varsin hyvin kaikkine koettelemuksineen.”

Kirjan teksti on sujuvaa sanankäyttöä niin kuin akateemiselta kirjoittajalta voikin odottaa. Kuvia on sopivasti. Yksi ainoa pieni karttakuva on riittämätön. Runsaasta haastateltujen joukosta puuttuvat Kolin kadettiverit N. Kulve ja V. Lehtosalo. Muutamista kirjoittajan esittämistä mielipiteistä, kuten ”hävitty sota” ja eräistä muista veteraani on aivan eri mieltä. Joka tapauksessa kirja tuo positii-visella tavalla esiin Paavo Kolin elämän alkuvaiheet. Kannattaa lukea.

Olli Vuorio

Etyk ui Kekkosen katiskaan

Markku Reimaa: Kekkosen katiska - Suomen toiminta Etykissä 1968-1989
Edita, Helsinki 2008
ISBN 978-37-5162-3

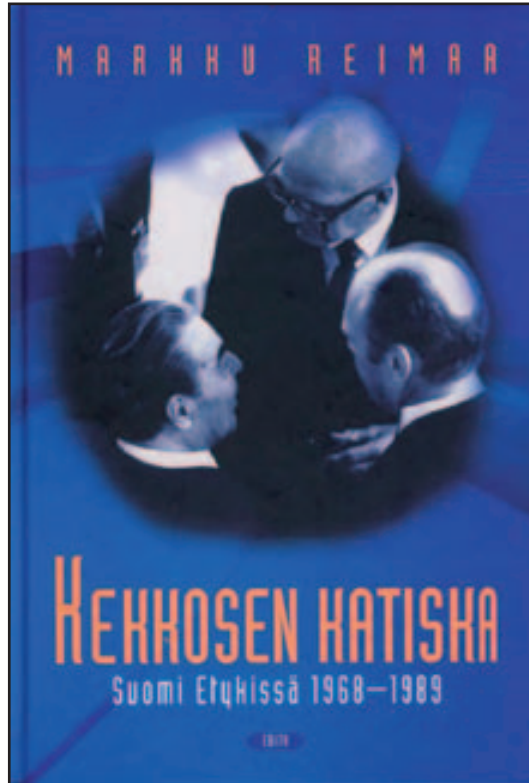
Euroopan tilanne oli kireä Tshekkoslovakian miehityksen jälkeen syksyllä 1968. Toisaalta oli vaikuttamassa sotilasliittojaan johtaneiden suurvaltojen Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton pyrkimys päästä sopimukseen monista keskinäisistä kiistoista. Amerikkalaiset tarvitsivat Neuvostoliiton myötävaikutusta päästäkseen irti Vietnamin sodasta, ja Neuvostoliitossa koettiin kilpavarustelu raskaaksi taakaksi maan taloudelle.

Varsovan liitto teki maaliskuussa 1969 ehdotuksen Euroopan turvallisuuskonferenssin järjestämiseksi. Kyseessä ei ollut ensimmäinen kerta, kun Neuvostoliitto pyrki aloitteillaan vakiinnuttaman toisen maailmansodan tuloksena syntyneet rajat ja vaikutuspiirinsä. Lännen taholta näihin ehdotuksiin oli suhtauduttu torjuvasti.

Suomen poliittinen johto päätti vastata kutsuun periaatteensa myöntävästi mutta hahmotteli samalla omaa aloitetta, jossa tarjouduttiin kokouksen isännäksi, jos kaikki asianosaiset valtiot osallistuisivat, mukaan luettuna Yhdysvallat ja Kanada. Muistion asiasta kirjoitti ulkoasiainministeriön osastopäällikkö Risto Hyvärinen ja sai nopeasti presidentti Kekkosen hyväksynnän.

Alun perin Suomen aloite oli tarkoitettu keinoksi torjua ajankohtaisia Suomeen kohdistuneita paineita, muun muassa Itä-Saksan tunnustamisvaatimusta, mutta pian ilmeni, että Suomen konferenssi-isännöisyys saikin hyvin myönteisen vastaanoton. Kannatti käyttää tilaisuus hyväksi.

Markku Reimaan kirjassa kuvataan varsin yksityiskohtaisesti tuota monivaiheista ja vaivalloistakin neuvottelu-

prosessia, joka lopulta tuotti Helsinkiin päätöskokouksen kesällä 1975. Jo melko varhain Euroopan turvallisuuskonferenssin nimeen sisällytettiin myös sana ”yhteistyö”, kuten käytetty Etyk-lyhennekin kertoo.

Juuri valmistuneella Finlandia-talolla pidetty konferenssin päätöstilaisuus ja loppuasiakirjan allekirjoitus oli juhlallinen tapahtuma, joka ensi kertaa toi koolle 35 osanottajamaan poliittiset johtajat. Se oli myös Urho Kekkosen presidenttikauden kohokohta, mitä kuvastaa myös Kari Suomalaisen pilapiirros, jossa valtionpäämiehet avustajineen kävelevät verkkoaidan portista kohti Finlandia-taloa. Ulkoministeri Henry Kissinger kysyy naapuriltaan: ”Oletko kuullut, että ne kutsuvat tuota Kekkosen katiskaksi?”

Etyk-prosessin alkuvaiheita ja Helsingin kokousta on kuvattu monissa muissakin yhteyksissä, joten asiaan perehtyneille Reimaan kirjan paras anti löytyykin jatkotoimien käsittelystä. Hän oli mukana useissa seurantakokouksissa ja niiden taustaneuvotteluissa, mikä takaa asioiden hallinnan.

Kohta kesän 1975 jälkeen suurvaltasuhteiden liennytysvaihe lopahti ja

ajauduttiin lähes vuosikymmen mittaiseen ”uuteen kylmään sotaan”. Poliittinen kireys luonnollisesti vaikeutti Etyk-prosessin jatkoa. Seurantakokoukset Belgradissa ja Madridissa venyivät ja tuottivat laihoja tuloksia.

Käänte tapahtui 1980-luvun puolivälissä, kun Neuvostoliiton johtoon nousi Mihail Gorbatšov, joka sopi presidentti Reaganin kanssa aseidenriisuntaneuvottelujen jatkamisesta. Jälleen toistui jo aikaisemmin todettu kaava: Etyk-prosessi kukoisti tai kuihtui suurvaltojen suhteiden kehityksen myötä. Niiden johtajat sopivat ensin keskenään tärkeistä linjauksista ja painostivat sitten liittolaisiaan suostumaan kompromisseihin.

Usein tarvittiin kuitenkin välittäjiksi puolueettomia maita, jolloin Suomella oli kysyntää. Toisaalta Suomen kannalta oli tärkeää päästä mukaan puolueettomien ja sitoutumattomien eli ns. N+N-maiden ryhmään, joka alkoi voimistua Etykin myötä. Siinä ydinjoukon muodostivat Sveitsi, Itävalta, Ruotsi ja Suomi.

Etykin asialista muuttui tuntuvasti kylmän sodan loppupuolella. Kiistat ihmisoikeuksista lievenivät ja sotilaallisella alalla nousivat luottamusta ja turvallisuutta lisäävät ns. LTL-toimet keskeiseen asemaan. Tähän liittyi Tukholman kokouksesta 1984-1985 alkanut Etykin aseidenriisuntaneuvottelujen sarja. Juuri näiden kylmän sodan päätösvaiheen tapahtumien kuvauksessa Markku Reimaan kirja on parhaimmillaan.

Pekka Visuri

Sotaa Sallassa

Pentti Airio: Ragnar Nordström ja talvisota
Raidev Oy 2008
Sivuja 128, kuvia, karttoja

Pentti Airio: Sallan suunnan taistelut 1939-1940

MPKK:n sotahistorian laitoksen julkaisuja 2009
Sivuja 64, kuvia, karttoja

Prikaatikenraali Pentti Airio on tuttu väitöskirjastaan jalkaväenkenraali Yrjö Keinosesta, joka vaikutti puolustusvoimain komentajana 1960-luvulla. Kirja sai vastaan- sa melkoisen vastahyökkäyksen kenraalin omaisten taholta. Nyt esiteltävät kirjat liittyvät toisiinsa nimenomaan sotatapahtumien osalta.

Jääkärieverstiluutnantti Ragnar Nordströmistä kirjoittama teos on sotilaan kirjoittama teos sotilaasta. Nimitys elämäkerta on ehkä liian vaativalle teokselle, sillä Airio keskittyy liki täysin Nordströmin toimintaan talvisodan aikana Pohjois-Suomessa, lähinnä eräänlaisena suomalaisten vähäisten joukkojen ”takapiruna” – tämä positiivisessa mielessä sanottuna.

Nordström käytti Airion mukaan kaiken vaikutusvaltansa hänelle rakkaan Lapin puolustuksen tehostamiseen puna-armeijan hyökättyä sinne. Puolustusministeri Juho Niukkanen antoi Nordströmille valtakirjan toimia valtion edustajana salaisissa sotilasasioissa Pohjois-Suomessa. Hän ryhtyi heti toimeen.

Airio tarkastelee muutaman sivun verran Ruotsin vapaaehtoistoiminnan käynnistymistä todeten mm., että ”Ruotsin hallitus pelkäsi Neuvostoliiton reaktiota, siksi sen suhtautuminen oli ylivarovaista”. Hallitus kuitenkin antoi luvan perustaa vapaaehtoisjoukon – 7.500 miehen vahvuisen prikaatin – johon kuului 5.000 asevelvollista ja 200 kantahenkilökuntaan kuuluvaa. Vahvuus nostettiin helmikuussa jo 12.000 mieheen ja 540 kantahenkilöön. Prikaati otti rintamavastuun Lapissa helmikuun lopulla

1940.

Nordström hankki suhteillaan suomalaisille aseita naapurimaasta tavaten muiden muassa Ruotsin armeijan yleisesikunnan päällikön Axel Rappen. Suomeen (Lappiin) saatiin välttämättömiä panssaritorjuntatykkeitä, mutta kun Päämaja puuttui kauppaan vaatien aseiden – 8 kpl 37 K 36 kanuunoiden jakamista toisin kuin Nordström oli suunnitellut – tämä suuttui, suorastaan ”hurjistui” päätöksestä. Se tehoi, ja tykit jäivät Lappiin.

Airio on kirjoittanut elämäkertaan myös yleiskuvauksen taisteluvaiheista Sallan ja Savukosken suunnilla. Sodan lopulla rintamavastuussa ollut SFK – Svenska Frivilligkåren – on jäänyt melkein maininnan varaan. Tärkeätä on, että kirjassa selvitetään isänmaanystävän jääkärieverstiluutnantti Ragnar Nordströmin uhrattuva työ Lapin alueen puolustuksen tehostamiseksi siinä vaiheessa, kun kaikki näytti olevan romahtamaisillaan.

Poliittisesti Ragnar Nordström oli oikealla ja hän vastusti kiivaasti kommunismia. Hän osallistui aktiivisesti Aunuksen ja Vianan retkiin 1919 ja 1922, oli mukana lapuanliikkeessä sekä piti yhteyttä neuvostoemigrantteihin. Lapuanliikkeen Nordström jätti sen saadessa laittomuuden piirteitä, mutta tuki liikkeen

perillisen eli IKL:n toimintaa. Nordström oli myös taitava liikemies perustaan oman rahtausalan yrityksen Loviisaan laajentaen toimintansa kalanjalostusalalle. Ennen talvisotaa Ragnar Nordströmin laivasto käsitti 12 rahtialusta, jotka purjehtivat maailman merillä.

Airion toinen teos sotatoimista Sallan ja Savukoskea alueella talvisodassa on osittain kopiota yllä esitellystä teoksesta sotatoimien osalta. Mutta tämänkaltaiset pienehköt, mutta lähteisiin perustuvat ”taistelukertomukset” ovat asianharrastajille oivaa luettavaa: ne antavat helppolukuisen yleiskuvan siitä, mitä Lapissa tapahtui ko. aikana. Luin itse mielenkiinnolla Airion käsityksen, millainen Lappi on operaatioalueena ennen ja nyt sotilaan näkökulmasta. Katso on vain kaksi ja puoli sivua pitkä, mutta selvää tekstiä.

Airio on jakanut kirjasensa kymmenen lukuun ja lisännyt taistelukuvausten perään kolmen Sallan suunnan taistelujen menestykseen vaikuttaneen upseerin – everstiluutnanttien Vilho Arvid Roinisen ja Armas Josef Perksalon sekä majuri Hugo Einar Suorannan – lyhyet elämäkerrat. Menestyksestä huolimatta nämä upseerit jäivät sodan jälkeen ilman vaikkanssa puolustusvoimiemme piirissä.

Lopputarkastelussaan Airio antaa tunnustuksensa Sallan taistelijoille, mutta hiukan ihmettelee, miksi Sallan suunnan taistelut talvisodassa eivät ole saaneet niille kuuluvaa arvostusta, vaikka niiden ansiosta suljettiin tie puna-armeijan divisioonilta Ruotsin rajalle. Ne olivat myös esikuvina myöhemmälle suomalaiselle taktiikalle alueellisessa puolustuksessa. Ehkä ne saavat tämänkin kirjasen ansiosta arvostusta eivätkä enää ole tuntematonta sotaa.

Kyllä sallalaiset tuntevat sotahistoriansa hyvin. Sen olen itse todennut osallistuessani muutamaan sotahistorian seminaariin Sallassa 1990-luvulla. Jopa minua ”kirjaviisasta” on oikaistukin joissakin tapauksissa, kun muistitieto ja asiakirjat törmäsivät.

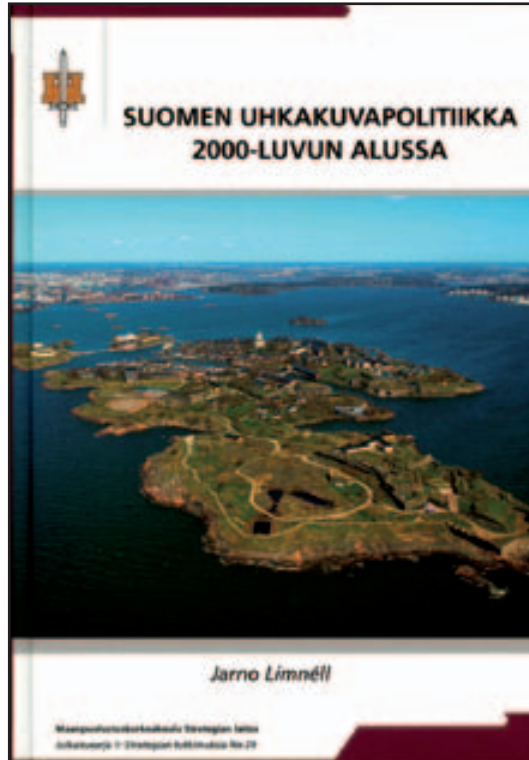
Anssi Vuorenmaa

Suomen luodut vai todelliset uhkat?

Jarno Linnéll:
Suomen uhkakuva-
politiikka 2000-luvun
alussa
 Edita Prima Oy 2009
 464 sivua
 ISBN 978-951-25-2036-7

Kapteeni, VTM Jarno Linnéll on tuoreessa väitöstudiumuksessaan kunnianhimoisesti lähestynyt Suomen 2000-luvun alun julkisten uhkakuvien rakentamista. Linnéll määrittää väitöksensä kautta mielenkiintoisella tavalla käytännössä ei pelkästään strategian sotatieteiden alan vaan laajemminkin sotatieteisen tutkimuksen identiteettiä painottaen sitä, etteivät sotatieteet voi nyky maailmassa rajoittua pelkästään sotilaallisiin ilmiöihin, vaan turvallisuutta ja tulevaisuutta on kyettävä tarkastelemaan laaja-alaisesti. Näyttäisikin siltä, kuten kapteeni Linnéllin oma esimerkkikin konkretisoi, että sotiluus on syvässä muutoksen ja kehittymisen tilassa osana inhimillisen kokonaisturvallisuusajattelun etenemistä ajassamme.

Tutkimuksensa pääongelmaksi Linnéll asetti kysymyksen siitä, miten Suomen uhkakuvat rakennetaan 2000-luvun alussa ja mikä on niiden vastaavuus ulkoisten toimijoiden ja suomalaisten uhkakuviin ja -käsitteisiin. Tulisiko siis Suomessa pyrkiä täyteen ulkoiseen vastaavuuteen esimerkiksi suhteessa EU:n turvallisuusstrategioihin? Linnéllinkin mukaan ei välttämättä. Ulkoisten (avain) toimijoiden turvallisuuspoliittista vaikutusta arvioidessaan Linnéll keskittyy YK:iin, Yhdysvaltoihin, Natoon, EU:iin ja Venäjään. Useat meistä saattavat olettaa, että länsimaistumisemme edetessä eurooppalainen ”ryhmäpaine” olisi samaistanut tutkimuksen keskiössä olleen vuoden 2004 turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon ja EU:n vuoden 2003 turvallisuusstrategian uhkakuvat. Tämäntyyppinen oletuksemme ei saa tukea Linnéllin tutkimuksesta. Toisaalta tukea eivät saa myöskään ne oletukset,

joiden mukaan tutkittu selonteko olisi ollut uhkakuviltaan täysin yhtenevä esimerkiksi yhdysvaltalaisen, Naton tai YK:n uhkakuvamääritelmien kanssa.

Tutkimuksessaan Linnéll osoittaa avoimesti ja perustellusti, miten sotilaalliset uhkakuvamme rakennettiin vuoden 2004 selonteossa yhdensuuntaiseksi venäläisen turvallisuusymmärryksen kanssa. Historiamme koettelemukset ja maantieteemme muistaminen ovat ainakin toistaiseksi tukeneet tällaisen erityisymmärryksemme säilymistä yhteiskunnassamme. On nimittäin syytä muistaa, että virallisessa venäläisessä tulkinnassa sotilaallisen voiman merkitys muun muassa kansainvälisille suhteille on huomattava, ellei jopa kasvava. Toisaalta on syytä muistaa, että venäläisenkään asevoiman suorituskyky ei mihinkään vähene, oli valtionjohtomme näkemys tai kansalaismielipiteemme ne tiedostava tai ei. Toki voidaan olettaa, ja ottaa niin kutsutusti annettuna, että nykyinen yhteiskunnallinen vakaus ja demokratisoitumiskehitys jatkuvat itäisessä naapurissamme kuten läntiset naapurimme näyttävät päättävän. Toisaalta ainakin toistaiseksi suomalaisessa uhkaymmärryksessä on otettu huomioon

sellaiset epätodennäköiset, mutta edelleen mahdolliset tulevaisuuden kehityskulut, joissa Venäjällä valta vaihtuu päätyen laajempaan epävakautta aikaansaavien ryhmittymien käsiin. Toisaalta juuri tämän kehityskulun estämiseksi Venäjää ja venäläisiä pyritään saamaan mukaan globaaliin monialayhteistoimintaan.

Varsin perustellusti voidaan kysyä, mistä johtui se, että 1980-luvulta alkaen kansallisenkin uhkaymmärryksemme on alkanut laajeta sotilaallisista uhkista ei-sotilaallisiin uhkiin. Olisiko niin, että poliittikkomme olisivat tulleet aikaisempaa enemmän tietoisiksi Neuvostoliiton ja Venäjän alueella olevista ei-sotilaallisista uhkalähteistä esimerkiksi ydinvoimaloihin, ympäristösaasteineen sekä muine merkittävine ongelmapesäkkeineen. Linnéllin tutkimuksen mukaan vuoden 2004 selonteossa myös ei-sotilaalliset uhkakuvat yhdistettiin (yllättäen vain) Venäjään. Toisin sanoen maailma, tämä maapallomme, latistui Venäjäksi, mikä oli yliyksinkertaistettu tulkinta (globaalista) todellisuudestamme.

Väitän, että 1980-luvulta alkanut uhkatietoisuutemme syveneminen ja laajeneminen on tapahtunut osin myös kansalaistemme, sisältäen täten tutkijoidenkin ja Linnéllin tutkimuksesta poissuljetun median, aktiivisuuden ansiosta. Yrittäessäni ymmärtää kansalaista, siis itseäni, tulee uhkaymmärrykseni rakentumista miettiessäni eittämättä mieleen selontekojemme sijasta erilaiset matkani, sekä fyysisesti toteutetut että Internetissäkin ”kuljetut”, tässä globaalissa todellisuudessamme. Näillä matkoillaan moni meistä, niin nuoremmista sukupolvista kuin vanhempien sukupolvienkin valvutuneimmista, on havahtunut omin silmin ja havainnoin siitä, että tässä maailmassa uhkalähteitä on valitettavan paljon ja yllättävän monessa muodossa. Tulisikin siis edelleen maltaa kysyä, miten demokratioidemme ylin päättäjä, kansalainen, mieltää selontekojemme uhkaymmärryksen vastaavuuden, ei

välttämättä ensisijaisesti ulkoisiin avain-toimijoidemme selontekoihin, vaan enemminkin suhteessa omiin globaalia todellisuudestamme kumpuaviin johtopäätöksiinsä.

Se mikä meitä suomalaisia, tai ketä hyvänsä, uhkaa, ei ole siis vain edustuksellisten poliittikkojemme politikoinnin varaan jätettävissä oleva asia, kuten myös Linnéll tutkimuksessaan toteaa. Kapteeni, VTM Jarno Linnéllin väitöksen erityinen ansio onkin se, että se tekee taannoinen selontekoprosessin näkyväksi kaikkien kansalaisten julkisesti tarkasteltavaksi. Jokainen siis tehköön myös omia johtopäätöksiään siitä, miten etujemme mukaista on vuoden 2004 selonteossa käytännöllistynyt kahtiajakaisuus ulkoasiainministeriön valmistelemaan I osaan ja puolustusministeriön yhdessä Pääesikunnan kanssa valmistelemaan II osaan sisäasiainministeriön yrittäessä vaikuttaa perinteisiin selontekorakenteisiin omalla sisäisen turvallisuuden ohjelmallaan. Edelleen on syytä miettiä sellaisia mahdollisuuksien mukaan tutkimusperustaisiakin kokonaisturvallisuuden käsitteellisiä lähtökohtia, jotka tarjoaisivat

perusteltuja vaihtoehtoja virkamiesten ”klubiaskin kanteen” piirtämille hahmoiteluille. Oletuksena sopii pitää sitä, että poliittisten subjektiivisten mielipiteiden tukena olisi hiljalleen syytä hyödyntää yhä enemmän kertyvää tutkimustakin, myös sotilaiden tekemää.

Meidän kaikkien tulisi lukea Linnéllimme ja ymmärtää, miten turvattava kohteemme ei ole pelkästään Suomi ja suomalaiset. Nimittäin jo nykyisetkin puolustusvoimien tehtävät vaativat meitä hahmottamaan turvattavan kohteemme huomattavan paljon laajemmin. Meidän tulee turvallisuusalan toimijoina, mukaan luettuna sotilaat, oivaltaa, että turvallisuusuhat ovat sekä sotilaallisia että ei-sotilaallisia. Tästä seuraa se, että kokonaisuuhkia torjutaan paljon monipuolisemmin kuin vain sotilaallisin keinoin, mutta edelleen myös sotilaiden osaamista hyödyntäen.

Toisaalta on syytä varoa, ettemme kansallisesti hairahdu passiivisesti kopiaimaan EU:n turvallisuusstrategioita omiksi kokonaisturvallisuusstrategioiksemme. On nimittäin hämmästeltyä, ettei vuoden 2003 EU:n turvallisuusstra-

tegiassa (ainakaan tutkijan mukaan) käsitelty ympäristöturvallisuutta toisin kuin vuoden 2004 suomalaisessa selonteossa, jossa se nostettiin turvallisuuspolitiikan piiriin, vaikkakin vain valitettavan epäkonkreettisina luetteloina. Näyttäisikin siltä, että nyt Kööpenhaminan ilmastokokouksen jälkimmäisissä luetteloidut ”saippuapalat” tulisi käytännössä hahmottaa, jotta saisimme niistä oikein porukalla kunnon kopin. Ja siitäkin huolimatta oli tai ”periaatteessa ei” meillä ”kopin ottoon” ja turvallisuutemme takaamiseen varaa. On nimittäin niin, ettei paikallinen turvallisuus voi rakentua globaalin turvattomuuden keskellä ja pään ”pensaaseen” työntäminen ei tuota aitoa turvallisuutta. Näin ollen kysymys siitä mikä Suomea ja suomalaisia todella uhkaa on kokonaisvaltaista lähestymistapaa vaativa ja kompleksisten, osin inhimillisten, systeemien hallintaa edellyttävä taitolaji, jonka oppimisessa olemme vasta aloittelijoita.

Juha Mäkinen

Kunnianosoitus veteraanisukupolvelle

Mannerheim-ristin ritareiden hautaustomerkit

Otsikossa mainitusta 230-sivuisesta kirjasta oli Kylkiraudassa nro 1/2009 artikkeli, jossa kerrottiin teoksen olevan loppunumynty.

Kirjan ensimmäinen 1200 kappaleen painos todella myytiin vilkkaan kysynnän tuloksena loppuun. Sotainvalidi- ja veteraanityölle puhdas tuotto oli 36 000 euroa. Tekijä on nyt teettänyt kirjasta 1000 kappaleen suuruisen uuden painoksen. Se ilmestyi marraskuussa talvisodan syttymisen muistopäivän alla ja myös sopivasti pukin konttiin lahjaksi.

Kirjoja on saatavissa tekijältä Heikki Lehtoselta 30 euron hintaan (+ mahdolliset lähetys-

kulut). Kirjasta kiinnostuneet saavat häneen yhteyden joko puhelimitse 040 562 7607 tai sähköpostitse heikki_lehtonen@hotmail.com. Kirjan hinta maksetaan Sotainvalidien Veljesliiton tilille ja lähetyskulut tekijälle.

Kirjan myynnin tuotosta kanavoidaan jälleen 80 % koteissaan asuvien sotainvalidien apuhenkilöiden palkkoihin ja 20 % M-ristin ritarien säätiön veteraanityöhön. Lisätuottotavoitteena on nyt 30.000 euroa.

Olli Vuorio

Suomen Joutsenen vieraskirjan kertomaa

Visa Auvinen: Vierailijoita Suomen Joutsenella.

Koululaivan vieraskirja kuvin ja taustoin kerrottuna

Suomen Joutsenen Valtameripurjehtijain perineyhdistys ry
Newprint Oy, Raisio
2009

Sidottu, 111 sivua
ISBN 978-952-67235-0-1

Laivastomme koululaivaksi ostettiin vuonna 1930 Saksasta Oldenburg niminen täystakiloitu kolmimastoinen purjelaiva. Tarpeelliset muutostyöt Uudessakaupungissa olivat vuoden 1931 lokakuun lopussa niin valmiita, että alus vihittiin uuteen tehtävänsä 1.11.1931. Nimeksi tuli ”Suomen Joutsen” 1500-luvun puolivälissä käydyissä meritaisteluissa kunnostautuneen Finska Svan-nimisen aluksen mukaan. Tilaisuudessa Uudenkaupungin Lotat ja Suojeluskunta lahjoittivat alukselle nahkakantisen vieraskirjan. Sen kanteen oli tosin painettu nimeksi ”Suomen Koululaiva”, koska lahjoittajat eivät tienneet tulevaa nimeä ajoissa.

Ensimmäiset merkinnät vieraskirjaan tehtiin vihkiäistilaisuudessa. Vieraskirja oli sen jälkeen käytössä kaikilla laivan 1930-luvulla tekemillä kahdeksalla valtameripurjehduksella ja niiden päätyttyä kotivesillä aina 1950-luvun loppuun. Vieraskirja jäi laivastoaseman esikuntaan, kun Joutsen vuoden 1960 tammikuussa hinattiin Upinniemestä Turkuun valmistautumaan toimimaan kauppalaivastomme merimiesten ammattikouluna. Kirja päättyi aikanaan Merivoimien esikuntaan ja merivoimat luovutti sen vuoden 2008 alussa maamme laivastomuseonakin toimivan Merikeskus Forum Marinumin säilytettäväksi.

Vieraskirja on ainutlaatuinen museoesine, jota ei lainata ja käsitelläänkin käsineet kädessä. Kirjan sisältö korkealuokkaisine piirroksineen ja mielenkiintoisine nimikirjoituksineen on arvokasta

kulttuurihistoriaamme. Niinpä Suomen Joutsenen Valtameripurjehtijain perineyhdistys päätti tuoda sen kaikkien saataville julkaisemalla siitä kuvin ja taustoin kerrotun teoksen. Sen julkaisu ajoitettiin yhdistyksen kymmenvuotisjuhlavuoden tapahtumiin.

Vireän yhdistyksen neljännenkin kirjan on tehnyt yhdistyksen puheenjohtaja ye-komentaja Visa Auvinen. Hän on poiminut vieraskirjasta kiinnostavia sivuja tai otoksia ja lisännyt niihin tietoja nimikirjoituksensa ja tervehdyksensä kirjaan merkinneistä. Lukuisat valokuvat ja piirroksot laajentavat kuvaa vierailutapahtumista aluksella. Jokainen Joutsenen valtameripurjehdus on käsitelty omana lukunaan. Karttapiirros kunkin matkan vaiheista helpottaa lukijaa hahmottamaan tapahtumia. Omina lukuinaan ovat aika viimeisestä purjehduksesta sotien alkamiseen ja sotien jälkeinen aika aluksen luovuttamiseen vuonna 1960.

Vieraskirjaan ovat nimensä kirjoittaneet useat presidentit, ministerit, diplomaatit ja monet muut. Värikkäimpiin varmasti kuuluu Italian kruununprinssi Umberto di Savoija, Piemonten prinssi, joka kävi aluksella vuonna 1934. Kirjan teksti kertoo, että hänestä tuli Italian kuningas Umberto II toukokuun alussa vuonna 1946, mutta jo kesäkuun puolessa välissä hän joutui siirtymään syrjään, kun Italia julistettiin kansanäänestyksen jälkeen tasavallaksi.

Varsin omalaatuinen vierailu tapahtui eteläisellä Atlantilla sijaitsevan Tristan da Cunhan edustalla. Ankkurissa olleelle

alukselle saapunut saaren delegaatio löi siirtokuntansa virallisen leiman vieraskirjan sivulle ja viereen paikallinen kappalainen yhdessä viranomaisten kanssa kirjoitti tervehdyksensä ja nimensä.

Suomalaisia arvohenkilöitäkin kävi aluksella. Heistä kirjaan on kuvien kera poimittu 1930-luvulla aluksella vierailleet presidentit P.E. Svinhufvud ja Kyösti Kallio sekä sotamarsalkka Mannerheim. Löytyy kirjasta vuoden 1934 Miss Euroopan Ester Toivosenkin nimi aluksen vieraillessa Brittein saarilla vuonna 1935. Sotien

aikana kirjaan ei tehty merkintöjä, mutta 1940-luvun lopulta alkaen kirjaan taas kertyi monien arvovieraiden nimiä. Muun muassa puolustusvoimain komentaja Aarne Sihvo kävi aluksella useasti. Viimeiseksi kirjaan kirjoittivat nimensä komentajat Gösta Fabritius ja Paavo Juntunen laivastoaseman päällikön vaihtotilaisuudessa 10.3.1961, molemmat Joutsenen veteraaneja.

Vieraskirjassa on myös monia piirroksia. Merimaalarina tunnetun Adolf Bockin kokosivun väripiirros Suomen Joutsenesta täysissä purjeissa ilmeisesti heti vihkimisjuhlan jälkeen on mustavalkoisenaakin komea. Aarno Karimon piirros alussa mainitusta Finska Svan-aluksesta taistelussa syntyi hänen matkattessaan Joutsenella Marokosta Suomeen vuonna 1935. Kolmannen kokosivun piirroksen teki vuonna 1948 Mauno Porrasvaara Joutsenesta revontulien alla.

Kirjan on taittanut sotilasjulkaisusta tunnettu taittaja, ye-komentaja Kari Merilä. Hän on saanut joidenkin kuvien heikohkosta tasosta huolimatta aikaan tasapainoisen kokonaisuuden. Kadettiveljet ovat yhdessä tehneet helppolukuisen ja mielenkiintoisen kirjan, joka on samalla mittava kulttuurihistoriallinen teko.

Kirjaa saa Yhdistykseltä visa.auvinen@luukku.com ja Jukka Pajalalta jukka.k.pajala@kolumbus.fi. Hinta on 22 euroa + postikulut.

Jukka K Pajala

Mitä Kadettikunnan jäsenyys tarjoaa sinulle jäsenmaksusi vastineeksi?

Kadettikunta tarjoaa kaikille jäsenilleen toimivan maanpuolustusaatteellisen veljesverkoston ja -yhteisön, jossa huolehditaan jokaisesta kadettiveljestä ja -sisaresta aina viimeiseen iltahuutoon asti.

1) Kadettina

- kadettiaikana olet vapautettu jäsenmaksusta
- Kadettikunta antaa toiminnallista tukea kadeteille Kadettitoverikunnan kautta
- sinä saat veloituksen Kylkirauta-lehden, joka ilmestyy 4 kertaa vuodessa
- sinulla on oikeus osallistua Kadettikunnan ja kadettiipiirien järjestämiin tilaisuuksiin
- sinä saat erilaisia Kadettikunnan kirjallisia ja multimediatuotteita opintojesi tueksi

2) Upseeriksi valmistumisen yhteydessä

- Kadettikunta ja Upseeriliitto luovuttavat sinulle upseerin tutkintomerkin ja Kadettiupseerimatrikkelin 1920-2010
- paikallinen kadettiipiiri luovuttaa sinulle Suomen pöytälipun kadettiipiiriin järjestämissä vastaanottotilaisuudessa

3) Aktiivipalveluksessa tai evp-upseerina

- sinun jäsenmaksusi on vain 25 euroa, josta palautuu toimintatukea paikalliselle kadettiipiirille 10 euroa
- sinulla on oikeus käyttää Kadettikunnan jäsenmerkkiä (upseerin tutkinnon pienoismerkki) siviilipuvussa
- sinä saat Kylkirauta-lehden, joka ilmestyy 4 kertaa vuodessa
- sinä voit käyttää Kadettikunnan kotisivuja kadettikurssin yhteydenpitoon ja tiedottamiseen
- sinä voit seurata mediassa käytävää maanpuolustuksen ja turvallisuuspolitiikan keskustelua Kadettikunnan uutisikkunan välityksellä
- sinulla on oikeus käyttää Kadettikunnan multimediatuotteita; Turvallisuuspolitiikan tietopankki, Veteraanien perintö - Itsenäinen Isänmaa, Suomi kylmässä sodassa, Suomi muuttuvassa maailmassa (valmistuu 2011)
- sinulla on oikeus osallistua Kadettikunnan ja kadettiipiirien järjestämiin erilaisiin tilaisuuksiin, joita ovat mm. turvallisuuspolitiikan, johtamisen ja arvoseminaarit
- sinulla ja perheelläsi on oikeus osallistua kadettiipiirien retkille ja tutustumiskäynneille
- sinulla on oikeus osallistua Kaaderigolf-tapahtumaan
- sinulla on oikeus osallistua Kaaderilaulajien kuorotoimintaan

4) Lisäksi

- sinä voit saada maksutonta Laki- ja tukipalvelu Seniorin puhelinneuvontaa erilaisissa perintöoikeuteen liittyvissä asioissa
- sinulla on oikeus käyttää Kadettikunnan jäsenmerkkiä kuolinilmoituksessa
- sinulla on oikeus käyttää Kadettikunnan jäsenmerkkiä hautakivitunnukseksi
- sinulla on mahdollisuus hautaus- ja perheavustukseen

Sinun Kadettikuntasi on maanpuolustusaatteellisena järjestönä ja arvoyhteisönä mukana Tammenlehvän Perinneliiton veteraanityössä ja Maanpuolustuskoulutusyh-

distyksen vapaaehtoisessa maanpuolustustoiminnassa.

Sinun Kadettikuntasi on kadettiupseereita edustavana järjestönä Upseerijärjestöjen yhteistoimintaelimen (YTE) jäsen, jossa ovat edustettuina myös Upseeriliitto, Suomen Reserviupseeriliitto ja Jääkärisäätiö.

Sinun Kadettikuntasi tekee turvallisuuspolitiikkaa osaavana järjestönä maanpuolustustahtoon vaikuttavaa yhteistoimintaa Opetushallituksen ja Historian- ja Yhteiskuntaopin Opettajien liiton sekä paikallisten kouluviranomaisten kanssa turvallisuuspoliittisen tiedouden välittämiseksi koulunuorisolle.

Edellä on mainittuna vain joitakin tärkeimpiä seikkoja, joiden takia Sinun kannattaa olla Kadettikunnan jäsen. Tärkeimpänä on varmaankin se, että Sinulla on mahdollisuus opiskella upseeriksi ja valmistuttuasi Sinulla on töitä ja voit palvella kadettiupseerina niin kotimaan- kuin ulkomaanpalvelustehtävissä tukenasi maanpuolustustahtoinen Suomen kansa.

Kunnia kestävän palkka – Constantem Decorat Honor

Juha Tammikivi

juha.tammikivi@kadettikunta.fi

Kadettikuntaa voi tukea lahjoituksin ja jälkisäädöksin

Kadettikunta on yli 85-vuotisen historiansa aikana kehittynyt I. kadettikurssin 56 upseerin yhdistyksestä lähes 5000 jäsenen järjestöksi. Tie ei aina ole ollut helppo; aatetta ja uskoa on koeteltu eikä talouskaan ole aina ongelmitta hoitunut. Viime vuosien mittavat, ensisijassa koulumaailmaan suunnatut hankkeet ovat nostaneet Kadettikunnan entistä näkyvämpään ja arvostetumpaan asemaan turvallisuuspolitiikan puolestapuhujana. Nämä erillishankkeet, ”Turvassa - Turvallisuuden palapeli”, ”Veteraanien perintö - Itsenäisen Isänmaa” ja viimeisimpänä ”Suomi kylmässä sodassa” on voitu rahoittaa Kadettikunnan budjetin ulkopuolisin varoin. Tukijamme ovat arvostaneet toimintaamme!

Kadettikunnan tavanomaisen toiminnan vuosibudjetin tuotoista tulee nykyisin noin kolmannes jäsenmaksuista ja toinen kolmannes apurahoina monilta säätiöiltä tunnustuksena merkittävistä tuloksista maanpuolustusaatteellisissa työssämme. Rahastojen tuotot kartuttavat tulopuolta vajaalla viidenneksellä ja loput tulevat muun muassa jäsenten tukimaksuista ja vaatimattomasta jä-

senmyyntitoiminnasta. Viime vuosina toimintaa on ajoittain sävyttänyt kireä talous erityisesti omaisuuden tuottojen vaihdellussa markkinoiden mukaan.

Kadettikunnan säännöissä todetaan muun muassa, että

”Kadettikunta voi hankkia ja omistaa kiinteää sekä muuta omaisuutta. Kadettikunta saa varansa jäsenmaksujen, lahjoitusten, testamenttien, julkaisujen ja keräysten avulla sekä omaisuuden tuotosta”.

Erityisesti 1970- ja 1980-luvuilla monet kadettiveljet ja heidän perillisensä ottivatkin asiakseen taloutemme vankistamisen lahjoitusten ja testamenttien kautta. Pääosa rahastojemme tuotoista tänään on seurausta näistä erinomaisista toimista. Tuotoilla rahoitetaan laajaa koulunuorisoon kohdistuvaa maanpuolustusaatteellista työtämme.

Kadettikunta on vuosien saatossa saanut olla muutaman kerran perijänä, kun kadettiveli puolisoineen tai jälkeenyäännyt puoliso on testamentannut esimerkiksi asunto-osakkeensa järjestöllemme. Pitkän hiljaiselon jälkeen tällainen testamenttilahjoitus saatiin jälleen tämän vuoden alussa. Kadettivel-

jien toivotaan käyttävän testamentti- ja lahjoitusmahdollisuutta Kadettikunnalle tulevinakin vuosina. Maanpuolustusaatteellisen opetustyömme tukeminen erityisesti nuorison keskuudessa on myönteisen harkinnan arvoinen mahdollisuus etenkin, mikäli vaihtoehtona on omaisuuden päätyminen valtion pohjattomaan kirstuun perillisten puuttuessa.

Kadettikunta on vahvassa myötätulessa ja työtämme nuorison ja kansamme maanpuolustustahdon lisäämiseksi arvostetaan. Se on kadettiveljen päämääriemme hyväksi vapaaehtoisesti tekemän arvokkaan työn tulosta. Vahvat näytöt tuloksista ovat luoneet vankan pohjan ulkopuolisten tukijoidemme kiitoksen ansaitsevalle myötämielisyydelle. Jokaisen kadettiveljen väkevällä panoksella maanpuolustusaatteen ja jäsenistön hyvinvoinnin edistämiseksi me voimme edelleen vahvistaa myös työllemme välttämätöntä taloudellista pohjaa.

Jukka K Pajala
Kommodori

Vuonna 2010 merkkipäiväänsä viettävät Kadettikunnan jäsenet

95 vuotta

Opas Sulo	Maj	026	15.05.
Sallamaa Stig	Maj	027	11.12.
Tervasmäki Vilho	Ev	025	11.07.

90 vuotta

Aantaa Yrjö U	Lääkmaj	025	23.04.
Arnkil Jarl B	Maj	023	15.03.
Asp Eino	Komkapt	019m	10.11. matka
Bergestad Lars	Evl	27	02.02.
Eräsaari Eero	Ev	027	22.05.
Huhtala Aimo O	Evl	025	08.04.
Hyyry Eero V	Ylil	026	02.05.
Hyvärinen Martti	Ev	025	16.12.
Karviala Raimo	Kapt	026	27.11.
Kulve Niilo	Evl	026	05.12.
Luova K Harry	Evl	026	12.11.
Mäkelä Mauri	Kenrm	027	23.12.
Niemi Matti R	Maj	026	30.11.
Raaste Harry	Kapt	025	26.06.
Rajala Eero K	Maj	027	29.03.
Rusama Eero	Kapt	026	04.06.
Sarparanta Mikko	Maj	026	09.11.
Suhonen Pekka I	Maj	026	04.01.
Timonen Jouko	Maj	026	17.02.
Torvinen Verner Johannes	Evl	015m	07.02.
Valtonen Risto	Maj	027	04.05.
Vesterinen Mauri	Evl	027	23.04.
Vilkama Heikki	Evl	025	04.01.
Wilhelms Johan	Ylil	027	10.07.

85 vuotta

Airola Aimo	Ev	033	30.11.
Hanikka Jouko	Evl	028	25.11.
Pitkänen Kalevi	Maj	029	08.06.
Relander Lauri	Ev	019m	30.06.
Seppälä Risto V	Evl	028	25.05.
Untolahti Aarre	Maj	028	26.05.
Valtanen Jaakko	Kenrl	018m	09.02.
Veltheim Antonio	Komkapt	019m	16.04. matka
Vilkko Lauri T	Ev	028	13.08.

80 vuotta

Alatalo Martti	Kenrl	038	01.03.
Enberg Raimo	Maj	039	26.12.
Halme Harry	Maj	042	27.06.
Hölttö Matti	Maj	044	05.01.
Itkonen Päivö	Evl	039	09.05. matka
Jokela Olavi	Evl	046	28.05. perhep.
Kankkunen Vesa	Maj	043	17.09.
Kivelä Jussi	Ev	040	20.03. matka
Kukkonen Eero	Evl	039	16.12.
Kuparinen Teuvo	Komdri	025m	23.07.

Kuusimaa Lauri	Evl	038	04.07.
Kärki Rauno	Ev	039	12.04.
Leppänen Matti	Ev	038	13.11.
Mannerkorpi Matti	Komkapt	023	19.04.
Mattinen Paavo	Evl	038	03.12.
Mäkipää Antero	Evl	040	03.01.
Parikka Petter	Ev	038	08.02. perhep.
Peitsara Perttu	Ev	039	19.06.
Peltola Kauno	Maj	039	10.09.
Pennanen Keijo	Evl	039	20.12. ei v.o.
Pänttjä Osmo	Evl	037	29.04.
Rekola Olli	Kenrm	035	26.02.
Saikkonen Pauli	Evl	040	06.12.
Stenbäck Olavi	Maj	027m	06.04.
Suni Jouko	Evl	040	06.06.
Suominen Herman	Evl	042	29.07.
Tuononen Erkki	Maj	039	13.03.
Vainio Allan	Evl	040	07.07.
Vaittinen Kalevi	Evl	040	30.07.
Von Koch Oleg	Evl	039	20.09.
Vuorela Jeri	Maj	027m	26.09.

75 vuotta

Ahokas Ilkka	Evl	044	01.11.
Ahtikoski Seppo	Ev	045	27.04.
Erkinheimo Erkki	Evl	045	07.11.
Honkanen Yrjö	Ev	041	31.03.
Hurme Jaakko	Maj	044	23.11.
Iisakkala Ari-Ilmari	Ev	042	22.09.
Iivonen Heimo	K-Amir	029m	24.08.
Jakonen Reijo	Maj	044	29.09.
Jokinen Rauno	Evl	045	06.12.
Järvi Mikko	Ev	044	29.09.
Kaarnola Jorma	Ev	042	25.10.
Karsi Kari	Evl	045	02.08. matka
Kasanko Juhani	Maj	046	29.07.
Keskitalo Martti	Ev	042	09.03. perhep.
Korhonen Heikki	Evl	044	28.10.
Koskelo Heikki	Kenrl	043	12.12.
Koskinen Allan O	Evl	042	19.07.
Koskinen Asko	Maj	044	11.10.
Kujala Martti	Maj	046	13.12.
Käkelä Erkki	Evl	043	18.02.
Laakso Kauko	Evl	042	27.01.
Laukkanen Matti Kalevi	Maj	045	08.04.
Leppänen Kari H	Maj	044	26.10.
Maunula Reijo	Maj	041	30.03.
Merjola Tuomo	Ev	041	13.08.
Metso Pentti	Maj	042	05.05.
Myllyniemi Pekka	Evl	041	01.06.
Mäkelä Reino	Evl	046	15.07.
Pahta Pentti	Evl	045	30.08.
Palos Pertti	Evl	042	18.06.

Palsi Paaso	Evl	041	08.04.	Mäkinen Olavi	Evl	050	14.01.
Parkkari Kalle	Maj	043	13.09.	Neittamo Kauko	Kom	031m	25.01. matka
Porkka Jaakko	Komkapt	031m	03.04. matka	Nepponen Olli	Prkenr	047	22.09.
Raasakka Reijo	Evl	046	20.07.	Nikander Toivo	Evl	048	05.06. perhep.
Ropo Paavo	Evl	044	31.08.	Nyman Timo	Maj	047	05.05.
Rutanen Veijo	Evl	042	18.12.	Palo Heikki	Kapt	051	19.01.
Savonheimo Matti	Ev	043	31.10.	Paronen Hannu	Ev	049	23.06.
Simola Olavi	Ev	029m	02.07.	Peltonen Martti R	Evl	049	28.04.
Talamo Juhani	Evl	043	10.08.	Pihlainen Esko	Evl	049	01.06.
Tiainen Matti O	Maj	041	20.04.	Pipinen Juha	Evl	049	06.02.
Usva Kalevi	Ev	042	03.10. ei v.o.	Porvali Juhani	Evl	048	08.02.
Vehviläinen Erkki	Maj	043	15.07.	Punnonen Otto	Evl	047	10.10.
Virola Jouko	Maj	045	11.08.	Purola Heikki	Ev	050	05.06.
				Rissanen Touko	Ev	047	17.05.
70 vuotta				Rouhe Jorma E	Maj	051	21.10.
Aalto Jorma	Evl	049	21.03.	Ruotsalainen Paavo	Maj	051	26.12.
Alajärvi Matti	Maj	050	23.06.	Siirilä Antero	Ylil	048	04.02.
Antikainen Matti	Ev	045	24.04.	Siivonen Pertti	Maj	051	13.04.
Blom Thomas-Eric	Maj	033m	01.10.	Silvennoinen Ilmo	Evl	047	29.12.
Eilu Kalevi	Maj	051	30.06.	Simelius Kari	Maj	048	31.03.
Eskola Osmo	Evl	048	13.03. matka	Sinkkonen Risto	Ev	048	17.06.
Forsman Lauri	Maj	046	31.12.	Sjöblad Sebastian	Evl	047	06.06.
Grönvall Kalle	Kom	033m	24.12.	Skön Kimmo	Maj	050	08.04. matka
Haapala E Juhani	Ev	050	10.08.	Sorri Timo	Maj	049	11.05.
Hakala Into	Evl	048	28.02.	Terämaa Tapani	Ylil	049	20.01.
Happonen Eino	Kapt	051	10.11.	Tiainen Taisto	Evl	049	16.03.
Hintsala Pentti	Evl	049	28.02.	Tiihonen Ilkka	Evl	048	19.12.
Honkaniemi Juhani	Evl	048	31.03.	Tirkkonen Seppo A	Evl	051	16.08.
Honkaselkä Pauli	Maj	049	21.02. ei v.o.	Toikka Pauli	Kapt	048	12.04. matka
Höglund Rainer	Maj	048	07.02.	Toukonen Juhani	Evl	051	23.10.
Ilmola Ilkka	Kenrl	048	10.06.	Tukia Jouko	Ylil	047	19.03.
Ilva Seppo	Maj	049	17.06.	Uosukainen Toivo	Evl	049	02.12.
Inkilä Veikko	Maj	048	04.10.	Uusitalo Ilkka	Maj	049	11.05.
Isolahni Jouko	Kom	034m	11.07.	Vainikka Pentti	Maj	049	22.04.
Jarva Leevi	Maj	049	28.06.	Vehviläinen Sakari	Evl	047	31.01.
Jokinen Jyrki	Evl	050	04.08.	Vertanen Raimo	Evl	049	02.05.
Jolma Jyrki	Ev	047	03.06.	Vesänen Keijo	Maj	048	12.05.
Järvi Simo	Evl	047	08.06. matka	Viita Juhani	Maj	050	12.02.
Kainulainen Juha K	enrl	047	18.06. perhep.	Virtanen Pentti	Evl	048	23.01.
Kaitila Mika	Kom	032m	30.11. matka	Visa Sakari	V-Amir	032m	01.05.
Keltanen Jouko	Evl	047	25.02.	Väisänen Yrjö	Evl	049	02.03.
Kesti Osmo	Maj	051	29.05. matka	Yrjölä Vesa	Ev	047	27.09.
Kettunen Seppo	Evl	048	06.04.				
Kivipato Jorma	Maj	049	21.01. matka	60 vuotta			
Kopra Matti	Kenrl	046	24.02. matka	Ala-Mononen Vesa	Evl	060	03.09.
Korhonen Markku	Maj	049	07.10.	Alhovaara Pekka	Kom	061	08.11.
Kärkkäinen Kyösti	Kom	032m	19.04.	Bjurström Hannes	Ev	059	23.07.
Laakkonen Reino	Evl	051	31.05.	Enlund Pertti	Maj	060	24.04.
Lagerström Pehr-Börje	Evl	047	18.09.	Haavisto Matti	Evl	058	15.05.
Lehmussaari Olli	Evl	048	06.04. matka	Hansen-Haug Hannu	Ev	058	27.02.
Lehtinen Ilpo	Maj	050	04.05.	Hautakangas Ari	Komdri	043m	02.04.
Lehtinen Taisto	Maj	048	25.05.	Herranen Hannu	Kenrl	059	20.05.
Leskinen Ensio	Evl	049	15.10.	Huttunen Raimo	Evl	061	01.08.
Liemola Eero	Maj	050	19.05.	Hämäläinen Pekka J	Evl	060	20.01.
Lind Lasse	Kapt	052	21.10.	Karvonen Markku	Evl	060	16.10.
Martikainen Teuvo	Maj	048	19.01.	Kekki Eero	Evl	060	19.05.
Marttila Tuomo	Komkapt	034m	08.10.	Kohvakka Asko	Ev	060	22.02. perhep.
Marttinen Heikki	Evl	050	21.05.	Kosunen Jorma	Ev	059	26.10.
Mähkä Kauko	Evl	050	23.01.	Laitinen Hannu	Evl	060	12.06.

Laukkanen Matti	Ev	059	05.03.	Luukkonen Tero	Evl	068	08.02.
Lindström Juha	Maj	059	03.08.	Lähdevirta Kimmo	Maj	068	25.01.
Marttila Erkki	Kom	060	12.05.	Maijala Kari	Evl	067	14.01.
Mäkipelto Ensio	Ev	058	23.07.	Manelius Jari	Evl	067	23.12.
Niemensivu Olli	Evl	061	20.02.	Martimo Sakari	Komdri	067	14.06.
Nurmi Ari	Maj	061	31.07.	Mattila Isto	Komdri	051m	27.01.
Nyman E Ilkka	Evl	058	29.08.	Mattila Jouni	Evl	068	19.12.
Orkomies Juha	Maj	063	15.04.	Mattila Juha K U	Ev	068	14.08.
Pesonen Seppo	Ev	059	20.01.	Miettinen Pentti	Kom	068	08.06.
Piispanen Uolevi	Maj	059	20.01.	Nykänen Jari	Evl	067	14.08.
Puustinen Leo	Ev	058	11.12.	Ojala Jukka	Ev	067	23.04.
Rajala Olavi	Ev	058	02.04.	Poikonen Pasi	Maj	067	21.10.
Rekola Hans-Peter	Kom	058	30.07.	Putkonen Juha	Evl	067	25.05.
Ryynänen Sippo	Prkenr	058	15.02.	Pystynen Juha-Pekka	Ev	067	07.02.
Toivanen Pekka	Maj	061	07.08.	Rannikko Kari-Pekka	Ev	067	06.12.
Toivonen Hannu	Ev	058	10.06.	Rintala Veli-Matti	Evl	069	26.05.
Valli Kari	Evl	060	07.12.	Saari Juhani	Maj	067	12.06.
Varjokallio Seppo	Kom	044m	10.12.	Salmi Kari	Prkenr	067	15.01.
Viik Pertti	Ev	062	29.12.	Salminen Olli	Ev	066	05.05.
Viitasalo Heikki	Evl	058	23.05.	Salo Mikko	Komkapt	055m	04.06.
Vähä-Pietilä Ari	Maj	061	08.02.	Salonen Heikki	Maj	067	08.06.
Wäänänen Jukka	Kom	045m	28.03.	Savisaari Juha	Komkapt	050m	11.05.
Ylilehto Veikko	Evl	059	04.04.	Sevon Raimo	Evl	067	13.03.
50 vuotta				Sihvola Pekka	Maj	068	11.12.
Ahonen J Pekka	Maj	068	01.04.	Sihvonen Aki	Ev	068	23.09.
Alatalo Pasi	Maj	067	30.05.	Siltakorpi Vesa	Maj	067	04.07.
Antikainen Simo	Evl	068	10.03.	Sivonen J Matti	Maj	069	09.07.
Hautala Simo	Evl	068	01.11.	Sjöblom Max	Evl	070	04.05.
Henttonen Ari	Maj	072	12.05.	Sonninen Jukka	Ev	068	26.10.
Hokkanen Heikki	Evl	068	02.11.	Sulkinoja Ilmo	Evl	068	15.05.
Huopainen Osmo	Maj	068	17.03.	Suomela Mikko	Komkapt	068	19.11.
Hyppönen Hannu	Ev	068	28.10.	Suurnäkki Juha	Maj	068	06.12.
Jaakkola Juha	Maj	069	30.04.	Tuomi Kari	Ev	068	08.08.
Janhunen Kari	Ev	067	27.11.	Tuominen Jouni	Evl	067	10.09.
Jokinen Veijo	Maj	068	24.07.	Tähtinen Jukka	Maj	069	15.03.
Jussila Ari	Ev	067	02.06.	Vainionpää Matti	Kom	067	29.02.
Juvonen Tuomo	Evl	068	30.08.	Vanhamäki Taisto	Kom	050m	01.02.
Kaakinen Tero	Ev	067	25.09.	Veijalainen Kari	Ev	068	22.03.
Kaapro Ilkka	Kapt	068	04.05.	Virolainen Matti	Maj	068	29.05.
Kalmari Kai	Evl	067	06.08.	Wallinmaa Sakari	Ev	068	15.06.
Koivula Martti	Evl	070	05.08.	Wärnhjelm Henrik	Kom	050m	23.03.
Korkiamäki Ilkka	Ev	068	25.09.	Ylen Kai	Maj	068	15.12.
Koskela Mauri	Ev	067	19.09.				
Kurvinen Olli-Veikko	Maj	068	04.04.				
Lagus Heikki	Evl	067	10.07.				
Lankila Rauno	Ev	067	10.11.				
Lehto Kimmo	Ev	067	04.06.				
Lindholm Kaj	Kaptl	050m	02.04.				
Loponen Juha	Maj	068	06.01.				

Kadettikunta ry. esittää kunnioittavat onnittelut merkkipäiväänsä viettäville!

Luetteloon on otettu vain jäsenet ja niiden nimet on jätetty pois, jotka ovat sitä pyytäneet. Virheistä pyydetään ilmoittamaan Kadettikunnan toimistoon, puh. (09) 490 759.

Constantem Decorat Honor

Upseerien ylennykset puolustusvoimissa 30.10.2009:

majuriksi

Jussi Arne Ilmari Annala	80.k
Petteri Johannes Hemminki	79.k
Arto Ilari Hildén	80.k
Matti Honko	80.k
Niko Pekka Juhana Hölttä	80.k
Tero Jarkko Mikael Koljonen	79.k
Jussi Petteri Kosonen	79.k
Jyri Tuomas Liukko	79.k
Mikko Antti Ilmari Mustonen	80.k
Ari Markus Määttä	80.k
Kai Markus Naumanen	80.k
Mano-Mikael Nokelainen	79.k
Teemu Severi Nurmela	79.k
Janne Sakari Rautiainen	79.k
Jukka Petri Saarela	79.k
Mikko Petteri Saarelainen	80.k
Mikael Salo	80.k
Joakim Antero Salonen	79.k
Tero Raimo Juhani Savonen	80.k
Petri Juhani Toivonen	80.k
Pasi Petteri Tolvanen	79.k

komentajakapteeniksi

Janne Kalevi Ilvonen	63.mek
Jyri Eljas Nikolai Kopare	79.k
Tuomo Tapio Mero	79.k
Anssi Juhani Olavi Munkki	80.k
Iiro Matinpöika Penttilä	62.mek
Antti Juhani Rainio	79.k
Mika Sakari Raunu	63.mek
Sauli Antero Rimmanen	62.mek
Johan Alexander Tillander	79.k

Upseerien ylennykset puolustusvoimissa 6.12.2009:

kenraalimajuriksi

Juhani Mikael Kääriäinen	60.k
--------------------------	------

kontra-amiraaliksi

Väinö Antero Karumaa	45.mek
----------------------	--------

prikaatikenraaliksi

Jorma Heikki Tapio Ala-Sankila	65.k
--------------------------------	------

everstiksi

Pekka Juhani Järvi	70.k
Harri Matti Kauppinen	70.k

kommodoriksi

Jarmo Antero Pennala	53.mek
----------------------	--------

everstiluutnantiksi

Sami Juhani Aarnio	68.k
Vesa Heikki Autere	75.k
Pekka Henrik Halonen	75.k
Karri Juhana Heikinheimo	76.k
Mika Petri Johannes Huttunen	75.k
Jukka Erkki Paavali Jokinen	76.k
Kai Kyösti Kaltainen	75.k
Mika Kalevi Kavén	75.k
Jarmo Matias Keskinen	75.k
Paavo Pasi Keskiruusi	75.k
Hannu Aki Juhani Koivisto	75.k
Jukka Pekka Kiukas	75.k
Juha Ilkka Kylä-Harakka	75.k
Petri Juhani Launonen	75.k
Jarmo Tapani Lehtinen	60.k
Janne Markus Tapani Mäkitalo	75.k
Jukka Petteri Nurmi	76.k
Petri Kai Eerik Olli	75.k
Rainer Mikael Peltoniemi	75.k
Antti Johannes Pyykönen	75.k
Olli-Pekka Kalervo Rainto	75.k
Matti Armas Santtila	69.k
Hannu Juhani Teittinen	76.k
Vesa Ville Tuunainen	75.k
Harri Kalevi Uusitalo	75.k
Jarmo Tapio Vähätiitto	76.k
Vesa Pekka Värjyvirta	75.k
Tero Juhani Ylitalo	76.k

komentajaksi

Vesa Hannu Samuli Aalto	58.mek
Jan Patrik Engström	59.mek
Janne Veikko Emil Herrala	75.k
Janne Ilmari Huusko	76.k
Juha Tapani Kilpi	76.k
Juha Matti Savisaari	50.mek

majuriksi

Marko Tapani Eklund	78.k
Mika Petteri Haikala	78.k
Mikko Petteri Harju	78.k
Olli Heikki Ilmari Helanen	78.k
Matti Johannes Häyry	63k
Arjo Kristian Kaarre	78.k
Mika Matti Karvonen	78.k
Panu Henriikki Kekoni	78.k
Juha-Petri Kervinen	78.k
Jaro Tapani Kesänen	62.mek
Mika Tapio Kinnarinen	78.k
Harri Tapio Kirjavainen	78.k
Matti Rainer Koli	80.k
Sami Petteri Koverola	78.k
Pekka Kalevi Kuoppala	80.k
Timo Ensio Lappalainen	78.k

Jyri Antero Lehto	80.k	Christian Olav Perheentupa	87.k
Timo Tapio Liene	78.k	Joni Henrik Pirinen	87.k
Tommi Marko Juhani Luomajärvi	78.k	Ted Edvald Puusa	87.k
Marko Tapio Maaluoto	78.k	Petri Juhani Rainio	87.k
Hansi Mikko Miettinen	78.k	Mikko Olavi Rautiainen	87.k
Tero Juhani Mäenpää	78.k	Matti Tauno Johannes Rosvall (ent. Niemi)	82.k
Eero Valto Oijala	76.k	Henri Markus Ruotsalainen	87.k
Olavi Tapio Oksanen	78.k	Samuli Johannes Saarela	81.k
Mika Marko Kristian Paavilainen	78.k	Klaus Henrik Seppänen	87.k
Aki Juhani Puustinen	80.k	Mikko Kalevi Sorsakivi	87.k
Mika Janne Salmela	78.k	Harri Jaakko Oskari Suvanto	87.k
Kari Pekka Tapanainen	80.k	Kalle Sakari Syrjäla	87.k
Kimmo Olavi Tuupanen	78.k	Olli Juhani Teirilä	87.k
Pasi Antero Väätäinen	78.k		
komentajakapteeniksi		kapteeniluutnantiksi	
Andres Henrik Aaramo	61.mek	Jan Kristian Airisvaara	70.mek
Jarmo Antero Harras	78.k	Jan Thomas Gentz	70.mek
Tom Kristian Lund	78.k	Sami Sakari Jalonen	70.mek
Mauri Erkki Tapio Vierula	78.k	Niko Juhani Kälkäjä	70.mek
kapteeniksi		Christian Johan Vilhelm Långstedt	70.mek
Lasse Matti Ahonen	87.k	Jaani Heikki-Oskari Merenlehto	70.mek
Jarno Olavi Evakoski	87.k	Tuomas Tapio Suominen	70.mek
Juho Jaakko Hakkarainen	87.k	reserviin	
Jani Sakari Harju	83.k	Ev Erik Johan Erroll	66.k 31.3.2010
Miriam Alexandra Hauhia	87.k	Ev Jorma Jori Juhani Aherto	62.k 1.1.2010
Toni Juhani Hautala	87.k	Maj Paavo Kalevi Aittamaa	63.k 1.1.2010
Matti Henrik Heikkilä	87.k	Maj Kari Juhani Anttila	66.k 1.1.2010
Ville-Tapio Huoponen	87.k	Evl Antti Ilmari Castrén	65.k 1.1.2010
Ismo Sakari Ikonen	87.k	Ev Paavo Johannes Heiskanen	62.k 1.1.2010
Juha Reino Erik Kakko	87.k	Ev Jukka Ensio Hyttinen	62.k 1.1.2010
Joni Peter Kankaanpää	87.k	Evl Tuomo Aarne Armas Katisko	65.k 1.1.2010
Ilkka Antero Karhu	87.k	Maj Kari Pekka Kuusela	74.k 1.1.2010
Topi Matias Katalin	87.k	Maj Matti Johannes Muhonen	74.k 1.1.2010
Jaakko Tapio Kauppinen	87.k	Ev Antti Tapio Myyryläinen	62.k 1.1.2010
Miko Eero Ilari Ketola	87.k	Evl Jari Vilho Nykänen	67.k 1.1.2010
Ilkka Juho Antero Kilpeläinen	87.k	Maj Eero Tapio Pajula	66.k 1.1.2010
Olli Markus Koistinen	87.k	Komkapt Risto Antero Ratia	51.me 1.1.2010
Niko Kristian Koivula	87.k	Ev Ari Antero Rautala	62.k 1.1.2010
Sampo Juhani Kojo	87.k	Maj Erkki Juhani Rintala	65.k 1.1.2010
Timo Veikko Matias Koskiniemi	87.k	Evl Christian Erik Wallin	63.k 1.1.2010
Olli Matti Tapio Lahtinen	87.k	Maj Markku Tapani Laitila	67.k 1.12.2009
Jarkko Tapani Lepistö	87.k	Kapt Jari Heikki Juhani Vähäkainu	89.k 1.12.2009
Atte Markus Löytönen	87.k		
Jari Tapani Naasko	87.k		
Janne Jukanpoika Niinivaara	87.k		
Joni Antero Nurmi	87.k		
Jukka Tapio Peltonen	76.k		

Kylkirauta onnittelee ylenneittyjä ja toivottaa reserviin siirtyneille parhainta menestystä!

Hautakivitunnus kadettiupseerin haudalle

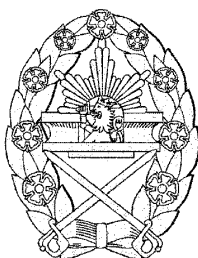
Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö on valmistuttanut hautakivitunnuksen kiinnitettäväksi kadettiupseerin hautakiveen. Reliefinomaisesti toteutettu merkki on 60 mm korkea, 45 mm leveä ja sen kokonaisvahvuus on noin 7 mm. Tunnus kiinnitetään hautakiveen piilokiinnityksenä kahden mukana olevan tapin avulla.

Hautakivitunnuksen hinta on 35 euroa + postimaksu 3 euroa. Kiinnitys hautakiveen maksaa merkin myyjä

yrityksessä Helsingissä 15 euroa. Tässä voi olla yritys- ja paikkakuntaehtaisia eroja.

Hautakivitunnuksen voi tilata Hautaustoimisto Autio Oy:stä, osoite Runeberginkatu 42, 00260 Helsinki, puhelin (09) 448346, fax (09) 449841 ja sähköposti hautauststoautio@clinet.fi. Tunnuksia myydään vain *kadettiupseerin* hautakiveen kiinnitettäväksi. Hautaustoimisto tarkistaa osto-oikeuden tarvittaessa Kadettikunnasta.

Kadettikunnan merkki kuolinilmoituksiin

Helsingin Sanomat on Kadettikunnan esityksestä ottanut Kadettikunnan jäsenmerkin (upseerin tutkinnon merkki) niiden merkkien joukkoon, joita on mahdollisuus saada mukaan kuolinilmoitukseen. Merkin käyttö edellyttää upseerin tutkinnon suorittamista. Merkin saa Helsingin Sanomien toimituksesta, josta se voidaan välittää muille lehdille.

KAIPAATKO PERINTÖOIKEUTEEN LIITTYVÄÄ NEUVONTAA JA TUKEA?

Testamentit, avioehdot, kauppa- ja lahjakirjat, holhousasiat, perukirjat, kuolinpesän hallinto, ositukset, perinnönjaot, perintöriitojen sovittelu, selkokielistä perintöasioihin liittyvää neuvontaa myös kirjallisena, veroneuvontaa mm. perintö-, lahja- ja luovutusvoittoverotus.

Kohtuukorvaus, jonka suuruusluokka sovitaan ennalta. Puhelinneuvonta on Kadettikunnan jäsenille maksutonta.

- mikä on testamentin vaikutus perintöön ja verotukseen
 - mitä merkitsee hallintaoikeuden pidättäminen lahjoitettuun ja testamentilla saatuun omaisuuteen
 - miten siirrän omaisuutta rintaperillisilleni
 - mitkä ovat lesken oikeudet
- Verotuksen merkitys on usein varsin huomattava. Jos kaipaat neuvoja ja tukea, ota yhteys Senioriin!

Laki- ja tukipalvelu Senior

Airoparantie 4 A, 00980 Helsinki, puh **09-341 5220**
gsm 040-5324 075, e-mail: mikko.maki@senior.inet.fi
Perustettu 1994

Evl evp Mikko V. Mäki, avustavana lakimiehenä LOK Kalevi Klefström

Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö tukee neuvontatyötä

Talvisodan todellinen tausta

Tämän talven aikana muistellaan jälleen talvisotaa. On kulunut seitsemän vuosikymmentä siitä, kun Stalinin valtakunta aloitti pientä naapuriaan vastaan yhden alastomimmista hyökkäyssodista, joita maailmanhistoria tuntee. Ja vähissä ovat esimerkit myös siitä, että voimiltaan niin vähäinen uhri olisi selviytynyt hengissä niin ylivoimaisen hyökkääjän käydessä päälle. Suomi selvisi. Talvisota on siis syytä pitää mielessä lujittamassa selkärankaa, jollaisen olemassaolo ei varmaan ole vahingoksi tuntemattomassa tulevaisuudessakaan.

Talvisodasta on Suomessa luonnollisesti kirjoitettu paljon eikä täysin mykkiä oltu edes silloin, kun hyökkääjä Neuvostoliitto oli vielä voimissaan. Luonnollista kuitenkin on, että sana on tullut vapaammaksi, kun bolshevikkien luoma painajaisvaltio oli sortunut omaan mahdottomuuteensa.

Erästä seikkaa suomalaisessa kirjoittelussa en kuitenkaan lakkaa ihmettelemästä. Neuvostoliiton hyökkäystä saatetaan kyllä avoimesti kauhistella mitä moralistisimmin äänenpainoin, mutta Stalinin pitkäjänteisen ulkopoliittikan kokonaispuitteisiin juuri kukaan ei ole yrittänyt talvisotaamme sijoittaa. Tai jos on, Neuvostoliitto on kaikesta huolimatta nähty lähinnä puolustuksellisenä valtiona, jonka päähuoli oli turvan hakeminen Hitlerin Saksan tai ylipäätään niin sanottujen kapitalistimaiden muodostamaa uhkaa vastaan. Suomen suunnassa tämä olisi tarkoittanut pyrkimystä hankkia turvaa Leningradille.

Niin aggressiivista konnana ei kai koskaan ole ollutkaan, etteikö tämän motiiveihin olisi kuulunut myös halu varmistaa oma turvallisuutensa. Stalinilla tiedetään tällaista itsesuojeluvaihtoa olleen liiankin kanssa, mutta sillä hänen ulkopoliittikkansa ydin ei ole alkuunkaan selitettävissä. Kuinka kauan menee meillä Suomessa ennen kuin edes yritetään sijoittaa maamme kohtalo yhdeksi osaseksi sitä suurta peliä, jonka Neuvostoliitto oli käynnistänyt pyrkiessään maailmanherruuteen?

Lenin oli tunnetusti bolshevikkien vallankaappauksen jälkeen luottanut siihen, että maailmanvallankumous oli jo käden ulottuvilla. Maailmanvallankumous oli peitesana maailmanherruudelle, jonka symboliksi Neuvostoliitolle hankittiin vaakuna, jossa sirppi ja vasara peittivät koko maapallon.

Realistina Leninin oli kuitenkin pakko pian käsittää, että itsestään ei maailmanvallankumous lähtisi liikkeelle. Mutta sota olisi keino ongelman selvittämiseksi. Ensimmäinen maailmansota oli tuonut vallankumouksen Venäjälle, toinen auttaisi sen voittoon Euroopassa ja kolmas koko maailmassa. Kapitalistivaltiot olisi tämän vuoksi kiihoitettava (Lenin alleviivasi sanan) toisiaan vastaan. Kun ne olisivat toistensa kurkussa kiinni (tätä sanontaa toistettiin Neuvostoliitossa myöhemmin useita kertoja), Neuvostoliitto odottaisi sivussa nauravana kolmantena ja – Stalinin sanojen mukaan – heittäi-

si lopulta vaakakuppiin ratkaisevan painon eli puna-armeijan.

Tätä armeijaa Stalin ryhtyi luomaan, ja niinpä hänellä vuonna 1939 oli esimerkiksi panssarivaunuja yli kaksi kertaa enemmän kuin koko muulla maailmalla yhteensä. Kapitalistienkin kiihoittaminen toisiaan vastaan näytti onnistuvan oikein hyvin Hitlerin valtaannousun muutenkin kärjistäessä niiden välisiä suhteita.

Natsi-Saksan kanssa elokuussa 1939 solmittu sopimus salaisine lisäpöytäkirjoinen tuotti Neuvostoliitolle tietenkin sille mieluisan ”oikeuden” vapaisiin käsiin niin sanotussa etupiirissään, mutta se ei ollut pääsyy Stalinille sopimuksen tekoon. Pää-

tarkoitus oli rohkaista Hitler hyökkäämään Puolaan, jolloin mitä todennäköisimmin syntyisi kaivattu suursota kapitalistimaiden välille.

Sota saatiin syttymään ja sivuun jääneelle Neuvostoliitolle tuli aika korjata lähisaalis ja valmistautua siihen, että kapitalistit heikentäisivät toisensa. Kaikki ei tosin mennyt aivan laskelmien mukaan. Suomen valloittaminen oli jätettävä kesken, kun näytti siltä, että Neuvostoliitto Suomen seikkailunsa vuoksi olisi voinut tulla vedetyksi liian aikaisin Euroopan suursotaan ja vieläpä Saksan leiriin. Lisäksi Saksa osoittautui yllättävän menestykselliseksi, vaikka Stalin oli aluksi pelännyt, että sen nopea sortuminen lopettaisi sodan lyhyeen.

Nauravan kolmannen asemansa Neuvostoliitto silti säilytti ja yhdeksi tavoitteeksi tuli nyt kesken jäänyt Suomen valloitus, mihin varattiin 48 jalkaväkidivisioonaa, yksi mekanisoitu armeijakunta, kolme panssariprikaatia, 13 tykistöarmeijakuntaa ja 3 900 lentokonetta. Ensivaihteiden joukossa esiintyivät myös Bulgaria, Turkin salmet ja Itämeren suun kapeikko. Puna-armeijan varustamista jatkettiin täydellä teholla, käytiin suuria sotapelejä sotänäyttämönä Keski-Eurooppa ja laadittiin hyökkäyssuunnitelmia Saksan koko armeijan tuhoamiseksi. Puna-armeijan divisioonat vyöryivät maansa länsirajalle hyökkäysryhmitykseen, vaikka hyökkäyshetkeä eräiden tutkijoiden toisenlaisista mielipiteistä huolimatta tuskin oli vielä voitu määrätä.

Julkisuuteen jo saatu lähdeaineisto osoittaa kiistatta, mitä Stalinin Neuvostoliitto todellisuudessa havitteli. Tästä näkökulmasta olisi Suomen talvisodankin perussyitä tarkasteltava. Suuressa kokonaisuudessa kysymys Leningradin turvallisuudesta oli paikallisesti tosin tärkeä detalji mutta sittenkin vain detalji.

Sampo Ahto

IN MEMORIAM

Järvinen

Esko Einari
Everstiluutnantti
s. 2.6.1933
k. 14.10.2009
Kad.nro 3584
41.k

Ormala

Reino
Everstiluutnantti
s. 7.10.1918
k. 30.10.2009
Kad.nro 2288
26.k

Peltoniemi

Toimi Leander
Kapteeni
s. 7.12.1935
k. 230.10.2009 (Toronto)
Kad.nro 4075
46.k

Tilus

Pertti Antero
Yliluutnantti
s. 19.3.1946
k. 19.7.2009
Kad.nro 763m
38.merikurssi

Pasanen

Heikki Juhani
Everstiluutnantti
s. 13.3.1931
k. 23.10.2009
Kad.nro 3460
39.k

Viljanen

Kyösti Juhani
Kapteeni
s. 24.12.1918
k. 22.11.2009
Kad.nro 2353
26.k

Koskinen

Reima Vermas Vasama
Everstiluutnantti
s. 1.1.1920
k. 27.10.2009
Kad.nro 2782
27.kurssi

Sirkkanen

Simo Jaakko Juhani
Eversti
s. 13.2.1918
k. 20.11.2009
Kad.nro 1667
22.kurssi

Lehti

Toivo Anton
Everstiluutnantti
Ikikaaderi
s. 18.10.1911
k. 19.10.2009
Kad.nro 1293
18.k

Avis vuokraa autot ***– kaikkiin tarpeisiin***

Liiku huoletta Avis-autolla.

- Maan kattavin, yli 100 toimipisteen verkosto
- Autot kaikkiin tarpeisiin ja tilanteisiin
- Henkilö-, farmari-, edustus-, maasto- ja pakettiautot sekä minibussit

Hinnat ja varaukset:

www.avis.fi

Puh. 09 8598 356 / avis@avis.fi

AVIS

***We try
harder.***

.D763

Rauhallista Joulua
ja
Menestyksellistä Vuotta 2010!